

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

UE

LEGE
privind reglementarea tarifelor de roaming
cu statele membre ale Uniunii Europene

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii (reformare), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 115/2022 din 13 aprilie 2022 (CELEX: 32022R0612).

Articolul 1. Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește cadrul de reglementare a serviciilor de roaming dintre Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, atribuțiile Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații (în continuare – *Agenție*) pentru punerea în aplicare a prezentei legi, drepturile și obligațiile utilizatorilor și furnizorilor serviciilor de roaming.

(2) Prezenta lege contribuie la funcționarea armonioasă a spațiului economic comun în domeniul comunicațiilor electronice dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, totodată, asigurându-se un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, de confidențialitate și încredere, încurajând concurența, independența și transparența de pe piață și oferind atât măsuri de stimulare a inovării, cât și posibilitatea consumatorilor de a alege și integrarea persoanelor cu dizabilități, respectând totodată pe deplin Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Constituția Republicii Moldova.

(3) Dispozițiile prezentei legi:

a) garantează că:

1) utilizatorii rețelelor publice de comunicații mobile ale furnizorilor autorizați din Republica Moldova, atunci când călătoresc în Uniunea Europeană, nu plătesc prețuri excesive pentru serviciile de roaming în comparație cu prețurile naționale competitive, atunci când efectuează și primesc apeluri, când trimit și primesc mesaje SMS și când utilizează servicii de comunicații de date cu comutare de pachete, sub rezerva că sunt create și aplicate condițiile dependente de Uniunea

Europeană în acest scop, care să fie echivalente cu cele prevăzute de prezenta lege; și

2) sunt create și aplicate condițiile dependente de Republica Moldova ca utilizatorii rețelelor publice de comunicații mobile din Uniunea Europeană, atunci când călătoresc în Republica Moldova, nu plătesc prețuri excesive pentru serviciile de roaming în comparație cu prețurile naționale competitive, atunci când efectuează și primesc apeluri, când trimit și primesc mesaje SMS și când utilizează servicii de comunicații de date cu comutare de pachete;

b) stabilesc principalele condiții pentru accesul cu ridicata la rețelele publice de comunicații mobile ale furnizorilor autorizați din Republica Moldova, în scopul furnizării serviciilor de roaming reglementate;

c) asigură sporirea transparenței și îmbunătățirea furnizării informațiilor privind tarifele către utilizatorii serviciilor de roaming.

(4) În cazul în care tarifele maxime prevăzute la articolul 11 alineatul (2) litera d) sunt exprimate în alte monede decât moneda euro, valorile se determină în monedele respective prin aplicarea mediei ratelor de schimb de referință publicate de Banca Națională a Moldovei pentru 15 ianuarie, 15 februarie și 15 martie ale anului calendaristic relevant. În ceea ce privește tarifele maxime, plafoanele acestora exprimate în alte monede decât moneda euro se revizuiesc anual începând cu anul 2026 și se aplică de la 15 mai.

(5) Prezenta lege nu aduce atingere sarcinilor Agenției și altor autorități competente în temeiul Legii comunicațiilor electronice, inclusiv responsabilitățile pentru punerea în aplicare a capitolului XVII din legea respectivă.

(6) Prezenta lege nu se aplică apelurilor și mesajelor SMS în roaming inițiate sau terminate la numerele din planul național de numerotație al statului din zona de roaming reglementat, care nu sunt atribuite în conformitate cu legislația statului respectiv și sunt utilizate în mod neautorizat pentru furnizarea de servicii de comunicații electronice, și nici furnizorilor care furnizează servicii de roaming prin intermediul unor asemenea numere și clienților serviciilor de roaming furnizate de asemenea furnizori prin intermediul unor asemenea numere. Agenția va informa Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (în continuare – *OAREC*) privind blocurile de numere din planul național de numerotație al Republicii Moldova vizate de prezentul alineat.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi se aplică definițiile prevăzute la articolul 2 din Legea comunicațiilor electronice, precum și următoarele noțiuni:

zonă de roaming reglementat – zonă care acoperă Republica Moldova și Uniunea Europeană;

furnizor de servicii de roaming – întreprindere care furnizează unui client al serviciilor de roaming servicii de roaming reglementat cu amănuntul;

furnizor național – întreprindere care îi furnizează unui client al serviciilor

de roaming servicii de comunicații mobile naționale;

rețea din țara de origine – rețea publică de comunicații situată într-o țară din zona de roaming reglementat și utilizată de furnizorul serviciilor de roaming pentru furnizarea serviciilor de roaming reglementat cu amănuntul unui client al serviciilor de roaming;

rețea vizitată – rețea publică terestră de comunicații mobile situată într-o țară din zona de roaming reglementat, diferită de cea a furnizorului național al clientului serviciilor de roaming, care îi permite unui client al serviciilor de roaming să efectueze sau să primească apeluri, să trimită sau să primească mesaje SMS sau să utilizeze comunicații de date cu comutare de pachete, pe baza unor acorduri cu furnizorul rețelei de origine;

roaming în zona de roaming reglementat – utilizarea de un client al serviciilor de roaming a unui dispozitiv mobil pentru a efectua sau a primi apeluri în zona de roaming reglementat, pentru a trimite sau a primi mesaje SMS în zona de roaming reglementat sau pentru a utiliza comunicații de date cu comutare de pachete, în timp ce se află într-o țară din zona de roaming reglementat, diferită de cea în care se află rețeaua furnizorului național, pe baza unor acorduri între furnizorul rețelei din țara de origine și furnizorul rețelei vizitate;

client al serviciilor de roaming – client al unui furnizor de servicii de roaming reglementat, prin intermediul unei rețele publice terestre de comunicații mobile situate în zona de roaming reglementat, al cărui contract de prestări servicii cu amănuntul sau acord cu furnizorul de roaming respectiv permite utilizarea serviciilor de roaming în zona de roaming reglementat;

apel în roaming reglementat – apel voce de telefonie mobilă efectuat de un client al serviciilor de roaming, inițiat într-o rețea vizitată și terminat într-o rețea publică de comunicații din zona de roaming reglementat sau primit de un client al serviciilor de roaming, inițiat într-o rețea publică de comunicații din zona de roaming reglementat și se termină într-o rețea vizitată;

mesaj SMS – mesaj text transmis prin Serviciul de mesaje scurte, compus în principal din caractere alfabetice sau numerice, sau din ambele, care poate fi trimis între numere de telefonie mobilă atribuite în conformitate cu planurile naționale de numerotație;

mesaj SMS în roaming reglementat – mesaj SMS trimis de un client al serviciilor de roaming, care este inițiat într-o rețea vizitată și terminat într-o rețea publică de comunicații din zona de roaming reglementat sau primit de un client al serviciilor de roaming, care este inițiat într-o rețea publică de comunicații din zona de roaming reglementat și terminat într-o rețea vizitată;

serviciu de date în roaming reglementat – serviciu de roaming care permite utilizarea de un client al serviciilor de roaming a comunicațiilor de date cu comutare de pachete prin intermediul dispozitivului său mobil în timp ce acesta este conectat la o rețea vizitată, excluzând transmiterea sau primirea de apeluri în roaming reglementate sau de mesaje SMS în roaming reglementate, dar incluzând transmiterea și primirea de mesaje MMS;

acces cu ridicata la serviciile de roaming – acces direct cu ridicata la serviciile de roaming sau acces cu ridicata la revânzarea serviciilor de roaming;

acces direct cu ridicata la serviciile de roaming – punerea la dispoziția infrastructurilor sau serviciilor ori atât a infrastructurilor, cât și a serviciilor de către un furnizor de rețea de comunicații mobile unei alte întreprinderi, în condiții stabilite, în scopul furnizării de servicii de roaming reglementat de către întreprinderea respectivă către clienți ai serviciilor de roaming;

acces cu ridicata la revânzarea serviciilor de roaming – furnizarea cu ridicata a serviciilor de roaming de un furnizor de rețea de comunicații mobile diferit de furnizorul rețelei vizitate către o altă întreprindere, în scopul furnizării de această altă întreprindere de servicii de roaming reglementat către clienții serviciilor de roaming;

preț național cu amănuntul – tariful național unitar cu amănuntul aplicat de furnizorul de servicii de roaming apelurilor efectuate și mesajelor SMS trimise, inițiate și terminate în rețele publice de comunicații diferite în interiorul aceluiași stat din zona de roaming reglementat, precum și datelor consumate de un client; în cazul în care nu există niciun tarif național unitar cu amănuntul, se consideră că prețul național cu amănuntul este același mecanism de tarifare ca cel aplicat clientului pentru apelurile efectuate și pentru mesajele SMS trimise, inițiate și terminate în rețele de comunicații publice diferite în interiorul aceluiași stat din zona de roaming reglementat și pentru datele consumate de client în statul său din zona de roaming reglementat;

roaming involuntar – conectarea involuntară la serviciile de roaming ca urmare a extinderii accidentale a acoperirii rețelelor de comunicații mobile din statele vecine peste frontierele acestora, determinate de propagarea semnalului radio.

Articolul 3. Acces cu ridicata la serviciile de roaming

(1) Furnizorii de rețele de comunicații mobile acceptă toate cererile rezonabile de acordare a accesului cu ridicata la serviciile de roaming parvenite din partea oricărui furnizor de servicii de roaming stabilit în zona de roaming reglementat, într-un mod care să permită furnizorului de servicii de roaming să reproducă serviciile mobile cu amănuntul oferite pe piața națională, atunci când ele sunt disponibile și când acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic în rețeaua vizitată.

(2) Furnizorii de rețele de comunicații mobile pot refuza cererile de acordare a accesului cu ridicata la serviciile de roaming numai pe baza unor criterii obiective, cum ar fi fezabilitatea tehnică și integritatea rețelei. Considerentele comerciale nu constituie un motiv de refuz al cererilor de acces cu ridicata la serviciile de roaming pentru a limita furnizarea de servicii de roaming concurente.

(3) Accesul cu ridicata la serviciile de roaming include accesul la toate elementele de rețea și la facilitățile asociate, la serviciile relevante, la programele pentru calculator (software) și la sistemele informatice necesare pentru furnizarea

serviciilor de roaming reglementat către clienți și acoperă toate tehnologiile de rețea disponibile și toate generațiile de rețea disponibile.

(4) Agenția stabilește tarifele maxime cu ridicata pentru serviciile de roaming reglementat în conformitate cu cadrul de reglementare relevant al Uniunii Europene. Aceste norme se aplică furnizării de acces în ceea ce privește toate componentele accesului cu ridicata la serviciile de roaming menționate la alineatul (3), cu excepția cazului în care ambele părți la acordul de comercializare cu ridicata a serviciilor de roaming convin în mod explicit că tarifele cu ridicata medii pentru serviciile de roaming care rezultă din aplicarea acordului nu fac obiectul tarifului maxim cu ridicata pentru serviciile de roaming reglementat pentru perioada de valabilitate a acordului.

(5) Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (4), în cazul accesului cu ridicata la revânzarea serviciilor de roaming, furnizorii de rețele de comunicații mobile pot percepe prețuri echitabile și rezonabile pentru componentele care nu sunt prevăzute la alineatul (3).

(6) Furnizorul rețelei vizitate nu îi percepe furnizorului serviciilor de roaming nicio taxă legată de niciun tip de comunicații de urgență inițiate de clientul serviciilor de roaming sau de transmitere a informațiilor privind localizarea geografică a apelantului în timp ce utilizează serviciile de roaming.

(7) Furnizorii de rețele de comunicații mobile publică o ofertă de referință, ținând cont de cerințele stabilite de Agenție în conformitate cu orientările relevante ale Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (în continuare – *OAREC*) și o pun la dispoziția unei întreprinderi din zona de roaming reglementat care solicită acces cu ridicata la serviciile de roaming.

(8) Furnizorii de rețele de comunicații mobile oferă întreprinderii, care solicită accesul, un proiect de acord de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata, în conformitate cu prezentul articol, pentru acordarea accesului cel târziu la o lună de la primirea inițială a solicitării de către furnizorul de rețea de comunicații mobile. Accesul cu ridicata la serviciile de roaming se acordă într-un termen rezonabil care nu depășește trei luni de la încheierea acordului de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata. Furnizorii de rețele de comunicații mobile care primesc o solicitare de acces cu ridicata la serviciile de roaming și întreprinderile care solicită accesul negociază cu bună-credință.

(9) Oferta de referință menționată la alineatul (7) trebuie să fie suficient de detaliată și să includă toate componentele necesare pentru accesul la servicii de roaming cu ridicata menționate la alineatul (3), oferind o descriere a ofertelor relevante pentru accesul direct cu ridicata la servicii de roaming și pentru accesul cu ridicata la revânzarea de servicii de roaming, precum și clauzele și condițiile aferente. Oferta de referință trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a-i permite furnizorului de servicii de roaming să le asigure clienților săi acces gratuit la serviciile de urgență prin comunicații de urgență la centrele de preluare a apelurilor și pentru a permite transmiterea gratuită a informațiilor privind

localizarea geografică a apelantului la centrele de preluare a apelurilor, în timp ce utilizează serviciile de roaming.

(10) Oferta de referință menționată la alineatul (7) poate include condiții care să împiedice roamingul permanent sau utilizarea anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming în alte scopuri decât furnizarea de servicii de roaming reglementat clienților furnizorilor de servicii de roaming, în timp ce clienții călătoresc periodic în zona de roaming reglementat. În cazul în care se specifică într-o ofertă de referință, aceste condiții includ măsurile specifice pe care furnizorul rețelei vizitate le poate lua pentru a preveni roamingul permanent sau utilizarea anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming, precum și criteriile obiective pe baza cărora se pot lua astfel de măsuri. Aceste criterii pot să se refere la informații agregate privind traficul în roaming. Criteriile nu se referă la informații specifice referitoare la traficul individual al clienților furnizorului de servicii de roaming.

(11) Oferta de referință menționată la alineatul (7) poate prevedea, printre altele, că, în cazul în care furnizorul rețelei vizitate are motive întemeiate să considere că o proporție semnificativă a clienților furnizorului de servicii de roaming se află într-o situație de roaming permanent sau că are loc o utilizare anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming, furnizorul rețelei vizitate poate solicita furnizorului de servicii de roaming să furnizeze, fără a se aduce atingere cerințelor naționale și celor ale Uniunii Europene, după caz, în materie de protecție a datelor, informații care să permită să se stabilească dacă o proporție semnificativă a clienților furnizorului de servicii de roaming se află într-o situație de roaming permanent sau de utilizare anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming pe rețeaua furnizorului rețelei vizitate, cum ar fi informații privind proporția clienților în cazul cărora s-a constatat, pe baza unor indicatori obiectivi în conformitate cu actele de punere în aplicare relevante referitoare la aplicarea politicilor privind utilizarea rezonabilă, un risc de utilizare anormală sau abuzivă a serviciilor de roaming reglementat cu amănuntul oferite la prețul cu amănuntul aplicabil în plan național.

(12) Oferta de referință menționată la alineatul (7) poate să prevadă în ultimă instanță, în cazul în care măsuri mai puțin stricte nu au reușit să soluționeze problema, posibilitatea de a rezolva un acord de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata în cazul în care furnizorul rețelei vizitate a determinat că, pe baza unor criterii obiective, o proporție semnificativă a clienților furnizorului de servicii de roaming se află într-o situație de roaming permanent sau că are loc o utilizare anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming și a informat furnizorul rețelei din țara de origine în mod corespunzător.

(13) Furnizorul rețelei vizitate din Republica Moldova poate rezolvi unilateral acordul de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata pentru motivul existenței unei situații de roaming permanent sau de utilizare anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming numai în temeiul unei autorizări prelabile din partea Agenției.

(14) În termen de trei luni de la primirea cererii furnizorului rețelei vizitate de autorizare a rezoluțiunii unui acord de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata, Agenția decide, după consultarea autorității naționale de reglementare a furnizorului rețelei din țara de origine, dacă acordă sau refuză o astfel de autorizare și informează OAREC în consecință.

(15) Agenția poate solicita individual OAREC să adopte un aviz cu privire la măsurile care trebuie luate în conformitate cu prezenta lege.

(16) Atunci când OAREC a fost consultat, Agenția, după recepționarea avizului OAREC, ia în considerare în cea mai mare măsură posibilă prevederile acestuia, înainte de a lua o decizie, cu respectarea termenului de trei luni menționat la alineatul (14), dacă autorizează sau refuză să autorizeze rezoluțiunea acordului de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata.

(17) Agenția pune la dispoziția publicului informațiile referitoare la autorizațiile de rezoluțiune a acordurilor de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata, sub rezerva păstrării secretului comercial.

(18) Alineatele (13)-(17) nu aduc atingere competenței Agenției de a solicita încetarea imediată a încălcării obligațiilor prevăzute în prezenta lege, în temeiul articolului 11 alineatul (8), și nici dreptului furnizorului rețelei vizitate de a aplica măsuri adecvate în vederea combaterii fraudei.

(19) Dacă este cazul în condițiile prezentei legi, Agenția impune modificări ale ofertelor de referință, inclusiv în ceea ce privește măsurile specifice pe care furnizorul rețelei vizitate le poate lua pentru a preveni roamingul permanent sau utilizarea anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming, precum și criteriile obiective în temeiul cărora furnizorul rețelei vizitate poate lua astfel de măsuri, pentru a permite îndeplinirea obligațiilor prevăzute la prezentul articol.

(20) În cazul în care întreprinderea care solicită accesul dorește să poarte negocieri comerciale pentru a include componentele care nu sunt acoperite de oferta de referință, furnizorii de rețele de comunicații mobile răspund unei astfel de solicitări într-un interval de timp rezonabil care nu depășește două luni de la primirea inițială. În sensul prezentului alineat, alineatele (2) și (6) nu se aplică.

Articolul 4. Furnizarea de servicii de roaming cu amănuntul reglementate

(1) Furnizorii de servicii de roaming nu percep nicio suprataxă în plus față de prețul național cu amănuntul clienților serviciilor de roaming din orice stat din zona de roaming reglementat pentru niciun apel reglementat efectuat sau primit în roaming, pentru niciun mesaj SMS reglementat trimis în roaming sau pentru niciun serviciu de date în roaming reglementat utilizat și nici nu percep nicio plată de ordin general pentru a permite utilizarea echipamentului terminal sau a serviciului în străinătate, sub rezerva articolelor 5 și 6.

(2) Furnizorii de servicii de roaming nu oferă servicii de roaming cu amănuntul reglementate în condiții mai puțin avantajoase decât cele oferite pe piața națională, în special în ceea ce privește calitatea serviciului prevăzută în contractul

de prestări servicii cu amănuntul, în cazul în care aceeași generație de rețele și tehnologii de comunicații mobile sunt disponibile în rețeaua vizitată.

(3) Furnizorii de comunicații mobile evită întârzierile nerezonabile în transferurile între rețele la punctele de trecere a frontierelor în zona de roaming reglementat.

Articolul 5. Utilizarea rezonabilă

(1) Furnizorii de servicii de roaming pot aplica, în conformitate cu prezentul articol și cu normele detaliate stabilite de Agenție cu privire la aplicarea prezentului articol, o „politică de utilizare rezonabilă” în ceea ce privește consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate furnizate la nivelul prețurilor naționale cu amănuntul aplicabile, pentru a preveni utilizarea abuzivă sau anormală a serviciilor de roaming cu amănuntul reglementate de către clienții serviciilor de roaming, cum ar fi utilizarea acestor servicii de clienții serviciilor de roaming într-un alt stat din zona de roaming reglementat decât cel al furnizorului lor național în alte scopuri decât pentru călătoriile ocazionale.

(2) Orice politică de utilizare rezonabilă trebuie să le permită clienților furnizorului de roaming să consume volume de servicii de roaming cu amănuntul reglementate la nivel de preț național cu amănuntul aplicabil și care sunt compatibile cu planurile lor tarifare respective.

(3) Articolul 8 se aplică serviciilor de roaming cu amănuntul reglementate care depășesc orice limită prevăzută de orice politică de utilizare rezonabilă.

(4) Agenția emite o hotărâre prin care stabilește norme detaliate de aplicare a politicii de utilizare rezonabilă. Normele respective se revizuiesc periodic, în funcție de evoluțiile pieței.

(5) Atunci când adoptă norme prin care se stabilesc norme detaliate referitoare la aplicarea politicii privind utilizarea rezonabilă, Agenția ia în considerare în cea mai mare măsură actele de punere în aplicare relevante ale Comisiei Europene și următoarele:

a) evoluția modelelor de stabilire a prețurilor și de consum în statele membre ale Uniunii Europene;

b) gradul de convergență al nivelurilor prețurilor naționale în Republica Moldova și Uniunea Europeană;

c) modelele de călătorie între Republica Moldova și Uniunea Europeană;

d) orice riscuri observabile de denaturare a concurenței și stimulentele pentru investiții pe piețele de origine și pe piețele țărilor vizitate.

(6) Agenția monitorizează și supraveghează strict aplicarea politicilor de utilizare rezonabilă. Agenția pune în aplicare cerințele prezentului articol și hotărârile pe care le va emite în conformitate cu alineatul (4). Agenția solicită furnizorului de roaming să modifice sau să întrerupă aplicarea suprataxei, dacă aceasta nu respectă prezentul articol și hotărârile pe care le va emite în conformitate cu alineatul (4).

(7) Agenția informează anual OAREC cu privire la aplicarea prezentului

articol.

Articolul 6. Mecanismul de sustenabilitate

(1) În situații specifice și excepționale, în vederea asigurării sustenabilității modelului național de taxare, dacă un furnizor de servicii de roaming nu este în măsură să își recupereze costurile globale reale și preconizate ale furnizării de servicii de roaming reglementate în conformitate cu articolele 4 și 5 din veniturile sale globale efective și preconizate generate de furnizarea unor astfel de servicii, furnizorul de servicii de roaming respectiv poate solicita autorizarea de a aplica o suprataxă. Această suprataxă se aplică numai în măsura în care este necesară pentru recuperarea costurilor de furnizare a serviciilor de roaming cu amănuntul reglementate, ținând cont de tarifele cu ridicata maxime aplicabile stabilite de Agenție.

(2) Dacă un anumit furnizor de servicii de roaming decide să se prevaleze de alineatul (1), acesta transmite fără întârziere o cerere Agenției și pune la dispoziția acesteia toate informațiile necesare în conformitate cu actele de punere în aplicare menționate la articolul 7. Ulterior, la fiecare 12 luni, furnizorul de servicii de roaming actualizează informațiile respective și le transmite Agenției.

(3) La primirea unei cereri în temeiul alineatului (2), Agenția evaluează dacă furnizorul de servicii de roaming a stabilit că nu este în măsură să își recupereze costurile în conformitate cu alineatul (1), astfel că sustenabilitatea modelului național de taxare ar fi subminată. Evaluarea sustenabilității modelului național de taxare se bazează pe factori obiectivi relevanți specifici pentru furnizorul de servicii de roaming, inclusiv diferențele obiective dintre furnizorii de servicii de roaming din statul în cauză și nivelul prețurilor și veniturilor naționale. Agenția autorizează suprataxa dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1) și la prezentul alineat.

(4) Cu excepția cazului în care cererea este vădit neîntemeiată sau au fost furnizate informații insuficiente, Agenția autorizează suprataxa în termen de o lună de la primirea unei cereri în temeiul alineatului (2). În cazul în care cererea este în mod evident neîntemeiată sau au fost furnizate informații insuficiente, după ce a acordat furnizorului de servicii de roaming posibilitatea de a fi ascultat, Agenția emite o decizie definitivă, în termen de alte două luni, privind autorizarea, modificarea sau respingerea suprataxei respective.

(5) Agenția emite o hotărâre prin care stabilește norme detaliate cu privire la metodologia de evaluare a sustenabilității furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri cu amănuntul la prețuri naționale, precum și cererea care urmează să fie transmisă de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective. Normele respective se revizuiesc periodic, în funcție de evoluțiile pieței.

(6) Atunci când adoptă normele menționate la alineatul (5), Agenția ia în considerare în cea mai mare măsură actele de punere în aplicare relevante ale Comisiei Europene și își întemeiază normele respective pe următoarele elemente:

a) stabilirea costurilor globale efective și preconizate legate de furnizarea de servicii de roaming cu amănuntul reglementate prin corelație cu tarifele cu ridicata reale ale serviciilor de roaming pentru un trafic dezechilibrat și o cotă rezonabilă din costurile indivize și comune necesare pentru a furniza servicii de roaming cu amănuntul reglementate;

b) stabilirea veniturilor globale efective și preconizate generate de furnizarea de servicii de roaming cu amănuntul reglementate;

c) consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate și consumul național al clienților furnizorului de servicii de roaming;

d) nivelul de concurență, prețuri și venituri de pe piața națională, precum și orice risc observabil ca serviciile de roaming la prețuri naționale cu amănuntul să afecteze în mod semnificativ evoluția unor astfel de prețuri.

(7) Agenția monitorizează și supraveghează strict aplicarea măsurilor privind sustenabilitatea furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale, ținând cont în cea mai mare măsură de factorii obiectivi relevanți și specifici Republicii Moldova și de diferențele obiective relevante între furnizorii de roaming.

(8) Fără a aduce atingere procedurii stabilite în conformitate cu alineatul (3), Agenția pune în aplicare cerințele prezentului articol și ale hotărârii emise în conformitate cu alineatul (5). Agenția îi poate solicita furnizorului de roaming să modifice sau să întrerupă aplicarea suprataxei, dacă acesta nu respectă prezentul articol.

(9) Agenția informează anual OAREC cu privire la aplicarea prezentului articol.

Articolul 7. Aplicarea excepțională de suprataxe aferente serviciilor cu amănuntul pentru consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate și furnizarea de tarife alternative

(1) Fără a aduce atingere alineatului (3), în cazul în care un furnizor de servicii de roaming aplică o suprataxă pentru consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate care depășesc orice limite stabilite prin politica privind utilizarea rezonabilă, aceasta îndeplinește următoarele cerințe, exclusiv TVA:

a) orice suprataxă aplicată pentru apelurile efectuate în roaming reglementat, mesaje SMS trimise în roaming reglementat și serviciile de date în roaming reglementate nu depășește plafoanele maxime ale tarifelor cu ridicata stabilite de Agenție în conformitate cu articolul 3 alineatul (4);

b) orice suprataxă aplicată pentru apelurile în roaming reglementate primite nu depășește tariful maxim unic la nivelul Uniunii Europene de terminare a apelurilor voce în rețelele mobile stabilit pentru anul respectiv.

(2) În cazul în care Comisia Europeană decide să nu impună un tarif maxim de terminare a apelurilor voce în rețelele mobile pentru anul respectiv, orice suprataxă aplicată pentru apelurile în roaming reglementate primite nu depășește tariful stabilit de Comisia Europeană pentru cel mai recent an.

(3) Furnizorii de servicii de roaming nu aplică nicio suprataxă unui mesaj SMS primit în roaming reglementat sau unui mesaj vocal primit în roaming. Acest lucru nu aduce atingere altor tarife aplicabile, cum ar fi tarifele pentru ascultarea mesajelor respective.

(4) Furnizorii de servicii de roaming taxează la secundă apelurile efectuate și primite în roaming. Furnizorii de servicii de roaming pot aplica apelurilor efectuate o perioadă inițială minimă de taxare, care să nu depășească 30 de secunde. Furnizorii de servicii de roaming își taxează clienții pentru furnizarea serviciilor reglementate de date în roaming pe kilobyte, cu excepția MMS-ilor, care pot fi taxate pe unitate. În acest caz, tariful cu amănuntul pe care un furnizor de servicii de roaming îl poate percepe clientului serviciilor de roaming pentru transmiterea sau primirea unui mesaj MMS în roaming nu depășește tariful de roaming cu amănuntul maxim pentru serviciile de date în roaming reglementate stabilit la alineatul (1).

(5) Furnizorii de servicii de roaming pot oferi, iar clienții serviciilor de roaming pot alege, în mod deliberat, un alt tarif de roaming decât cel stabilit în conformitate cu articolele 4, 5 și 6 și cu alineatul (1), în temeiul căruia clienții serviciilor de roaming beneficiază de un tarif diferit pentru serviciile de roaming reglementat decât cel de care ar fi beneficiat în absența unei astfel de alegeri.

(6) Fără a aduce atingere alineatului (5), furnizorii de servicii de roaming aplică în mod automat un tarif stabilit în conformitate cu articolele 4 și 5 și cu alineatul (1) tuturor clienților serviciilor de roaming existenți și noi.

(7) Orice client al serviciilor de roaming poate solicita în orice moment trecerea la sau de la tariful stabilit în conformitate cu articolele 4, 5 și 6 și cu alineatul (1). În cazul în care clienții serviciilor de roaming aleg în mod intenționat să treacă de la sau înapoi la tariful stabilit în conformitate cu articolele 4, 5 și 6 și cu alineatul (1), orice astfel de modificare se face în termen de o zi lucrătoare de la primirea cererii, este gratuită și nu implică condiții sau restricții legate de elemente ale abonamentelor altele decât serviciile de roaming. Furnizorii de servicii de roaming pot amâna modificarea până în momentul în care tariful de roaming anterior a fost valabil timp de o perioadă minimă precizată care să nu depășească două luni.

(8) Furnizorii de servicii de roaming se asigură că un contract de prestări servicii cu amănuntul care include orice tip de serviciu de roaming cu amănuntul reglementat prevede caracteristicile serviciului de roaming cu amănuntul reglementat furnizat, în special următoarele:

a) planul tarifar sau planurile tarifare specifice și, pentru fiecare plan tarifar, tipurile de servicii oferite, inclusiv volumele de comunicații;

b) orice restricție impusă consumului de servicii de roaming cu amănuntul reglementate furnizate la nivelul tarifelor naționale cu amănuntul aplicabile, în special informații cuantificate cu privire la modul în care se aplică eventuala politică privind utilizarea rezonabilă, prin corelație cu prețurile principale, volum sau alți parametri ai respectivelor servicii de roaming cu amănuntul reglementate

furnizate;

c) informații clare și ușor de înțeles privind condițiile și calitatea serviciului de roaming atunci când sunt utilizate în cazul roamingului în zona de roaming reglementat, în conformitate cu hotărârea Agenției menționată la alineatul (11).

(9) Furnizorii de servicii de roaming se asigură că într-un contract de prestări servicii cu amănuntul care include orice tip de servicii de roaming cu amănuntul reglementate sunt prevăzute informații cu privire la tipurile de servicii care pot face obiectul unor tarife majorate în roaming.

(10) Furnizorii de servicii de roaming publică informațiile menționate la alineatele (8) și (9). În plus, furnizorii de servicii de roaming publică informații despre motivele pentru care serviciul de roaming ar putea fi oferit în condiții mai puțin avantajoase decât cele oferite pe piața națională. Respectiv informații includ factori care pot avea un impact asupra calității serviciului de roaming la care se abonează clientul serviciilor de roaming, cum ar fi tehnologiile și generațiile de rețea aflate la dispoziția clientului serviciilor de roaming într-un stat vizitat din zona de roaming reglementat.

(11) Cu scopul de a garanta aplicarea uniformă a prezentului articol, Agenția emite o hotărâre care conține norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 8. Transparența condițiilor serviciilor cu amănuntul pentru apelurile și mesajele SMS în roaming

(1) Pentru a atenționa clienții serviciilor de roaming cu privire la faptul că li se vor aplica tarife de roaming atunci când efectuează sau primesc un apel sau când trimit un mesaj SMS, cu excepția cazului în care clienții și-au informat furnizorul de servicii de roaming că nu au nevoie de acest serviciu, fiecare furnizor de servicii de roaming le furnizează clienților, prin intermediul unui mesaj automat, fără întârzieri nejustificate și gratuit, atunci când intră într-o țară din zona de roaming reglementat, diferită de cea a furnizorului lor național, informații personalizate de bază privind tarifele de roaming, cu TVA, care se aplică pentru efectuarea și primirea de apeluri și pentru trimiterea de mesaje SMS de clientul respectiv în țara vizitată din zona de roaming reglementat.

(2) Informațiile de bază personalizate privind tarifele de roaming sunt exprimate în moneda facturii emise de furnizorul național al clientului și includ informații privind:

a) politica de utilizare rezonabilă care vizează clientul serviciilor de roaming în zona de roaming reglementat și suprataxele care se aplică în plus față de limitele admise de respectiva politică de utilizare rezonabilă; și

b) orice suprataxă aplicată în conformitate cu articolul 6.

(3) Furnizorii de roaming le furnizează clienților serviciilor de roaming, atunci când intră într-o altă țară din zona de roaming reglementat decât cea a furnizorului lor național, informații privind riscul potențial de majorare a tarifelor

ca urmare a utilizării serviciilor suplimentare, prin intermediul unui mesaj automat, fără întârzieri nejustificate și gratuit, cu excepția cazului în care un client al serviciilor de roaming a notificat furnizorului său de servicii de roaming că nu are nevoie de acest serviciu. Astfel de informații includ un link pentru a accesa gratuit un site web dedicat acestui subiect pe care sunt furnizate informații actualizate cu privire la tipurile de servicii care pot face obiectul unor costuri majorate și, dacă sunt disponibile, informații cu privire la șirurile de numere ale serviciilor suplimentare sau alte informații adiționale relevante conținute în baza de date creată în temeiul articolului 11 alineatul (9) litera a).

(4) Alineatul (1) se aplică atât în cazul serviciilor voce și de SMS în roaming utilizate de clienții serviciilor de roaming atunci când se conectează la rețele publice naționale sau internaționale de comunicații mobile nonterestre și furnizate de un furnizor de roaming, cât și la servicii voce și de SMS în roaming utilizate de clienții serviciilor de roaming care călătoresc în afara zonei de roaming reglementat și furnizate de un furnizor de roaming.

(5) Furnizorul de servicii de roaming îi trimite o notificare clientului serviciilor de roaming atunci când este consumat integral volumul aplicabil de utilizare rezonabilă a serviciilor de roaming reglementat de voce sau de SMS sau când este atins un eventual plafon de utilizare aplicat în conformitate cu articolul 6. Notificarea respectivă indică suprataxa care va fi aplicată oricărui consum suplimentar de servicii reglementate de voce sau de SMS în roaming efectuat de clientul serviciilor de roaming. Fiecare client are dreptul să solicite furnizorului de servicii de roaming să sisteze trimiterea unor astfel de notificări și are dreptul, în orice moment și cu titlu gratuit, să solicite furnizorului de servicii de roaming să îi furnizeze din nou serviciul respectiv.

(6) Furnizorii de servicii de roaming oferă tuturor clienților informații complete cu privire la tarifele de roaming aplicabile în momentul contractării abonamentului. Furnizorii de servicii de roaming oferă clienților serviciilor lor de roaming informații actualizate cu privire la tarifele de roaming aplicabile, fără întârzieri nejustificate, de fiecare dată când acestea se modifică.

(7) Agenția emite o hotărâre care conține norme mai detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 9. Transparență și mecanisme de salvagardare pentru serviciile de date în roaming cu amănuntul

(1) Furnizorii de servicii de roaming se asigură că clienții lor de servicii de roaming sunt informați în mod corespunzător, atât înainte, cât și după încheierea unui contract de prestări servicii cu amănuntul, cu privire la tarifele care se aplică pentru utilizarea de aceștia a serviciilor de date în roaming reglementat.

(2) Un mesaj automat din partea furnizorului de servicii de roaming informează clientul serviciilor de roaming că acesta din urmă utilizează servicii de date în roaming reglementat și că furnizează informații de bază personalizate

privind tarifele, în moneda facturii emise de furnizorul național al clientului, aplicabile furnizării de servicii de date în roaming reglementat clientului respectiv în țara în cauză din zona de roaming reglementat, cu excepția cazului în care clientul și-a notificat furnizorul de servicii de roaming că nu necesită asemenea informații.

(3) Informațiile tarifare de bază personalizate menționate la alineatul (2) includ informații despre:

a) politica de utilizare rezonabilă care vizează clientul serviciilor de roaming în zona de roaming reglementat și suprataxele care se aplică în plus față de limitele admise de respectiva politică de utilizare rezonabilă; și

b) orice suprataxă aplicată în conformitate cu articolul 6.

(4) Informațiile tarifare de bază personalizate menționate la alineatul (2) se trimit direct pe dispozitivul mobil al clientului serviciilor de roaming, printr-un SMS, un e-mail, un mesaj text, o fereastră pop-up pe ecranul dispozitivului mobil sau alte modalități tehnice disponibile, de fiecare dată când clientul intră într-un alt stat din zona de roaming reglementat decât cel al furnizorului său național și accesează pentru prima oară un serviciu de comunicații de date în roaming în statul respectiv. Informațiile sunt furnizate în mod gratuit, în momentul în care un client al serviciilor de roaming accesează un serviciu reglementat de comunicații de date în roaming, prin mijloace adecvate, adaptate astfel încât să faciliteze primirea și înțelegerea fără dificultăți.

(5) Furnizorul de servicii de roaming trimite o notificare atunci când este consumat integral volumul aplicabil de utilizare rezonabilă a serviciului de date în roaming reglementat sau când este atins un eventual plafon de utilizare aplicat în conformitate cu articolul 6. Notificarea respectivă indică suprataxa privind serviciile de roaming reglementate care va fi aplicată oricărui consum suplimentar de servicii reglementate de date în roaming efectuat de către clientul serviciilor de roaming. Fiecare client are dreptul să solicite furnizorului de servicii de roaming să sisteze trimiterea unor astfel de notificări și are dreptul, în orice moment și cu titlu gratuit, să solicite furnizorului de servicii de roaming să îi furnizeze din nou serviciul respectiv.

(6) Fiecare furnizor de servicii de roaming le acordă tuturor clienților săi de servicii de roaming acces gratuit la o facilitate prin care se furnizează în timp util informații privind consumul cumulativ exprimat în volum sau în moneda în care clientul de servicii de roaming este facturat pentru serviciile de date în roaming reglementat și care garantează că fără consimțământul explicit al clientului, cheltuielile cumulate pentru serviciile de date în roaming reglementat pe o anumită perioadă de utilizare, cu excepția mesajelor MMS facturate per unitate, nu depășesc o anumită limită financiară. Clienții își pot notifica furnizorul de servicii de roaming că nu au nevoie de acces la o astfel de facilitate.

(7) Alineatele (2)-(4) și (6) nu se aplică dispozitivelor de tip mașină-la-mașină care utilizează comunicațiile mobile.

(8) Prin derogare de la alineatele (4) și (5) și sub rezerva alineatului (9),

prezentul articol se aplică atât în cazul serviciilor de date în roaming utilizate de clienții serviciilor de roaming atunci când se conectează la rețelele publice naționale sau internaționale de comunicații mobile nonterestre furnizate de un furnizor de servicii de roaming, cât și serviciilor de date în roaming utilizate de clienții serviciilor de roaming care călătoresc în afara zonei de roaming reglementat și furnizate de un furnizor de servicii de roaming.

(9) În ceea ce privește opțiunea menționată la alineatul (4), cerințele prevăzute la alineatul (4) nu se aplică în cazul în care furnizorul rețelei din țara vizitată din afara zonei de roaming reglementat nu permite furnizorului de servicii de roaming să monitorizeze în timp real utilizarea serviciilor de către clientul său. Într-un astfel de caz, clientul este informat printr-un mesaj SMS în momentul în care intră într-o astfel de țară, fără întârzieri nejustificate și gratuit, că informațiile privind consumul acumulat și garanția de a nu depăși un plafon financiar specificat nu sunt disponibile.

(10) Agenția emite o hotărâre care conține norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 10. Transparența cu privire la mijloacele de acces la serviciile de urgență

(1) Furnizorii de servicii de roaming se asigură că clienții lor ai serviciilor de roaming sunt informați în mod corespunzător cu privire la mijloacele de acces la serviciile de urgență în statul vizitat din zona de roaming reglementat.

(2) Furnizorul de servicii de roaming informează clientul serviciilor de roaming, printr-un mesaj automat, că acesta din urmă poate accesa serviciile de urgență în mod gratuit apelând numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”. Mesajul respectiv furnizează clientului serviciilor de roaming și un link pentru a accesa, în mod gratuit, un site web dedicat, accesibil persoanelor cu dizabilități, care oferă informații privind mijloacele alternative de acces la serviciile de urgență prin comunicațiile de urgență autorizate în statul vizitat din zona de roaming reglementat. Informațiile se trimit pe dispozitivul mobil al clientului serviciilor de roaming printr-un SMS sau, dacă este necesar, printr-un mijloc adecvat care să fie adaptat pentru a facilita primirea și înțelegerea fără dificultăți a acestuia de fiecare dată când un client al serviciilor de roaming intră în alt stat din zona de roaming reglementat decât cel al furnizorului național al clientului serviciilor de roaming. Informațiile sunt furnizate gratuit.

(3) În statele din zona de roaming reglementat în care se utilizează aplicații mobile de avertizare publică, dacă statul vizitat din zona de roaming reglementat comunică un link către aplicația respectivă în baza de date creată în temeiul articolului 11 alineatul (9) litera b), furnizorii de servicii de roaming includ, în mesajul menționat la alineatul (2), informații care indică posibilitatea de a primi avertismente publice prin intermediul unei aplicații mobile de avertizare publică. Linkul către aplicația mobilă de avertizare publică și instrucțiunile pentru

descărcarea ei sunt comunicate pe site-ul web menționat la alineatul (2).

(4) Agenția aprobă acte de reglementare care conțin norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 11. Supravegherea și punerea în aplicare

(1) Agenția emite hotărâri prin care stabilește norme detaliate de aplicare a dispozițiilor prezentei legi:

a) privind aplicarea politicii de utilizare rezonabilă în conformitate cu articolul 5;

b) privind metodologia de evaluare a sustenabilității furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale, precum și privind cererea care urmează să fie transmisă de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective;

c) privind oferta de referință și tarifele maxime cu ridicata pentru serviciile de roaming reglementat pe care un furnizor de rețea vizitată din Republica Moldova le poate percepe;

d) privind aplicarea excepțională de suprataxe aferente serviciilor cu amănuntul pentru consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate și furnizarea de tarife alternative;

e) privind transparența condițiilor serviciilor cu amănuntul pentru apelurile și mesajele SMS în roaming;

f) privind transparență și mecanisme de salvagardare pentru serviciile de date în roaming cu amănuntul;

g) privind transparența cu privire la mijloacele de acces la serviciile de urgență.

(2) Agenția monitorizează și supraveghează respectarea prezentei legi, precum și a hotărârilor emise în conformitate cu alineatul (1). Aceasta monitorizează și supraveghează strict furnizorii de servicii de roaming care se prevalează de articolele 5 și 6.

(3) Agenția monitorizează evoluția tarifelor cu ridicata și cu amănuntul pentru furnizarea către clienții serviciilor de roaming a serviciilor de comunicații de voce și de date, inclusiv SMS și MMS. Agenția acordă atenție cazurilor particulare de roaming involuntar în regiunile de frontieră din țările vecine din zona de roaming reglementat și monitorizează dacă tehnicile de gestionare a traficului nu sunt utilizate în detrimentul clienților. Agenția monitorizează și colectează informații privind roamingul involuntar și ia măsurile corespunzătoare.

(4) Agenția are competența de a le solicita furnizorilor care fac obiectul obligațiilor prevăzute de prezenta lege să furnizeze toate informațiile relevante pentru punerea în aplicare și executarea prezentei legi. Furnizorii respectivi trebuie să furnizeze aceste informații prompt, la cerere și în conformitate cu termenele și nivelul de detaliere solicitate de Agenție. Agenția poate distribui aceste informații către Comisia Europeană, OAREC și oricare altă autoritate națională de reglementare din UE sau altă autoritate competentă.

(5) Agenția asigură confidențialitatea informației ce constituie secret comercial, inclusiv solicită OAREC și oricărei alte autorități naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene sau oricărei alte autorități competente, careia îi divulgă informațiile, să asigure o asemenea confidențialitate. Secretul comercial nu împiedică schimbul în timp util de informații între Agenție, OAREC și orice alte autorități naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene sau alte autorități competente interesate, în scopul revizuirii, monitorizării și supravegherii aplicării prezentei legi și a hotărârilor emise în conformitate cu alineatul (1).

(6) Agenția va pune la dispoziția publicului informații actualizate privind aplicarea prezentei legi, a hotărârilor și a deciziilor emise în baza acesteia, într-un mod care să le permită părților interesate să aibă acces ușor la acestea. La aplicarea prezentului alineat, Agenția ia în considerare rapoartele publicate de OAREC.

(7) Agenția intervine din proprie inițiativă pentru a asigura respectarea prezentei legi și a hotărârilor emise în conformitate cu alineatul (1). Agenția asigură accesul și interconectarea în mod adecvat, pentru a garanta conectivitatea de la un capăt la altul și interoperabilitatea serviciilor de roaming, inclusiv în cazul în care clienții nu pot schimba mesaje SMS în roaming reglementat cu clienții unei rețele publice terestre de comunicații mobile dintr-o altă țară din zona de roaming reglementat, ca urmare a lipsei unui acord de roaming cu ridicata care să permită transmiterea acestor mesaje.

(8) În cazul în care Agenția constată că a avut loc o încălcare a obligațiilor prevăzute de prezenta lege și a hotărârilor emise în conformitate cu alineatul (1), aceasta solicită încetarea imediată a unei astfel de încălcări, conform competențelor sale prevăzute de Legea comunicațiilor electronice.

(9) Agenția furnizează OAREC, prin mijloace electronice și fără întârzieri nejustificate, informațiile necesare și actualizările relevante pentru stabilirea și menținerea:

a) bazei de date unice cu șirurile de numere pentru serviciile suplimentare în fiecare țară din zona de roaming reglementat; și

b) bazei de date unice cu mijloacele de acces la serviciile de urgență care sunt autorizate în fiecare țară din zona de roaming reglementat și pe care clienții serviciilor de roaming au posibilitatea tehnică de a le utiliza.

(10) La elaborarea hotărârilor prevăzute la alineatul (1), Agenția ține cont de orientările, avizele, recomandările, pozițiile comune și bunele practici adoptate de OAREC cu privire la aplicarea cadrului de roaming reglementat, în scopul de a asigura implementarea uniformă a acestuia. În cazul în care Agenția se abate de la acestea, Agenția trebuie să prezinte motivele pentru această abatere.

Articolul 12. Soluționarea litigiilor

(1) În cazul unui litigiu privind obligațiile prevăzute în prezenta lege și hotărârile emise în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) între furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice din Republica Moldova, se aplică

procedurile de soluționare a litigiilor prevăzute de Legea comunicațiilor electronice.

(2) Litigiile transfrontaliere dintre furnizorii de rețele vizitate dintr-un stat din zona de roaming reglementat și furnizorii de servicii de roaming din alt stat din zona de roaming reglementat cu privire la tarifele cu ridicata aplicate componentelor necesare pentru furnizarea de servicii de roaming reglementat pot fi înaintate spre soluționare Agenției, în conformitate cu Legea comunicațiilor electronice, sau autorității naționale de reglementare competente din statul respectiv din zona de roaming reglementat. Agenția notifică OAREC orice litigiu transfrontalier înaintat spre soluționare Agenției, în vederea unei soluționări coerente a litigiului. În cazul în care OAREC a fost consultat, Agenția așteaptă avizul OAREC înainte de a lua măsuri pentru soluționarea litigiului.

(3) În cazul unui litigiu nesoluționat care implică un consumator sau un utilizator final și care se referă la o chestiune care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi și al hotărârilor emise în conformitate cu articolul 11 alineatul (1), pot fi aplicate procedurile extrajudiciare de soluționare a litigiilor prevăzute de Legea comunicațiilor electronice.

Articolul 13. Sancțiuni

Pentru încălcarea prevederilor prezentei legi și a hotărârilor emise de Agenție în conformitate cu articolul 11 alineatul (1), Agenția aplică sancțiuni contravenționale sau administrative prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 și de Legea comunicațiilor electronice. Agenția notifică fără întârziere către OAREC normele și măsurile respective și orice modificare ulterioară a acestora.

Articolul 14. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data stabilită de Republica Moldova și Uniunea Europeană prin decizia Comitetului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană reunit în configurația Comerț referitor la acordarea regimului pieței interne pentru roaming în rețelele publice de comunicații mobile, cu excepția articolului 11 alineatul (1), care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Agenția, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu mai târziu de data punerii în aplicare a acesteia, va adopta actele de reglementare necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi, precum și va modifica actele sale de reglementare adoptate anterior în conformitate cu prezenta lege.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu mai târziu de data punerii în aplicare a acesteia, va prezenta Parlamentului propuneri pentru modificarea legislației în conformitate cu prezenta lege.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre
ale Uniunii Europene

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene (în continuare - proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).

În anul 2023, prin inițiativa EU4Digital, un program regional al Comisiei Europene de sprijinire a transformării digitale și armonizării piețelor digitale în țările incluse în inițiativa de politică comună a Parteneriatului Estic (PaE), MDED a obținut asistență tehnică în procesul de elaborare a proiectului de lege, care transpune parțial Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 115/2022 din 13 aprilie 2022¹.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În baza Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat (prin dispoziții obligatorii, bazate pe norme), prin art. 102 în corelare cu art. 230 și art. 240 din Acord, la apropierea treptată a legislației sale naționale cu legislația Uniunii Europene (UE), astfel având atât obligația armonizării și transunerii legislației europene, cât și responsabilitatea asigurării condițiilor de implementare corectă a acesteia, în special în contextul actual când Republica Moldova are statut de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană.

Proiectul de lege a fost elaborat reieșind din necesitățile îndeplinirii măsurilor prioritare pentru ridicarea nivelului de pregătire pentru:

- aderarea la Uniunea Europeană și alinierea la legislația europeană;
- asigurarea implementării integrale și în termen a recomandărilor formulate de Comisia Europeană pentru implementarea Agendei de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2021-2027;
- îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind consolidarea cooperării cu privire la dezvoltarea societății informaționale în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor prin punerea la dispoziție la scară largă a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și prin îmbunătățirea calității serviciilor la prețuri rezonabile. Această cooperare ar trebui să vizeze facilitarea accesului la piețele comunicațiilor electronice, încurajarea concurenței și a investițiilor în acest sector și promovarea dezvoltării serviciilor publice online (Cap. 18 „Societatea informațională”).

Totodată, proiectul de lege a fost elaborat, reieșind din prevederile documentelor de politici naționale, și anume acțiunea nr. 13 din Capitolul 10: *Societatea informațională și mass-media* a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 și pct. 38 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023.

Prin urmare, pentru armonizarea legislației relevante cu acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice, în special în ceea ce privește prestarea serviciilor de roaming de către furnizorii de comunicații electronice, a fost necesară elaborarea acestui proiect de lege, care va transpune parțial în legislația națională Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile

¹ [Regulamentul \(UE\) 2022/612](#)

în interiorul Uniunii și ar împuternici Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (denumită în continuare *Agenție*) să emită decizii pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent cadrul legislativ din Republica Moldova în domeniul comunicațiilor electronice și al roamingului nu este complet aliniat cu cel al UE. Deși există reglementări generale care guvernează domeniul comunicațiilor electronice, lipsesc prevederi specifice care să transpună regulamentele europene privind roamingul.

Serviciile de roaming în Republica Moldova actualmente sunt la un stadiu în care tarifele ridicate și lipsa unor reglementări specifice limitează utilizarea accesibilă a acestora pentru cetățeni. Cu toate acestea, semnarea anumitor acorduri cu UE pentru eliminarea tarifelor de roaming și armonizarea legislației reprezintă pași majori către un cadru mai favorabil, care va aduce beneficii directe atât pentru utilizatorii de servicii din Republica Moldova, cât și pentru cei din UE.

La nivel național, actul normativ de bază care reglementează sectorul comunicațiilor electronice în Republica Moldova și definește cadrul general pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice este Legea comunicațiilor electronice nr. 2412007, care este în proces de modificare completă în contextul transpunerii Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a Codului European al comunicațiilor electronice din 11 decembrie 2018, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice.

La nivel internațional Republica Moldova a semnat mai multe acorduri internaționale și regionale care influențează reglementările din sectorul comunicațiilor electronice, inclusiv ce țin de reglementările serviciilor de roaming, și anume:

1) Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte (semnat în 2014). Acordul respectiv stabilește cadrul pentru integrarea pieței naționale cu cea europeană și include angajamente în domeniul comunicațiilor electronice. Unul dintre obiectivele acestui acord este reducerea tarifelor de roaming între Moldova și statele membre ale UE, în vederea alinierii la standardele europene.

2) Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale între cele două state, semnat la Chișinău la 11 februarie 2022.

Acordul respectiv a intrat în vigoare la 25 martie 2022 și prevede reducerea ratelor de roaming între aceste două piețe care a fost pus în aplicare de către furnizorii de servicii de comunicații electronice din ambele țări.

În diagramele nr. 1 și 2 este prezentată evoluția serviciilor de roaming între Republica Moldova și România, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a acordului bilateral (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 1:

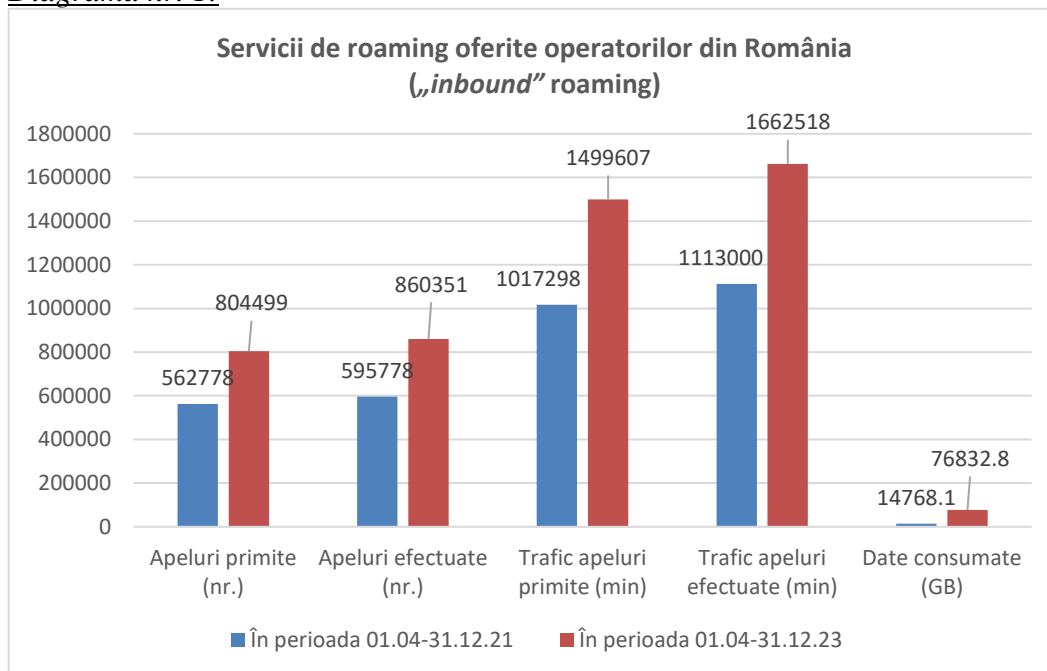
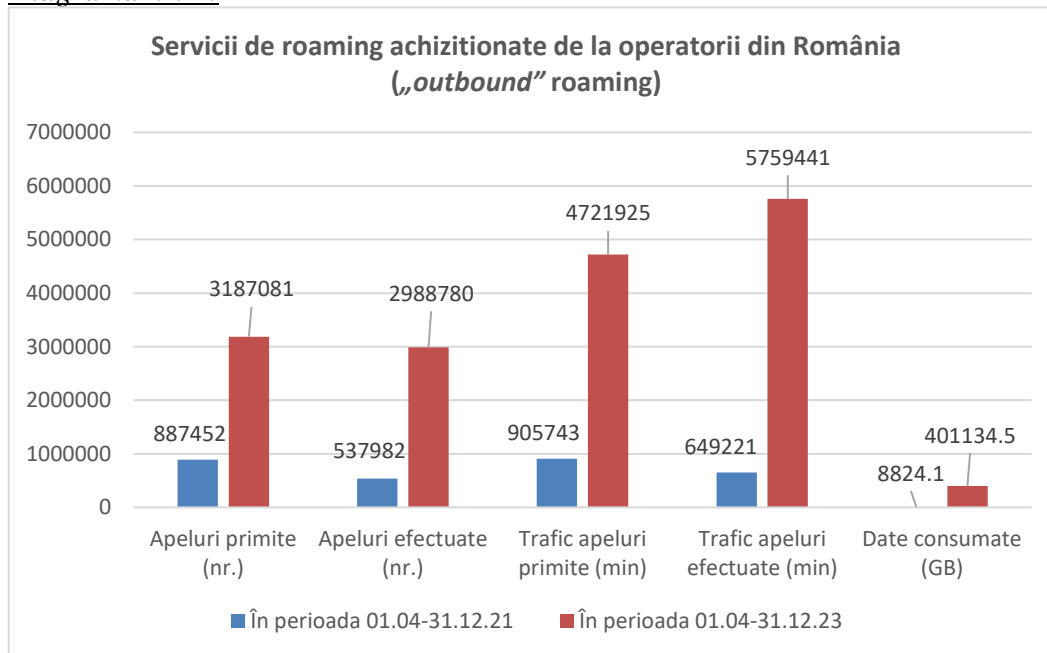

Diagrama nr. 2:

Astfel, în urma intrării în vigoare a prevederilor acordului dintre cele două țări se observă o creștere semnificativă a utilizării serviciilor de roaming. În special, se atestă o creștere de câteva ori la serviciile de „outbound” roaming, atât la numărul de apeluri primite/ efectuate cât și la traficul apelurilor primite/ efectuate.

De asemenea, a crescut considerabil și volumul de date consumate:

- în cazul serviciilor de „inbound” roaming datele consumate au crescut de la 14768,1 Gb la 76832,8 Gb, adică de peste 5 ori;
- în cazul serviciilor de „outbound” roaming datele consumate au crescut de la 8824,1 Gb la 401134,5 Gb, adică de peste 45 ori.

3) Declarația voluntară privind reducerea tarifelor la serviciile de roaming între Republica Moldova și țările din spațiul UE și SEE (Spațiul Economic European) semnată în anul 2023 de către furnizorii de telefonie mobilă din Republica Moldova și furnizorii din țările UE.

Declarația urmărește implementarea unor măsuri care să permită cetățenilor moldoveni să beneficieze de servicii de roaming fără costuri suplimentare atunci când călătoresc în UE, similar cu principiul „Roaming la tarife naționale” - „Roam like at home” (RLAH) aplicat în statele membre ale UE.

Astfel, a fost asigurată punerea în aplicare a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 prin stabilirea tarifelor maxime pentru serviciile de terminare în rețelele mobile și fixe din Republica Moldova a apelurilor provenite de la numere din UE. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, cu suportul Organismului Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC), a mediat stabilirea plafoanelor de tarife cu amănuntul pentru serviciile de roaming, astfel ca începând cu 1 ianuarie 2024 cetățenii Republicii Moldova, dar și vizitatorii din 30 de țări europene (UE/SEE) să poată beneficia de tarife de roaming reduse semnificativ.

Aceste măsuri au fost implementate urmare a identificării a două soluții și etape de implementare a regimului de roaming facilitat cu UE:

– **Etapa 1**, rapidă, care prevede punerea în aplicare de către ANRCETI a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 de completare a Directivei (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului prin stabilirea unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele mobile și fixe a unui tarif maxim unic la nivelul Uniunii de terminare a apelurilor de voce în rețelele fixe.

– **Etapa 2**, integrarea în piața unică digitală, care rezidă din modificarea Acordului de asociere RM-UE, completat cu prevederi ce permit extinderea de către CE a tratamentului de piață internă, urmare a transpunerii de către Republica Moldova a „pachetului roaming” de reglementări europene.

Astfel, la 6 aprilie 2023, ANRCETI, prin Hotărârile nr. 15-39/2023, a asigurat punerea în aplicare a Regulamentului delegat (UE) 2021/654 prin stabilirea tarifelor maxime pentru serviciile de terminare în rețelele mobile și fixe din Republica Moldova a apelurilor provenite de la numere din UE și SEE. Această reglementare a făcut posibilă acordarea de către furnizorii europeni a unui tratament reciproc privind tarifele pentru terminarea apelurilor de la numere din RM, conform obligației acestora stabilită de art.1 alin.(4) lit. a) din Regulamentului delegat (UE) 2021/654. Declarația voluntară de reducere a tarifelor de roaming a fost semnată între furnizorii europeni (Orange, Deutsche Telekom, Telefonica și Melita) și cei trei furnizori de servicii de telefonie mobilă din Republica Moldova (Orange Moldova, Moldcell și Moldtelecom).

Astfel, în baza Declarației voluntare, la 22 septembrie 2023, semnatarii au stabilit următoarele plafoane tarifare pentru serviciile de roaming cu amănuntul (sursa: Raportul de activitate al ANRCETI pentru anul 2023²):

Plafon tarifar (fără TVA)	1 Ianuarie 2024 - 31 Decembrie 2024	1 Ianuarie 2025 - 31 Decembrie 2025
Date (€/GB)	15.00	11.00
Apeluri efectuate (€/Min)	0.33	0.24
Apeluri primite (€/Min)	0.25	0.16

Urmare acestor acțiuni, în luna decembrie 2023 furnizorii de servicii de comunicații electronice mobile din Republica Moldova au lansat oferte avantajoase pentru serviciile de voce și date mobile în roaming în UE. Respectiv, utilizatorii serviciilor de comunicații electronice mobile, care călătoresc în oricare dintre cele 30 de țări din SEE, pot beneficia de tarife reduse semnificativ la serviciile de roaming în UE sau pot activa diverse opțiuni avantajoase.

În diagramele 3 și 4 este prezentată evoluția serviciilor de roaming între Republica Moldova și țările din spațiul UE, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare (sursa: ANRCETI):

² [Raport 2023 ANRCETI](#)

Diagrama nr. 3:

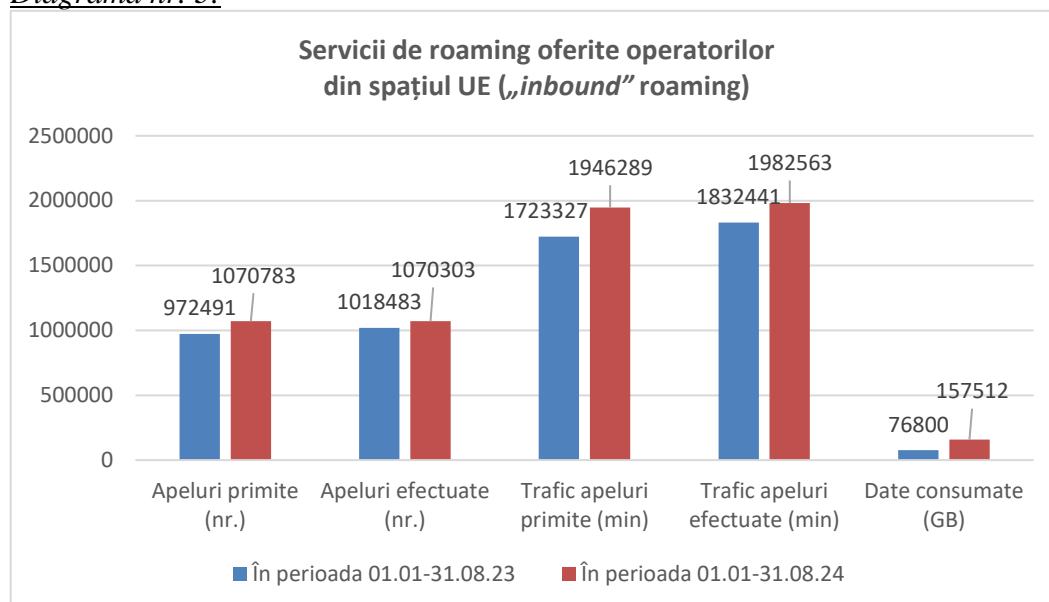
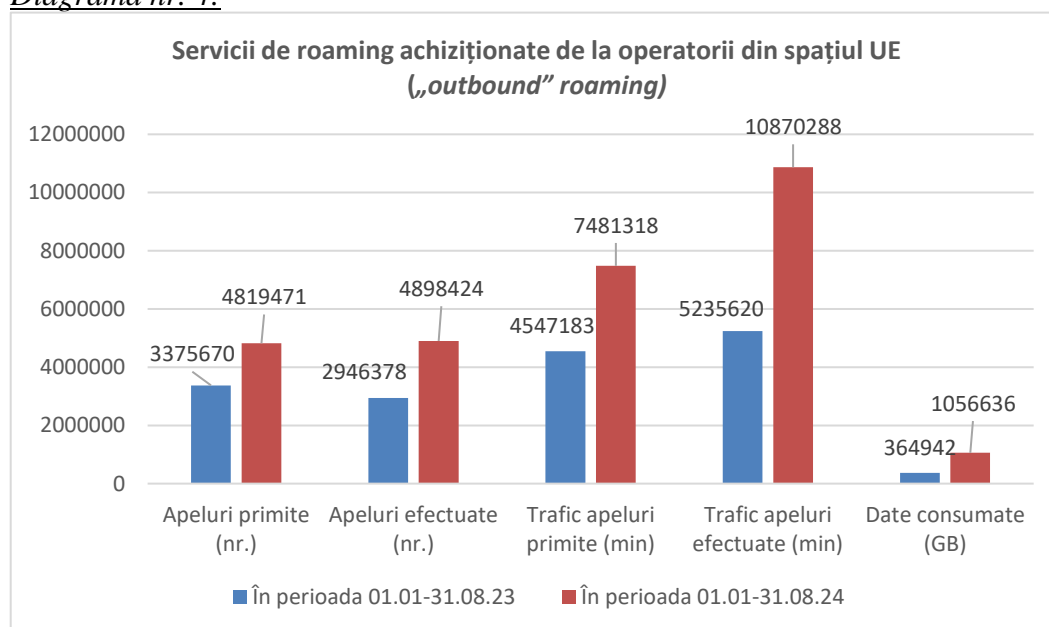

Diagrama nr. 4:

Astfel, în urma semnării Declarației voluntare se observă o creștere semnificativă a utilizării serviciilor de roaming oferite utilizatorilor de către furnizorii de comunicații electronice ce se află atât în țara noastră cât și în țările din spațiul UE. În special, se atestă o creștere la serviciile de „outbound” roaming, atât la numărul de apeluri primite/ efectuate cât și la traficul apelurilor primite/ efectuate. De exemplu, traficul apelurilor efectuate de către utilizatorii aflați în țările din spațiul UE ce au apelat la utilizatorii aflați în republica Moldova a crescut de la 5,2 milioane minute la peste 10,8 milioane minute, adică o creștere de peste 2 ori.

De asemenea, în urma intrării în vigoare a prevederilor Declarației voluntare a crescut considerabil și volumul de date consumate:

- în cazul serviciilor de „inbound” roaming datele consumate au crescut de la 76800 GB la 157512 GB, adică de peste 2 ori;
- în cazul serviciilor de „outbound” roaming datele consumate au crescut de la 364942 GB la 1056636 GB, adică de aproape 3 ori.

Totuși, în prezent, cetățenii Republicii Moldova care călătoresc în Uniunea Europeană achită tarife semnificativ mai mari pentru serviciile de comunicații electronice (apeluri, SMS, date mobile) decât atunci când folosesc aceleași servicii pe teritoriul țării, la fel, și cetățenii UE care vizitează Republica Moldova se confruntă cu tarife ridicate. Această situație creează o barieră economică și socială, afectând atât persoanele ce călătoresc, cât și oamenii de afaceri

care activează în regiune. Totodată, Declarația voluntară se aplică până la finele anului 2025 după care ar putea fi prelungită în cazul acceptării acestei prelungiri de către semnatari.

Întrucât tarifele de roaming între statele membre ale Uniunii Europene au fost eliminate în cadrul mecanismului „Roam like at home” (RLAH) din 2017, Republica Moldova a rămas în afara acestui acord, fiind o țară non-UE. Acest fapt generează o discrepanță considerabilă în costurile de comunicații electronice, creând o necesitate stringentă de intervenție pentru a alinia Moldova cu standardele UE.

Includerea țării noastre în zona de „roaming la tarife naționale” a UE (Roam like at home) este una dintre acțiunile cheie ale Planului de acțiuni prioritare Moldova – UE, convenit în iunie 2023 după semnarea Declarației voluntare de diminuare a tarifelor de roaming dintre Republica Moldova și UE. Acest plan reprezintă o hartă pentru implementarea completă a Zonei de Comerț Liber și Cuprinzător (DCFTA) dintre UE și Moldova și pentru integrarea mai profundă a Moldovei în piața unică a UE.

În urma celei de-a X-a reuniune anuală a Comitetului de Asocierie RM-UE, în configurația Comerțului, conform recomandărilor Comisiei Europene, este specificat că eliminarea tarifelor de roaming va avea un impact pozitiv asupra economiei digitale, stimulând mobilitatea și conectivitatea transfrontalieră, aceasta va promova incluziunea socială și integrarea economică regională, sprijinind în mod direct competitivitatea pieței comunicațiilor electronice și oferind beneficii directe consumatorilor.

Totodată, proiectul de lege este elaborat conform priorităților descrise în acțiunile documentelor de politici care condiționează intervenția statului, și anume:

- Programul de activitate al Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”³, aprobat pe 3 august 2021.

Una din acțiunile prioritare privind integrarea europeană, specificate în program la rubrica „Politica externă”, este identificarea unor direcții noi de cooperare cu UE și statele sale membre în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv eliminarea tarifelor la roaming cu statele UE.

- Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030⁴, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023.

Unul din principalele domenii de intervenție planificate în Strategie este integrarea țării în cadrul legal al Uniunii Europene și în piața unică digitală.

În contextul respectiv, pentru ca legislația națională să cuprindă toate prevederile corespunzătoare cu privire la reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, este necesară transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2022/612 și elaborarea proiectului de lege respectiv.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin transpunerea directă în legislația națională a Regulamentului (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, precum și alte acte conexe din legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice se urmărește reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene care are ca principal obiectiv armonizarea costurilor de comunicații mobile internaționale între Republica Moldova și statele UE, asigurând astfel o reducere substanțială a tarifelor de roaming. Această măsură este în concordanță cu eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și își propune să faciliteze mobilitatea cetățenilor, îmbunătățind accesul la comunicațiile mobile fără costuri prohibitive.

Totodată, armonizarea legislației naționale la acquis-ul comunitar în domeniul comunicațiilor electronice și reglementării tarifelor de roaming, va crea premise pentru

³ [Programul de activitate al Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”](#)

⁴ [Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030](#)

inclusiunea Republicii Moldova în zona de „roaming la tarife naționale” a UE (*Roam like at home*), urmare la ce utilizatorii din Republica Moldova vor beneficia pe teritoriul UE de tarife în roaming „ca acasă”, aceeași abordare fiind aplicată și pentru utilizatorii din statele UE, aflați în vizite pe teritoriul țării noastre.

Obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ sunt:

1) Reducerea costurilor de roaming pentru consumatori: principalul scop este reducerea semnificativă a costurilor pentru utilizatorii de servicii de telefonie mobilă și date atunci când călătoresc în statele UE, aliniindu-le la tarifele deja existente între statele membre UE. Acest lucru va elimina barierele financiare pentru cetățenii moldoveni și va facilita accesul mai larg la servicii esențiale de comunicații electronice, cum ar fi apelurile telefonice, SMS-urile și accesul la internet mobil.

2) Integrarea economică și socială: în contextul parcursului european al Republicii Moldova, o reglementare a tarifelor de roaming conforme cu cele din Uniunea Europeană va susține integrarea piețelor de comunicații electronice, facilitând în același timp legăturile economice, sociale și culturale dintre Republica Moldova și UE.

3) Creșterea competitivității furnizorilor de comunicații electronice: prin reglementarea tarifelor, se va crea un cadru mai echitabil pentru furnizorii din țara noastră, oferindu-le posibilitatea de a concura pe picior de egalitate cu furnizorii din UE. Acest lucru ar putea, pe termen lung, să ducă la îmbunătățirea calității serviciilor și la diversificarea ofertelor pentru consumatori.

4) Creșterea transparenței și protecției consumatorilor: un alt obiectiv important este crearea unui cadru legal mai clar și transparent pentru utilizatori, astfel încât aceștia să fie informați în mod corect și transparent despre costurile pe care le vor suporta în roaming.

5) Consolidarea cadrului legislativ național: un alt obiectiv important este crearea unui cadru legislativ clar și coerent în domeniul tarifelor de roaming, care să fie ușor de implementat și monitorizat, pentru a asigura aplicarea corectă și uniformă a noilor reglementări.

Proiectul de lege introduce o serie de prevederi noi și modificări legislative menite să reducă tarifele de roaming și să alinieze Republica Moldova la standardele Uniunii Europene, și anume:

1) Plafonarea tarifelor de roaming

Una dintre principalele prevederi ale proiectului de lege este introducerea unei plafonări a tarifelor pentru apeluri, SMS și utilizarea datelor mobile în regim de roaming pentru utilizatorii din Republica Moldova care călătoresc în statele membre ale UE. Această plafonare va fi realizată progresiv, urmărindu-se atingerea unui nivel comparabil cu cel din cadrul Uniunii Europene, în conformitate cu legislația europeană privind roamingul.

2) Eliminarea tarifelor de roaming pe termen lung

Pe termen lung, proiectul prevede eliminarea completă a tarifelor de roaming între Republica Moldova și UE, astfel încât cetățenii moldoveni să poată utiliza servicii de roaming în UE la aceleași prețuri ca pe plan intern. Această măsură urmărește aplicarea principiului „*Roam like at home*” (RLAH), similar cu cel din UE, care permite utilizatorilor să utilizeze serviciile mobile fără costuri suplimentare în statele UE.

3) Acorduri bilaterale între furnizorii de comunicații electronice

Proiectul de lege creează cadrul legal necesar pentru negocierea și încheierea de acorduri bilaterale între furnizorii din Republica Moldova și cei din statele membre UE. Aceste acorduri vor stabili mecanismele de colaborare și vor facilita aplicarea tarifelor reduse și, pe termen lung, eliminarea completă a acestora. De asemenea, acordurile vor reglementa aspectele tehnice și comerciale ale furnizării serviciilor de roaming.

4) Transparentă și informarea consumatorilor

Un element nou introdus de proiectul de lege este obligația furnizorilor de a informa corect și în timp real consumatorii despre tarifele de roaming și eventualele costuri suplimentare. Această prevedere include:

- notificări automate trimise utilizatorilor atunci când aceștia intră într-o zonă de roaming;
- informarea clară și detaliată despre costurile fiecărui serviciu (apeluri, SMS, date) și limitele de consum aplicabile;
- prevenirea practicilor comerciale abuzive, precum costurile ascunse sau tarifele nejustificat de mari.

5) Protecția drepturilor consumatorilor

Proiectul introduce măsuri suplimentare de protecție a drepturilor consumatorilor, asigurându-se că aceștia beneficiază de transparență totală și de mecanisme clare de rezolvare a disputelor în cazul unor erori de facturare sau încălcări ale reglementărilor. Furnizorii de comunicații electronice vor fi obligați să implementeze sisteme eficiente de soluționare a plângerilor, iar autoritatea de reglementare va avea un rol activ în monitorizarea și sancționarea abaterilor.

6. Introducerea unui mecanism de monitorizare și sancționare

Pentru a asigura aplicarea corectă a noilor reglementări, proiectul de lege prevede crearea unui mecanism de monitorizare a tarifelor de roaming de către autoritățile de reglementare. Acestea vor avea responsabilitatea de a verifica respectarea plafonului tarifar și de a sancționa furnizorii care nu respectă prevederile legale.

7) Extinderea reglementării la toate serviciile de comunicații electronice

Un alt element important al proiectului este extinderea aplicabilității reglementărilor asupra tuturor tipurilor de servicii de comunicații electronice, nu doar pentru apeluri și mesaje SMS, ci și pentru traficul de date mobile. Având în vedere creșterea semnificativă a utilizării internetului mobil în roaming, această măsură asigură accesul la servicii moderne și esențiale la prețuri reduse.

8) Simplificarea procedurilor administrative pentru furnizorii de comunicații electronice

Pentru a facilita implementarea rapidă și eficientă a noilor tarife de roaming, proiectul de lege prevede simplificarea procedurilor administrative necesare pentru încheierea acordurilor între furnizorii din Moldova și cei din UE. Acest lucru va reduce birocrația și va accelera adoptarea și implementarea noilor măsuri tarifare.

9) Introducerea mecanismului de ajustare a tarifelor

În funcție de evoluțiile pieței comunicațiilor electronice și de eventualele schimbări în reglementările europene, proiectul prevede introducerea unui mecanism de ajustare periodică a tarifelor. Acest mecanism va permite adaptarea rapidă a tarifelor de roaming la noile condiții economice și tehnologice, asigurându-se că acestea rămân echitabile și competitive pentru consumatori.

10) Măsuri pentru stimularea investițiilor în infrastructură

Proiectul de lege prevede și măsuri pentru stimularea investițiilor în infrastructura de comunicații electronice, inclusiv în rețelele 4G și 5G, pentru a asigura că furnizorii din Republica Moldova pot oferi servicii la standarde europene și că rețelele lor sunt pregătite să facă față cerințelor de consum crescute odată cu eliminarea tarifelor de roaming.

Aceste elemente noi și prevederi ale proiectului de lege sunt esențiale pentru a asigura o tranziție ușoară și eficientă către un regim tarifar de roaming mai accesibil, aliniat cu practicile Uniunii Europene, și pentru a proteja drepturile consumatorilor într-un mediu de comunicații electronice din ce în ce mai competitiv și globalizat.

Rezultatele scontate:

1) Pe termen scurt (1-2 ani)

- Reducerea tarifelor de roaming: cetățenii Republicii Moldova vor beneficia de o scădere a costurilor pentru apeluri, SMS și date mobile în statele membre UE. Tarifele vor fi reduse treptat, oferind utilizatorilor acces mai ieftin la servicii de comunicații electronice internaționale.
- Creșterea transparenței: furnizorii de comunicații electronice vor fi obligați să ofere informații mai clare și mai accesibile consumatorilor.
- Adoptarea măsurilor de protecție a consumatorilor: măsuri clare de protecție a consumatorilor vor fi implementate, cum ar fi informarea automată despre tarifele de roaming la intrarea în țările UE și prevenirea costurilor ascunse. Acest lucru va crește încrederea utilizatorilor în serviciile de roaming.
- Îmbunătățirea colaborării între furnizori: vor fi inițiate acorduri bilaterale între furnizorii de comunicații electronice din Republica Moldova și cei din UE, facilitând aplicarea noilor reglementări și tarife reduse. Acest lucru va stimula concurența pe piață.

2) Pe termen mediu (3-5 ani)

- Eliminarea aproape completă a tarifelor de roaming: în această perioadă, se așteaptă o eliminare aproape completă a tarifelor de roaming, cetățenii Republicii Moldova urmând să beneficieze de servicii de telefonie mobilă și internet în UE la prețuri similare celor de pe plan intern.
- Alinierea la standardele europene: reglementările din Republica Moldova vor fi pe deplin armonizate cu normele europene, consolidând integrarea Moldovei în spațiul economic și legislativ al Uniunii Europene.
- Creșterea utilizării serviciilor de comunicații electronice internaționale: odată cu eliminarea tarifelor de roaming, utilizarea în străinătate a serviciilor de comunicații electronice (apeluri, SMS, date) va crește semnificativ. Acest lucru va stimula mobilitatea cetățenilor și creșterea schimburilor economice și culturale cu țările din UE.
- Consolidarea competiției pe piața comunicațiilor electronice: competiția între furnizorii locali și internaționali va duce la îmbunătățirea serviciilor și la lansarea de oferte mai atractive pentru consumatori. Furnizorii vor investi mai mult în inovare și tehnologie pentru a rămâne competitivi.

3) Pe termen lung (peste 5 ani)

- Integrarea completă a pieței comunicațiilor electronice a Republicii Moldova cu cea a UE: se așteaptă o integrare completă a piețelor, fără diferențe semnificative în ceea ce privește tarifele și calitatea serviciilor de comunicații electronice mobile.
- Acces la tehnologii de ultimă generație: prin alinierea la standardele UE, Republica Moldova va beneficia de o dezvoltare accelerată a tehnologiilor mobile avansate (cum ar fi, de exemplu, tehnologia 5G), oferindu-le cetățenilor acces la cele mai moderne infrastructuri și servicii de comunicații electronice.
- Mobilitate extinsă pentru cetățeni și afaceri: lipsa tarifelor de roaming va încuraja mobilitatea internațională, oferind cetățenilor mai multe oportunități de călătorie, studii și muncă în Uniunea Europeană, și va stimula schimburile economice între Republica Moldova și țările UE.
- Creșterea investițiilor în infrastructura de comunicații electronice: într-un mediu legislativ stabil și competitiv, furnizorii vor continua să investească în modernizarea rețelelor și infrastructurilor de comunicații electronice, ceea ce va contribui la dezvoltarea generală a sectorului de comunicații electronice din Republica Moldova.

Aceste rezultate vor asigura o creștere economică sustenabilă, îmbunătățirea calității vieții pentru cetățeni și consolidarea relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În contextul elaborării proiectului de lege au fost analizate unele opțiuni alternative, și anume:

1) Mentținerea legislației actuale: această opțiune presupune păstrarea cadrului legislativ actual fără a introduce noi reglementări sau ajustări și furnizorii de comunicații electronice ar continua să stabilească prețurile pentru serviciile de roaming pe baza acordurilor comerciale bilaterale existente.

Riscuri:

➤ Tarife ridicate: fără o intervenție legislativă, tarifele de roaming ar rămâne la niveluri ridicate;

➤ Întârzierea armonizării cu standardele UE: neintervenția ar întârzi procesul de aliniere la normele europene, afectând obiectivele Republicii Moldova de integrare economică și digitală cu UE;

➤ Inechitate pe piața comunicațiilor electronice: lipsa reglementărilor ar putea favoriza furnizorii mari în detrimentul celor mai mici, creând un mediu concurențial inechitabil.

➤ Neconformitate cu reglementările UE, ceea ce ar putea împiedica accesul la fonduri și programe de sprijin, inclusiv nu va putea fi implementat serviciul de roaming *Roam like at home* în țara noastră;

➤ Neprelungirea Declarației voluntare de către semnatarii acesteia după 31.12.2025.

2) Adoptarea parțială a regulamentului (UE) 2022/612: această opțiune implică adoptarea doar a unor prevederi din Regulamentul (UE) 2022/612, care reglementează tarifele de roaming în cadrul UE. Aceasta ar presupune, de exemplu, implementarea doar a reglementărilor privind traficul de date mobile, lăsând apelurile și SMS-urile nereglementate.

Riscuri:

➤ Impact limitat: adoptarea parțială a directivei nu ar adresa în mod cuprinzător problema tarifelor de roaming, iar consumatorii ar continua să fie afectați de costuri mari pentru apeluri și SMS-uri;

➤ Confuzie și fragmentare: reglementarea doar a unor tipuri de servicii ar crea confuzie în rândul utilizatorilor și ar complica aplicarea legii, generând probleme de implementare;

➤ Riscul neîndeplinirii obligațiilor internaționale: Republica Moldova ar putea să nu își îndeplinească pe deplin angajamentele asumate în procesul de aliniere la standardele UE.

3) Implementarea etapizată: această opțiune ar implica aplicarea reglementărilor privind tarifele de roaming în mai multe etape, permițând furnizorilor de comunicații electronice o perioadă de tranziție înainte de introducerea totală a plafonului tarifar sau a eliminării tarifelor de roaming.

Riscuri:

➤ Întârzierea reducerii costurilor pentru consumatori: implementarea etapizată ar duce la o reducere mai lentă a tarifelor de roaming, ceea ce ar prelungi povara financiară asupra consumatorilor pe termen scurt și mediu.

➤ Complexitate ridicată a implementării: etapizarea reglementărilor ar complica supravegherea și aplicarea legii, necesitând monitorizare suplimentară și mai multe ajustări din partea autorităților.

➤ Incertitudini pentru furnizori și consumatori: o implementare treptată poate crea incertitudine cu privire la momentul în care vor fi introduse reducerile tarifare, complicând planificarea atât pentru furnizori, cât și pentru utilizatori.

Motive pentru care opțiunile alternative nu au fost luate în considerare:

1) Neconformitatea cu cerințele UE: opțiunile care presupun menținerea legislației actuale sau adoptarea parțială a Regulamentului (UE) 2022/612 nu sunt conforme cu cerințele Uniunii Europene. Republica Moldova se angajează să își alinieze cadrul legislativ la normele europene pentru a facilita integrarea în piața digitală unică. Lipsa unei reglementări clare și complete ar întârzi acest proces, afectând relațiile economice și digitale cu UE.

2) Ineficiența soluțiilor incomplete: opțiunile parțiale nu oferă o soluție cuprinzătoare și durabilă pentru problema tarifelor de roaming. Impactul acestor măsuri ar fi limitat, iar costurile ridicate pentru stat și riscul de ineficiență ar face aceste soluții neatractive. Este necesară o reglementare fermă pentru a asigura reducerea substanțială a tarifelor de roaming și protecția consumatorilor.

3) Complexitatea și incertitudinile implementării etapizate: implementarea etapizată ar introduce o complexitate suplimentară în aplicarea reglementărilor, atât pentru autorități, cât și pentru furnizorii de comunicații electronice. Aceasta ar genera incertitudine și ar întârzia beneficiile pentru consumatori, care ar continua să plătească tarife ridicate pe termen scurt și mediu. O abordare directă și completă a problemei tarifelor de roaming este considerată mai eficientă și mai benefică pe termen lung.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea regulilor impuse de Regulamentul (UE) 2022/612 va presupune ca autoritățile de reglementare din sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova, în principal Agenția, să își îmbunătățească și să își extindă capacitățile de monitorizare și supraveghere a pieței.

Va fi necesară monitorizarea respectării tarifelor. ANRCETI va trebui să dezvolte și să implementeze un mecanism robust de monitorizare a modului în care furnizorii de comunicații electronice se conformează cu noile cerințe privind plafonarea tarifelor de roaming. Acest lucru va necesita alocarea de resurse suplimentare pentru personalul administrativ și tehnic, precum și pentru echipamentele și infrastructura IT necesară colectării și analizei datelor tarifare.

Cooperarea cu autoritățile europene: în contextul integrării cu standardele Uniunii Europene, ANRCETI își va intensifica colaborarea cu organismele de reglementare din UE, precum Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (OAREC). Aceasta va implica schimburi de date și informații pentru a asigura coerența și uniformitatea în aplicarea reglementărilor privind roamingul între statele membre și Moldova.

Reglementarea tarifelor de roaming presupune o creștere semnificativă a sarcinilor administrative pentru autoritățile publice, datorită necesității de supraveghere constantă și control a conformității furnizorilor de comunicații electronice.

ANRCETI va trebui să desfășoare activități de audit periodice asupra furnizorilor pentru a verifica dacă tarifele de roaming aplicate respectă limitele stabilite prin lege. Aceasta implică analiza datelor oferite de furnizori și luarea de măsuri în caz de nerespectare a reglementărilor.

Este de așteptat ca implementarea acestor reglementări să aducă o creștere a numărului de plângeri și sesizări din partea consumatorilor legate de potențiale abuzuri sau nereguli în aplicarea tarifelor de roaming. Instituțiile publice responsabile vor trebui să aibă capacitatea de a gestiona aceste cazuri în mod eficient.

Impactul asupra relațiilor internaționale

Adoptarea acestor reglementări, care vizează plafonarea tarifelor de roaming în conformitate cu standardele UE, va contribui la consolidarea relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.

Aplicarea acestor norme va facilita integrarea Moldovei în piața digitală unică a Uniunii Europene, sporind interoperabilitatea rețelelor de comunicații electronice și accesul cetățenilor moldoveni la servicii mobile la nivelul celor din statele membre UE.

Reducerea tarifelor de roaming va încuraja cooperarea transfrontalieră între Republica Moldova și statele membre UE, inclusiv în domeniul economic și al comerțului, facilitând schimburile și comunicațiile între cetățeni și companii.

Beneficii economice și sociale pe termen lung

Deși pe termen scurt adoptarea acestui regulament va genera costuri suplimentare pentru furnizorii de servicii roaming, pe termen lung se așteaptă ca beneficiile să fie semnificative, atât

din punct de vedere economic, cât și social, datorită creșterii volumului de servicii prestate în roaming.

Pe măsură ce reglementările de roaming vor stimula creșterea traficului de date și utilizarea serviciilor mobile transfrontaliere, veniturile din impozite și taxe colectate de la furnizorii de comunicații electronice și de la alte afaceri conexe ar putea crește.

Modernizarea infrastructurii de comunicații electronice și conformitatea cu reglementările europene vor contribui la creșterea atractivității Republicii Moldova pentru investițiile străine directe, în special în domeniul tehnologic și al comunicațiilor electronice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege privind reglementarea tarifelor de roaming conform Regulamentului (UE) 2022/612 nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

Totodată, implementarea proiectului va genera un anumit impact financiar pentru autoritatea de reglementare, furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile și consumatori.

1) Impactul financiar asupra autorității de reglementare

Costurile de implementare a proiectului de lege pentru autoritatea de reglementare ar include:

a) Costurile de monitorizare și supraveghere:

Extinderea capacității autorității de reglementare (ANRCETI), pentru a monitoriza și supraveghea conformitatea furnizorilor de comunicații electronice cu noile reglementări. Aceste costuri pot include:

Posibile investiții în infrastructura IT: va fi necesară crearea unor sisteme noi de monitorizare și raportare pentru a asigura conformitatea tarifară și pentru a preveni abuzurile. Acest lucru presupune achiziția de software, actualizarea bazelor de date și dezvoltarea unor platforme digitale care să permită colectarea și analiza datelor legate de tarifele de roaming.

Personal suplimentar și instruirea acestuia: supravegherea eficientă va necesita angajarea de noi specialiști, precum și formarea personalului existent pentru a se adapta la noile cerințe. De asemenea, vor fi necesare anumite resurse pentru continuarea formării și dezvoltării acestui personal.

b) Campanii de informare și educare a consumatorilor

Un alt aspect important este legat de comunicarea și informarea publicului cu privire la noile reglementări de roaming. Acest lucru va include:

Campanii de informare: autoritățile vor trebui să deruleze campanii publice prin diverse canale media (TV, radio, internet) pentru a educa cetățenii despre noile plafoane de tarife de roaming și drepturile lor.

Materiale informative: vor fi necesare resurse pentru producerea de broșuri, ghiduri și alte materiale informative pentru a clarifica regulile de roaming și utilizarea acestora.

c) Costurile de coordonare și cooperare internațională

Pe măsură ce Republica Moldova își aliniază legislația la standardele UE, autoritățile vor trebui să intensifice colaborarea cu organismele europene de reglementare, cum ar fi Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice. Aceasta presupune participarea la grupuri de lucru, schimbul de date și bune practici, ceea ce poate implica costuri administrative și logistice pentru organizarea reuniunilor și a programelor de cooperare.

2) Impactul financiar asupra furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile

Adoptarea noilor reglementări privind tarifele de roaming va avea un impact semnificativ asupra furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice mobile, care vor trebui să își ajusteze politicile de tarificare și să se conformeze cu plafoanele impuse de reglementările UE. Aceste schimbări vor genera următoarele costuri:

a) Costurile de ajustare tehnică și administrativă

Furnizorii vor trebui să investească în sisteme de facturare și de management al traficului care să respecte noile plafoane de tarificare impuse de lege. Aceasta presupune actualizarea software-ului de facturare și adaptarea procedurilor interne pentru a se asigura că tarifele de roaming nu depășesc limitele stabilite.

Adaptarea sistemelor de tarificare: furnizorii vor trebui să actualizeze sau să achiziționeze noi sisteme de calculare și implementare a tarifelor pentru a respecta limitele impuse pentru apeluri, SMS și date în roaming.

b) Impactul asupra veniturilor din roaming

Implementarea unor plafoane de tarife mai scăzute va avea un impact direct pe termen scurt asupra veniturilor furnizorilor de comunicații electronice.

În diagramele 5 și 6 este prezentată evoluția veniturilor din serviciile de roaming în spațiul UE, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare de reducere a tarifelor de roaming între furnizorii europeni (Orange, Deutsche Telekom, Telefonica și Melita) și cei trei furnizori de servicii de telefonie mobilă din RM (Orange Modova, Moldcell și Moldtelecom) semnate la 31.05.2023 (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 5:

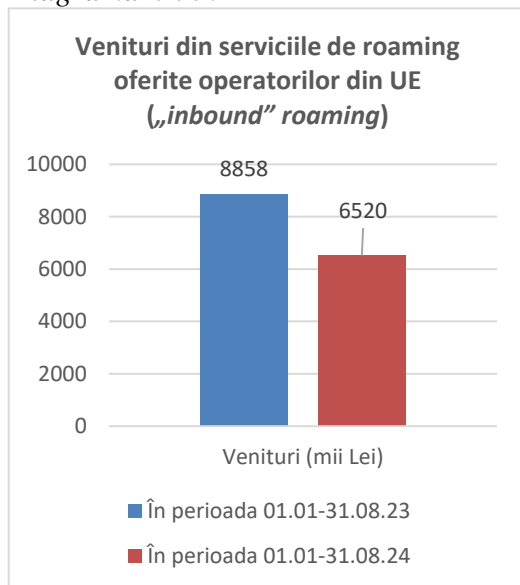
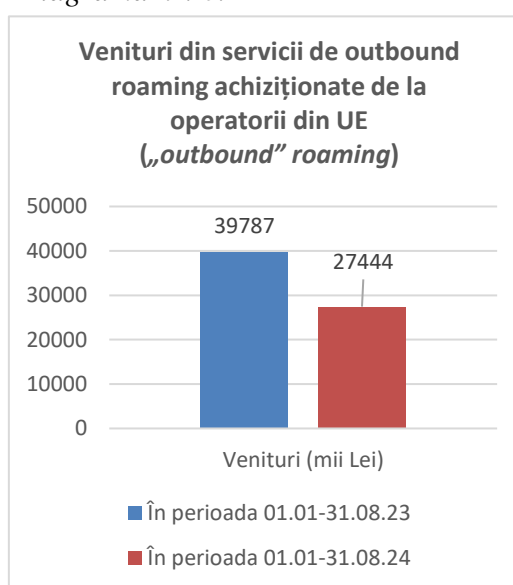

Diagrama nr. 6:

Din diagramele 5 și 6 se observă că după intrarea în vigoare a prevederilor Declarației voluntare veniturile din serviciile de roaming (inbound) au scăzut cu 2338 mii lei adică aproximativ cu 26% și serviciile roaming outbound cu 12343 mii lei, adică cu aproximativ 31 %.

În continuare, în diagramele 7 și 8 este prezentată evoluția veniturilor din serviciile de roaming între Republica Moldova și România, în perioada de până la și după intrarea în vigoare a prevederilor Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reducerea tarifelor de furnizare a serviciilor de roaming internațional și a celor de apeluri internaționale între cele două state, semnat la Chișinău la 11 februarie 2022 (sursa: ANRCETI):

Diagrama nr. 7

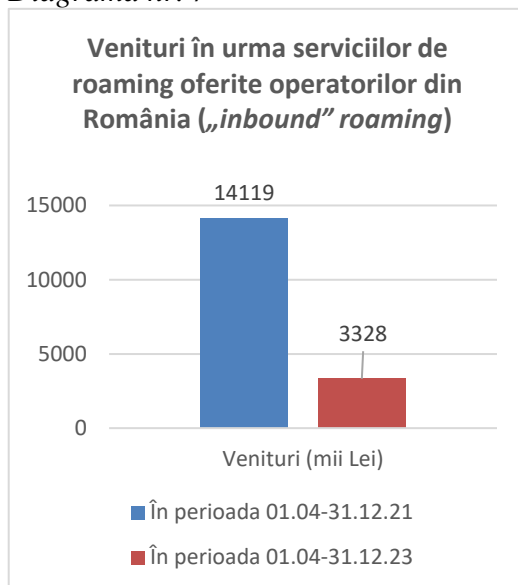
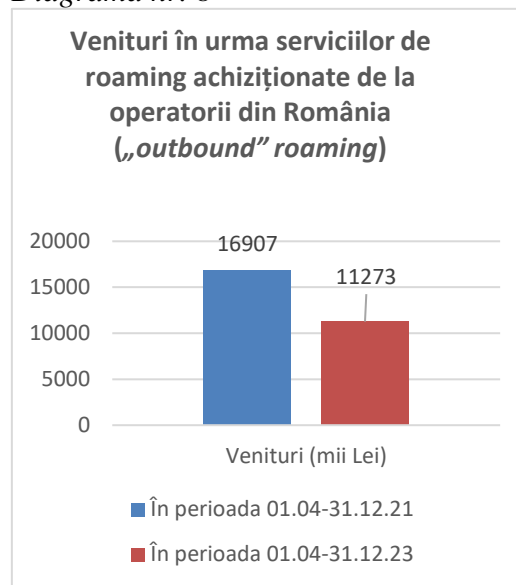

Diagrama nr. 8

Din diagramele 5 și 6 se observă că, după intrarea în vigoare a prevederilor Acordului, veniturile din serviciile de roaming (inbound) au scăzut cu 10791 mii lei adică cu aproximativ 76 % și serviciile roaming outbound cu 5634 mii lei adică cu aproximativ 33 %.

Astfel, se observă că în urma diminuării prețurilor la serviciile de roaming veniturile furnizorilor de comunicații electronice din Republica Moldova au scăzut.

Dar, totodată, din cele expuse mai sus la pct. 2.2, diminuarea prețurilor a dus la creșterea considerabilă a utilizării serviciilor de roaming de către consumatori și tendința este în permanentă creștere, ceea ce pe termen lung cu siguranță va genera creșterea veniturilor furnizorilor de comunicații electronice din prestarea serviciilor de roaming.

3) Impactul financiar asupra consumatorilor

Unul dintre obiectivele principale ale acestui proiect de lege este protejarea consumatorilor prin reducerea tarifelor de roaming. Din punct de vedere financiar, impactul asupra consumatorilor va fi în mare parte pozitiv.

a) Economii directe pentru consumatori

Cetățenii care călătoresc în Uniunea Europeană vor beneficia de tarife reduse pentru apeluri, mesaje text și utilizarea internetului mobil. Astfel, consumatorii vor realiza economii semnificative la facturile de telefonie mobilă, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra bugetului lor personal.

Estimări de economii: consumatorii moldoveni ar putea economisi între 30% și 70% din costurile actuale de roaming, în funcție de tipul de servicii utilizate (apeluri, SMS, date).

b) Acces crescut la serviciile de comunicații electronice

Reducerea tarifelor va stimula un acces mai larg la serviciile mobile în străinătate, permițând mai multor cetățeni să folosească serviciile de internet și de comunicare fără a achita costuri excesive. Acest lucru va facilita călătoriile și comunicarea internațională, stimulând în același timp schimburile economice și sociale.

4) Impactul pe termen lung și beneficiile economice

Pe termen lung, impactul financiar al implementării acestui proiect de lege ar putea aduce beneficii economice semnificative atât pentru stat, cât și pentru sectorul privat:

a) Creșterea veniturilor din consumul de servicii de comunicații electronice

Deși furnizorii de comunicații electronice vor înregistra o scădere a veniturilor din roaming pe termen scurt, pe termen lung, se așteaptă ca traficul de date și apeluri să crească datorită tarifelor mai scăzute și accesibile. Aceasta va conduce la o creștere generală a consumului de servicii de comunicații electronice, compensând pierderile inițiale.

b) Beneficii economice generale

Stimulent pentru economia digitală: Reducerea tarifelor de roaming va facilita schimburile economice între Republica Moldova și statele membre UE, stimulând comerțul și turismul și contribuind astfel la creșterea PIB-ului.

Investiții străine directe: Conformitatea Republicii Moldova cu normele UE privind roamingul ar putea crește atractivitatea țării pentru investitorii din sectorul comunicațiilor electronice și tehnologiei, atrăgând investiții în infrastructură și inovație.

Astfel, impactul financiar al implementării acestui proiect de lege va fi semnificativ atât pentru sectorul public, cât și pentru cel privat. Deși inițial vor exista costuri de ajustare tehnică și administrativă, precum și o posibilă reducere a veniturilor din roaming.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Transpunerea prevederilor Regulamentului (UE) 2022/612 va avea un impact semnificativ asupra sectorului privat, în special asupra furnizorilor de comunicații electronice și a altor actori economici care depind de comunicațiile mobile. Acest impact se va manifesta printr-o serie de modificări în structura costurilor, în politicile tarifare și în comportamentul de consum al utilizatorilor finali.

1) Impactul asupra furnizorilor de comunicații electronice

Furnizorii de comunicații electronice vor fi principalii actori din sectorul privat afectați de această lege, deoarece reglementările vor limita veniturile pe care le pot obține din serviciile de roaming. Totodată, implementarea acestei reglementări poate genera și oportunități pe termen lung, în funcție de cum se adaptează furnizorii la noile condiții de piață.

a) Reducerea veniturilor din roaming

Una dintre cele mai evidente consecințe va fi scăderea veniturilor pe termen scurt obținute din serviciile de roaming, în special pentru furnizorii care se bazează pe tarife ridicate pentru aceste servicii. În conformitate cu reglementările UE, furnizorii vor trebui să limiteze tarifele de roaming pentru apeluri, SMS și date, la niveluri apropiate de tarifele naționale.

b) Creșterea costurilor de adaptare tehnică și administrative

Pentru a se conforma cu noile reglementări, furnizorii vor trebui să adapteze infrastructura IT și sistemele de facturare pentru a implementa plafonările tarifare impuse de lege. Acest lucru implică:

c) Oportunități de creștere a volumului de trafic

Deși noile reglementări vor duce la scăderea tarifelor de roaming și implicit a veniturilor per unitate de serviciu, furnizorii vor beneficia de creșterea volumului de trafic.

Tarifele reduse vor stimula utilizatorii să folosească mai des serviciile de roaming, ceea ce va compensa, cel puțin parțial, scăderea veniturilor.

d) Competitivitatea pe piața comunicațiilor electronice

Furnizorii care oferă pachete de servicii mobile competitive, adaptate noilor reglementări, pot atrage noi clienți, în special din rândul celor care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană. Astfel, reducerea tarifelor de roaming poate deveni un avantaj competitiv pentru acei furnizori care reușesc să integreze noile reglementări în oferta lor comercială.

2) Impactul asupra altor sectoare economice

Noile reglementări privind roamingul nu au impact doar asupra sectorului comunicațiilor electronice, dar și asupra altor sectoare economice care se bazează pe comunicații mobile. Prin accesul la tarife mai mici și o mai mare predictibilitate în costurile de roaming, companiile care desfășoară activități transfrontaliere vor beneficia de o reducere a costurilor de operare.

a) Beneficii pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)

IMM-urile care activează în domenii precum turismul, transporturile sau comerțul internațional și care au angajați ce călătoresc frecvent în UE vor beneficia de reducerea tarifelor de roaming, ceea ce va conduce la:

- Costuri mai mici pentru comunicațiile internaționale: companiile care utilizează servicii de roaming pentru a-și menține comunicațiile internaționale vor avea acces la tarife mult mai scăzute.

- Oportunități de extindere a activităților: IMM-urile vor putea desfășura mai ușor afaceri în străinătate, deoarece barierele financiare legate de costurile comunicațiilor vor fi reduse.

b) Creșterea atractivității Republicii Moldova pentru investitori

Investitorii străini, în special cei din Uniunea Europeană, vor vedea în Republica Moldova o piață mai integrată și mai accesibilă datorită reglementărilor armonizate cu cele europene.

Accesul la tarife de roaming similare celor din UE poate facilita:

- Colaborarea cu parteneri locali: investitorii vor putea comunica mai eficient și cu costuri reduse cu partenerii lor din Moldova.
- Promovarea schimburilor economice: Comunicarea facilă și accesibilă poate stimula schimburile economice și poate atrage mai multe investiții din UE în Republica Moldova.

3) Impactul asupra sectorului de turism și transporturi

Sectorul turistic și transporturile sunt două domenii care vor beneficia indirect de implementarea acestei legi. Prin reducerea tarifelor de roaming, călătorii și turiștii din UE și din Republica Moldova vor avea acces mai ușor la servicii de comunicații, ceea ce va îmbunătăți experiența de călătorie și va încuraja schimburile economice.

a) Promovarea turismului

Turiștii din Uniunea Europeană care vizitează Republica Moldova vor fi încurajați să utilizeze serviciile de roaming datorită tarifelor mai mici. De asemenea, moldovenii care călătoresc în UE vor putea să comunice fără bariere financiare ridicate, ceea ce poate stimula călătoriile internaționale.

b) Facilitarea mobilității și a comunicării în transporturi

Companiile de transport, fie aerian, rutier sau feroviar, vor beneficia de tarifele reduse de roaming pentru angajații lor care lucrează pe rute internaționale. Astfel, costurile de comunicații ale companiilor de transport vor scădea, ceea ce poate contribui la eficientizarea operațiunilor.

Astfel, impactul asupra sectorului privat în urma implementării acestei legi va fi unul mixt, cu provocări pe termen scurt pentru furnizorii de comunicații electronice din cauza reducerii veniturilor din roaming, dar și cu oportunități pe termen lung datorită creșterii volumului de trafic și a competitivității sporite. Alte sectoare economice, cum ar fi IMM-urile, turismul și transporturile, vor beneficia de tarife reduse, ceea ce va facilita schimburile economice și cooperarea internațională.

4.4. Impactul social

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact semnificativ asupra mai multor aspecte sociale din Republica Moldova, afectând diferite grupuri demografice și sociale, precum și modul în care aceștia accesează serviciile de comunicații pentru comunicare, educație, cultură sau oportunități economice.

Impactul asupra consumatorilor

Consumatorii individuali sunt un segment esențial de analizat, deoarece aceștia vor resimți cel mai mult efectele reglementărilor asupra comportamentului de consum.

a) Economii semnificative pentru utilizatorii frecvenți de roaming

Utilizatorii de telefoane mobile care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană, fie pentru afaceri, fie pentru agrement, vor beneficia de o reducere a costurilor de roaming. Tarifele reduse vor face serviciile mobile mai accesibile, permițându-le consumatorilor să utilizeze mai mult internet mobil, să efectueze apeluri și să trimită mesaje fără să fie afectați de costuri ridicate.

b) Acces la servicii mai bune

Furnizorii de comunicații electronice vor fi nevoiți să îmbunătățească calitatea serviciilor oferite în roaming pentru a fi competitivi pe piață. De exemplu, accesul la viteze mai mari de internet mobil în roaming și o mai bună acoperire a rețelei vor fi aspecte importante pe care consumatorii le vor resimți.

Totodată, impactul reglementării tarifelor de roaming va fi resimțit diferit de către diferite grupuri sociale, în funcție de utilizarea comunicațiilor mobile și de mobilitatea lor internațională. Printre grupurile demografice și sociale afectate se numără:

- Angajații care călătoresc frecvent pentru muncă (lucrători transfrontalieri, consultanți, transportatori)
- Tinerii și studenții care studiază sau călătoresc în Uniunea Europeană
- Turiștii și călătorii ocazionali
- Persoanele din mediul rural care depind de comunicațiile mobile pentru accesul la informație
- Grupurile vulnerabile și cu venituri mici care, până în prezent, au fost descurajate să utilizeze roamingul din cauza costurilor ridicate

Efectele pe termen scurt (1-2 ani)

Pe termen scurt, impactul social al implementării legii se va reflecta în principal în accesul sporit la servicii de comunicații mobile pentru cetățenii care călătoresc frecvent în Uniunea Europeană și în scăderea costurilor pentru aceștia. Grupurile care beneficiază în special includ:

- Angajații transfrontalieri: cetățenii noștri ce activează în UE și care călătoresc frecvent în statele membre ale UE vor avea acces la tarife mai mici pentru apeluri, SMS și date mobile, ceea ce va reduce costurile de comunicare cu familiile și colaboratorii din țară. Aceasta poate îmbunătăți relațiile familiale și poate contribui la reducerea izolării sociale pentru lucrătorii aflați în străinătate.

- Studenții și tinerii: persoanele care-și fac studiile în Uniunea Europeană vor avea acces la servicii de roaming la costuri reduse, ceea ce le va permite să mențină mai ușor legătura cu familiile din Moldova și să acceseze resurse educaționale online. Astfel, aceștia vor beneficia de o mai bună integrare socială și academică în statele UE.

- Turiștii și călătorii ocazionali: reducerea tarifelor va stimula turiștii moldoveni să călătorească mai mult, știind că pot comunica cu costuri reduse. Acest lucru poate avea un efect pozitiv asupra experiențelor de călătorie și asupra accesului la informații în timp real.

Accesul la servicii de roaming la prețuri mici poate îmbunătăți accesul grupurilor vulnerabile la informații și servicii sociale, educaționale și culturale. De exemplu:

- Reducerea tarifelor de date mobile în roaming va permite studenților și tinerilor să acceseze mai ușor resurse educaționale, să participe la cursuri online sau să comunice cu profesorii și colegii din alte țări.

- Cetățenii țării noastre vor avea acces mai rapid și la costuri mai mici la resurse culturale online, filme, muzică și evenimente din UE, îmbunătățind accesul la cultură și promovând diversitatea culturală.

Efectele pe termen mediu (3-5 ani)

Pe termen mediu, se așteaptă o creștere a conectivității sociale și economice între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Impactul asupra grupurilor sociale va fi resimțit în mod diferit, dar cu efecte pozitive pentru toate categoriile.

a) Creșterea oportunităților economice și ocupării forței de muncă: lucrătorii transfrontalieri și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) care desfășoară activități economice între Republica Moldova și Uniunea Europeană vor beneficia de costuri mai mici pentru comunicații. Acest lucru poate duce la o creștere a schimburilor economice, promovând crearea de locuri de muncă și reducerea șomajului în anumite domenii.

b) Reducerea sărăciei și a izolării sociale: reducerea tarifelor de roaming poate contribui la reducerea sărăciei informaționale, oferind acces mai larg la informații și servicii. Persoanele care trăiesc în zone rurale sau în izolare socială vor avea acces la servicii de roaming la costuri reduse, facilitând comunicarea și accesul la informații relevante pentru sănătate, educație și oportunități economice.

c) Impact asupra sănătății și securității în muncă: pe termen mediu, accesul îmbunătățit la comunicații poate avea un impact indirect asupra sănătății și securității în muncă. Accesul rapid la servicii de urgență sau la informații despre condițiile de muncă poate reduce riscurile pentru lucrătorii care desfășoară activități în străinătate sau în zone izolate.

Efectele pe termen lung (peste 5 ani)

Pe termen lung, se așteaptă un impact pozitiv durabil asupra coeziunii sociale și economice dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Tarifele reduse de roaming vor facilita integrarea mai profundă a Moldovei în rețeaua economică și socială europeană.

a) Consolidarea relațiilor sociale și economice:

- pe termen lung, întreprinderile moldovenești vor beneficia de costuri reduse în comunicații, facilitând dezvoltarea comerțului internațional și accesul la noi piețe.
- relațiile sociale și familiale vor deveni mai puternice datorită accesului facil la comunicații pentru cetățenii care locuiesc și muncesc în UE.

b) Impact asupra echității sociale: pe termen lung, se așteaptă ca reducerea tarifelor de roaming să contribuie la o mai mare echitate socială, deoarece accesul la servicii de comunicații electronice va deveni mai egal pentru toate categoriile sociale. Grupurile vulnerabile, în special persoanele cu venituri mici sau din zonele rurale, vor putea beneficia de aceleași servicii de roaming ca și cetățenii cu venituri mai mari.

Există și riscuri potențiale asociate cu implementarea acestei legi, care trebuie luate în considerare. Deși legea va reduce tarifele de roaming pentru toți cetățenii, există riscul ca anumite grupuri vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități sau cele care nu au acces la tehnologie, să fie excluse de la beneficiile acestor măsuri. Este esențial ca autoritățile în colaborare cu furnizorii de comunicații electronice să implementeze măsuri complementare pentru a sprijini aceste grupuri și a asigura accesul egal la tehnologie.

Astfel, impactul social al reglementării tarifelor de roaming va fi unul semnificativ pozitiv pe termen scurt, mediu și lung. Grupurile afectate vor include lucrătorii transfrontalieri, studenții, turiștii, dar și persoanele din mediul rural și cu venituri mici. În plus, se anticipează o îmbunătățire a accesului la servicii sociale, educaționale și culturale, precum și o reducere a sărăciei informaționale. Totodată, implementarea legii va trebui să includă măsuri pentru a preveni riscurile de discriminare și pentru a asigura echitatea socială.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Adoptarea proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene implică și prelucrarea anumitor date cu caracter personal ale utilizatorilor de comunicații mobile.

Prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul reglementării tarifelor de roaming este necesară în următoarele scopuri:

- Facturare și monitorizare a consumului: furnizorii de comunicații electronice vor trebui să monitorizeze utilizarea serviciilor de roaming, inclusiv apelurile, mesajele și traficul de date, pentru a putea factura corect utilizatorii și pentru a respecta limitele tarifare impuse de lege.
- Aplicarea limitelor de utilizare echitabilă: pentru a preveni abuzurile în utilizarea serviciilor de roaming, este posibil ca furnizorii să monitorizeze durata și frecvența utilizării serviciilor în străinătate, asigurându-se că acestea sunt conforme cu politicile de utilizare echitabilă.
- Asigurarea securității și prevenirea fraudelor: prelucrarea datelor poate fi necesară și pentru a detecta activitățile suspecte sau frauduloase în legătură cu utilizarea serviciilor de roaming, protejând astfel atât utilizatorii, cât și furnizorii de comunicații electronice.

În cadrul prelucrării datelor cu caracter personal, datele care pot fi colectate și procesate pot include:

- date de identificare ale utilizatorilor - numele, prenumele, adresa de domiciliu, numărul de telefon și alte date care permit identificarea directă a utilizatorilor.
- date tehnice și de utilizare - informații despre durata și frecvența apelurilor, numărul și destinația mesajelor, volumul traficului de date consumat în regim de roaming, inclusiv locația geografică.
- date financiare - detalii referitoare la plăți și facturare pentru serviciile de roaming.

Proiectul de lege nu introduce noi restricții în ceea ce privește drepturile persoanelor vizate la protecția datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, pentru asigurarea transparenței și controlului asupra datelor, utilizatorii de servicii de roaming trebuie să fie informați clar cu privire la:

- tipul de date colectate;
- scopul colectării acestora;
- dreptul de acces, rectificare, ștergere și portabilitate a datelor;
- perioada de stocare a datelor;
- posibilitatea de a retrage consimțământul pentru prelucrarea datelor, dacă este cazul.

Astfel, impactul asupra datelor cu caracter personal în contextul reglementării tarifelor de roaming necesită o atenție deosebită, dată fiind natura sensibilă a datelor prelucrate și importanța respectării drepturilor fundamentale ale utilizatorilor.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

În contextul adoptării proiectului de lege, noile prevederi legislative pot influența femeile, bărbații și minoritățile de gen în mod diferit, în funcție de accesul lor la tehnologie, servicii de comunicații mobile și oportunități economice.

În mod specific, impactul tarifelor de roaming poate afecta în mod diferit diverse grupuri demografice din perspectiva accesului la tehnologie și a utilizării serviciilor de comunicații mobile:

- Reglementările tarifare mai favorabile pentru roaming ar putea îmbunătăți accesul atât pentru bărbați cât și pentru femei, contribuind astfel la reducerea decalajelor digitale de gen. În plus, toți, indiferent de gen, care desfășoară activități economice transfrontaliere sau cele implicate în sectorul de afaceri ar beneficia nemijlocit de scăderea tarifelor de roaming, facilitând accesul la comunicații internaționale fără costuri suplimentare ridicate. Reducerea costurilor ar putea contribui la creșterea participării femeilor în afaceri internaționale, educație și networking profesional.
- Noile prevederi pot aduce avantaje directe prin reducerea cheltuielilor legate de comunicațiile mobile în alte țări, ceea ce poate încuraja mobilitatea și extinderea afacerilor transfrontaliere, atât pentru bărbați cât și pentru femei.

Noile prevederi, prin reducerea tarifelor de roaming, vor facilita accesul uniform la servicii de comunicații electronice, în special pentru grupurile mai vulnerabile sau dezavantajate economic, asigurând astfel o distribuție mai echitabilă a beneficiilor tehnologice.

Pentru a elimina riscul de discriminare și a promova egalitatea de gen, proiectul de lege include măsuri menite să faciliteze accesul echitabil la servicii de comunicații electronice pentru toate categoriile sociale, indiferent de gen. Printre măsurile menționate se numără:

- Accesibilitate egală la tarife reduse de roaming: legea va oferi atât femeilor, cât și bărbaților aceleași beneficii legate de reducerea tarifelor de roaming, contribuind astfel la eliminarea oricăror inegalități economice sau de acces la servicii.
- Promovarea egalității în mediul de afaceri și profesional: reducerea tarifelor de roaming va crea oportunități egale pentru femeile și bărbații care activează în domenii care necesită comunicații internaționale frecvente, inclusiv pentru persoanele care desfășoară afaceri transfrontaliere sau sunt implicate în organizații internaționale.
- Reducerea barierelor economice: de obicei, tarifele ridicate de roaming reprezintă o povară suplimentară pentru persoanele care au un venit mai redus. De exemplu, persoanele aparținând grupurilor vulnerabile (persoane din medii rurale, persoane de vârstă înaintată sau

cu venituri mai mici) pot beneficia de aceste reduceri pentru a-și asigura accesul la servicii de comunicații fără a fi afectate disproporționat din punct de vedere financiar.

- **Incluziune digitală:** pe termen lung, reducerea costurilor de roaming poate contribui la îmbunătățirea gradului de incluziune digitală, asigurându-se că atât femeile, cât și bărbații au acces egal la tehnologii de comunicații moderne, eliminând barierele economice și contribuind la reducerea decalajului digital de gen.

Noile reglementări au potențialul de a contribui la reducerea inegalităților de gen prin următoarele mecanisme:

- **Îmbunătățirea accesului la educație și informare:** tarifele mai accesibile pentru roaming pot facilita accesul la educație și resurse digitale transfrontaliere, contribuind la îmbunătățirea competențelor tehnologice și la creșterea gradului de informare, atât pentru bărbați cât și pentru femei.

- **Acces egal la rețele sociale și economice:** persoanele care aparțin grupurilor dezavantajate vor avea o mai mare oportunitate de a accesa rețele sociale și economice internaționale, eliminând barierele financiare și sporind participarea lor în diverse domenii de activitate, inclusiv afaceri, educație și cultură.

- **Oportunități egale în dezvoltarea afacerilor și carierelor internaționale:** prevederile care asigură reducerea costurilor de roaming contribuie la crearea unui mediu de afaceri mai incluziv, unde toți, indiferent de gen, au aceleași oportunități de a dezvolta relații internaționale și de a accesa piețe externe.

Astfel, noile reglementări privind tarifele de roaming, prin reducerea costurilor și îmbunătățirea accesului la servicii de comunicații, au potențialul de a promova egalitatea de gen și echitatea în accesul la tehnologie și resurse economice. Aceste reglementări vor contribui la eliminarea discriminării economice și sociale și vor asigura oportunități egale atât pentru bărbați cât și pentru femei, în toate domeniile vieții sociale, economice și culturale.

4.5. Impactul asupra mediului

Reglementarea tarifelor de roaming ar putea avea implicații indirecte asupra mediului, în funcție de modificările comportamentului utilizatorilor de comunicații mobile și de infrastructura necesară pentru furnizarea acestor servicii. Impactul asupra mediului va fi evaluat în conformitate cu criteriile de durabilitate, ținând cont de utilizarea resurselor, emisiile de gaze cu efect de seră, poluarea, biodiversitatea și alte aspecte esențiale.

1) Utilizarea resurselor naturale, regenerabile și neregenerabile

Pe măsură ce cererea de servicii de comunicații mobile crește odată cu implementarea roamingului la costuri mai mici, utilizarea infrastructurii de comunicații electronice va necesita o cantitate semnificativă de resurse naturale. Acest lucru include atât resurse regenerabile, cum ar fi energia electrică din surse regenerabile, cât și resurse neregenerabile, precum materialele necesare pentru echipamente și dispozitive electronice.

- **Pe termen scurt:** impactul asupra utilizării resurselor va fi relativ limitat, deoarece reglementările de roaming nu vor genera o creștere imediată și masivă a cererii pentru resurse noi.

- **Pe termen mediu și lung:** pe măsură ce numărul de utilizatori de roaming va crește, vor exista nevoi crescute de dezvoltare și modernizare a infrastructurii de comunicații electronice (turnuri de comunicații, cabluri subterane, servere), ceea ce va presupune utilizarea de resurse suplimentare. Cu toate acestea, se poate promova utilizarea energiei din surse regenerabile pentru a diminua impactul asupra mediului.

2) Emisiile de gaze cu efect de seră

Utilizarea infrastructurii de comunicații electronice, inclusiv pentru servicii de roaming, contribuie la emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din cauza consumului de energie pentru operarea rețelelor, centrele de date și dispozitivele mobile. Cu toate acestea, digitalizarea și accesul îmbunătățit la comunicațiile internaționale au și efecte pozitive, prin reducerea nevoii de deplasări fizice.

- Pe termen scurt, impactul asupra emisiilor de GES va fi moderat, în special dacă furnizorii de servicii de comunicații electronice se bazează pe surse de energie neregenerabilă. De asemenea, utilizarea intensivă a dispozitivelor mobile poate crește cererea de energie.

- Pe termen mediu și lung, o potențială creștere a mobilității și a utilizării comunicațiilor internaționale digitale ar putea contribui la reducerea călătoriilor și deplasărilor fizice, ceea ce ar putea avea un efect pozitiv asupra reducerii emisiilor de GES. În cazul unei tranziții către o infrastructură de comunicații alimentată cu energie regenerabilă, impactul pe termen lung poate fi pozitiv, prin contribuția la decarbonizarea economiei.

3) Impactul asupra comunităților umane

Reducerea tarifelor de roaming poate influența comunitățile umane în moduri indirecte, prin facilitarea accesului la comunicații și prin promovarea mobilității internaționale, fie pentru afaceri, fie pentru migrație. În mod indirect, creșterea conectivității și a schimburilor de informații poate sprijini și inițiativele de dezvoltare durabilă și poate îmbunătăți calitatea vieții, în special în comunitățile izolate.

- Pe termen scurt, impactul asupra comunităților umane va fi pozitiv, în special prin creșterea accesului la servicii de comunicații internaționale la costuri mai mici.

- Pe termen mediu și lung, o conectivitate îmbunătățită poate contribui la creșterea colaborării internaționale în domenii legate de protecția mediului și dezvoltarea durabilă, ceea ce poate avea un impact indirect pozitiv asupra comunităților umane.

4) Consumul de energie, eficiență și performanță energetică

Pe măsură ce infrastructura de comunicații electronice devine mai sofisticată pentru a susține cererea crescută de roaming, crește și consumul de energie. Eficiența energetică a infrastructurii existente va fi esențială pentru minimizarea impactului asupra mediului.

- Pe termen scurt, impactul asupra consumului de energie va fi moderat, dar poate crește proporțional cu utilizarea serviciilor de comunicații electronice.

- Pe termen mediu și lung, investițiile în eficiența energetică și în utilizarea surselor de energie regenerabilă pot contribui la reducerea impactului negativ al creșterii consumului de energie. Optimizarea rețelelor și implementarea de tehnologii mai eficiente din punct de vedere energetic vor fi esențiale pentru menținerea unui echilibru între creșterea cererii și protecția mediului.

Astfel, impactul proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming asupra mediului este, în general, indirect și nesemnificativ.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Adoptarea Proiectului legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene va avea multiple implicații economice și sociale, care vor afecta diverse sectoare și dimensiuni ale societății. Aceste efecte vor fi resimțite la nivelul forței de muncă, consumatorilor, competitivității, sănătății, educației, inovării și altor domenii-cheie, atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung.

1) Impactul asupra forței de muncă

Reglementarea tarifelor de roaming poate avea un impact semnificativ asupra forței de muncă în mai multe feluri:

- Pe termen scurt, nu se preconizează schimbări imediate majore asupra forței de muncă, dar se pot crea locuri de muncă temporare legate de implementarea noilor reglementări, mai ales în companiile de comunicațiilor electronice care vor trebui să ajusteze structura tarifară și să gestioneze procesul tehnic.

- Pe termen mediu și lung, creșterea conectivității internaționale și reducerea barierelor de comunicații între Republica Moldova și UE pot stimula mobilitatea forței de muncă, facilitând accesul la oportunități de muncă transfrontaliere. În plus, companiile de comunicații electronice ar putea angaja mai mult personal specializat pentru gestionarea serviciilor de roaming și dezvoltarea noilor infrastructuri digitale.

2) Impactul asupra prețurilor și asupra consumatorilor

Unul dintre principalele obiective ale acestei reglementări este reducerea costurilor de roaming, având un impact direct asupra prețurilor și beneficiilor pentru consumatori.

- Pe termen scurt: consumatorii vor beneficia de tarife mai mici la utilizarea serviciilor de comunicații electronice în spațiul UE, ceea ce va crește accesibilitatea și va reduce costurile pentru utilizatorii de telefonie mobilă.

- Pe termen mediu și lung: pe măsură ce tarifele de roaming vor continua să scadă sau chiar să fie eliminate, consumatorii vor beneficia de prețuri mai competitive, ceea ce va contribui la o creștere a gradului de satisfacție și accesibilitate. Acest lucru va încuraja utilizarea crescută a serviciilor de comunicații mobile, beneficiind în special consumatorii care călătoresc frecvent în UE.

3) Impactul asupra competitivității și inovării

Reducerea tarifelor de roaming poate spori competitivitatea companiilor din țara noastră care au activități transfrontaliere în UE și poate stimula inovația în sectorul comunicațiilor electronice.

- Pe termen scurt, îmbunătățirea condițiilor de roaming poate facilita cooperarea între companiile moldovenești și partenerii lor din UE, eliminând barierele de comunicare și favorizând dezvoltarea relațiilor comerciale.

- Pe termen mediu și lung, creșterea competitivității va încuraja companiile din țara noastră să adopte noi tehnologii și să investească în cercetare și dezvoltare în special în domenii precum digitalizarea și infrastructura comunicațiilor electronice. Astfel, companiile vor putea să se adapteze mai bine cerințelor pieței europene și să se alinieze la standardele tehnologice ale UE.

4) Impactul asupra dezvoltării tehnologice și digitalizării

Reglementarea tarifelor de roaming va sprijini dezvoltarea tehnologică și digitalizarea economiei moldovenești.

- Pe termen scurt, creșterea accesului la comunicații transfrontaliere la prețuri reduse poate stimula schimburile de know-how și cooperarea în domenii legate de tehnologie, precum comunicațiile electronice și IT-ul.

- Pe termen mediu și lung, transformarea digitală va fi accelerată, în special prin stimularea investițiilor în rețelele de comunicații și infrastructura de date. Acest lucru poate ajuta la dezvoltarea unor noi aplicații și soluții digitale care să îmbunătățească productivitatea și inovarea în diverse sectoare ale economiei.

5) Impactul asupra fluxurilor financiare și a capitalului

Noile reglementări privind roamingul vor afecta indirect fluxurile financiare și capitalul atât la nivel național, cât și internațional.

- Pe termen scurt, implementarea reglementărilor va impune costuri suplimentare pentru furnizorii de comunicații electronice, legate de adaptarea sistemelor tarifare și a contractelor de roaming. Aceste costuri pot duce la o scădere temporară a profitabilității companiilor de comunicații electronice.

- Pe termen mediu și lung, reducerea tarifelor de roaming poate stimula fluxurile de capital între Moldova și UE prin creșterea schimburilor economice și a investițiilor transfrontaliere. Companiile din sectorul comunicațiilor electronice ar putea beneficia de investiții suplimentare din partea investitorilor străini, iar consumatorii vor avea acces la servicii mai competitive și diversificate.

6) Impactul asupra sănătății și sistemului de sănătate

Accesul mai facil la comunicații mobile la nivel internațional poate avea un impact indirect asupra sănătății și sistemului de sănătate.

- Pe termen scurt, efectele directe asupra sănătății sunt limitate, dar îmbunătățirea conectivității poate facilita accesul la informații și servicii de sănătate la distanță (telemedicină), în special pentru cetățenii care călătoresc în UE.

- Pe termen mediu și lung, pe măsură ce telemedicina și serviciile digitale din domeniul sănătății devin mai accesibile, sistemul de sănătate din Moldova ar putea beneficia de tehnologii avansate și colaborări internaționale cu specialiști din UE. De asemenea, roamingul la tarife mai mici poate facilita accesul la asistență medicală internațională în situații de urgență.

7) Impactul asupra sistemului de învățământ și educației

Sistemul de învățământ poate beneficia de o conectivitate internațională mai bună și de tarife reduse la roaming.

- Pe termen scurt, impactul imediat asupra educației este limitat, dar studenții și profesorii care călătoresc în UE vor beneficia de accesibilitate sporită la resurse digitale educaționale.

- Pe termen mediu și lung, educația digitală va fi consolidată prin accesul mai ușor la platforme și resurse educaționale online la nivel internațional. De asemenea, colaborările între instituțiile de învățământ din Moldova și UE vor fi facilitate, contribuind la îmbunătățirea calității educației.

8) Impactul asupra protecției sociale și medicale

Accesul la protecție socială și servicii medicale poate fi îmbunătățit printr-o conectivitate internațională mai bună.

- Pe termen scurt, nu sunt prevăzute modificări majore în protecția socială, însă reducerea tarifelor de roaming poate facilita comunicarea între cetățeni și autorități, inclusiv în cazuri legate de protecția socială.

- Pe termen mediu și lung, colaborările internaționale în domeniul protecției sociale pot fi extinse, iar accesul la informații și servicii legate de protecția socială în UE va fi îmbunătățit.

9) Impactul asupra culturii și accesului la servicii publice

Reducerea tarifelor de roaming poate influența cultura și accesul la servicii publice, în special pentru cetățenii care călătoresc în UE.

- Pe termen scurt, consumatorii vor avea acces la un număr mai mare de resurse culturale digitale și servicii publice transfrontaliere.

- Pe termen mediu și lung, interacțiunile culturale între cetățenii moldoveni și cei din UE vor fi facilitate, iar accesul la platforme culturale internaționale va crește. În plus, colaborările între instituțiile culturale și autoritățile publice din Moldova și UE vor fi extinse printr-o conectivitate mai accesibilă.

Astfel, impactul general al reglementării tarifelor de roaming va fi unul pozitiv, contribuind la îmbunătățirea accesului la comunicații internaționale, la stimularea competitivității și inovării, la dezvoltarea educației și sănătății, și la facilitarea mobilității transfrontaliere. Impacturile economice și sociale vor fi resimțite la diferite niveluri, iar efectele pe termen lung vor include o mai bună conectivitate, o creștere a oportunităților de colaborare și inovare, precum și o îmbunătățire a calității vieții.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege face parte din categoria actelor normative cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Elaborarea proiectului de lege rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova, în special din art. 99 lit. (b), art. 102, art. 232 alin. (2) și art. 240 din Acordul de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană, care prevăd armonizarea treptată a legislației naționale cu legislația UE.

Astfel, potrivit clauzei de armonizare, proiectul de lege transpune parțial în legislația națională normele din Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului

din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.

Regulamentul (UE) 2022/612 stabilește cadrul necesar pentru a garanta că utilizatorii finali din UE care călătoresc în interiorul Uniunii pot continua să acceseze serviciile de roaming fără a suporta costuri suplimentare sau tarife disproporționate față de cele naționale.

Obiectivele principale ale regulamentului sunt:

- Protejarea drepturilor consumatorilor și asigurarea accesului nediscriminatoriu la servicii de roaming.
- Crearea unui cadru unitar și competitiv pentru furnizorii de servicii de comunicații electronice în toate statele membre ale UE, fără bariere în utilizarea serviciilor în afara hotarelor naționale.
- Stimularea concurenței în sectorul comunicațiilor electronice și facilitarea mobilității persoanelor între statele membre ale Uniunii Europene.

În acest sens a fost elaborat și completat Tabelul de concordanță pentru actul normativ UE transpus, corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul de lege va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE urmează a fi inclusă în sinteza obiectivelor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile naționale.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Pentru transpunerea legislației Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice și roamingului, proiectul de lege include măsuri normative care creează cadrul juridic intern necesar pentru implementarea prevederilor actelor UE menționate la pct. 5.1.

Transpunerea actelor normative menționate asigură armonizarea deplină cu legislația UE, îmbunătățește competitivitatea furnizorilor de comunicații electronice din Moldova și oferă beneficii concrete pentru consumatori, în special pentru cei care călătoresc în UE. Transpunerea acestor reglementări creează un cadru legal stabil și predictibil, esențial pentru integrarea eficientă în spațiul european de comunicații și sprijinirea obiectivului strategic de apropiere a Republicii Moldova.

Acest lucru va contribui la dezvoltarea unei piețe de comunicații electronice competitive, la protecția consumatorilor și la integrarea treptată în spațiul economic european.

Actele europene din clauza de armonizare la proiectul de lege nu au fost transpuse anterior în legislația națională.

În context, în scopul descrierii gradului de compatibilitate a prevederilor incluse în proiect, a fost elaborat Tabelele de concordanță aferent actului UE transpus prin proiectul de lege.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md>

Având în vedere importanța proiectului de lege, a impactului deciziei ce urmează a fi luată asupra pieței de comunicații electronice din Republica Moldova, autorii proiectului consideră necesară consultarea tuturor părților interesate în scopul asigurării transparenței și imparțialității în procesul decizional și a predictibilității măsurilor adoptate.

În acest scop au fost lansate mai multe etape de consultare preliminară a prevederilor necesare cu implicarea pe larg a tuturor părților interesate.

Evidențiem faptul că pe data de 25 iulie 2024 experții proiectului EU4Digital Facility - Telecom Rules au organizat un atelier de lucru, în regim de videoconferință, în cadrul caruia au fost prezentate proiectele de acte normative elaborate de experți, care urmează să transpună în legislația națională a Republicii Moldova legislația Uniunii Europene în domeniul comunicațiilor electronice, inclusiv a cadrului normativ privind reglementarea roaming-ului internațional. La atelierul de lucru au participat reprezentanții MDED, ANRCETI, cât și ai furnizorilor de comunicații electronice.

Ulterior, după etapa consultării prealabile a setul de documente la proiectul de lege conceptului și soluțiilor promovate prin proiect, precum și ținând cont de opiniile expuse în cadrul acestei etape, proiectul legii a fost ajustat și completat.

În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Agenția Proprietăți Publice;
- Centrul de armonizare a legislației.

Autorități administrative/instituții publice/părți interesate:

- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Instituția publică „Agenția de Governare Electronică”;
- Instituția publică „Agenția pentru Securitate Cibernetică”;
- Consiliul Concurenței;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;

În urma avizelor parvenite de la autorități, proiectul de lege a fost ajustat, după caz, conform obiecțiilor și propunerilor corespunzătoare.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a MDED și portalul particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de Tabelul de concordanță a fost expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art. 34 alin. (1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017.

Prin scrisoarea nr. 31/02-126-14403 din 27.12.2024 Centrul de Armonizare a Legislației a prezentat Declarația de compatibilitate întocmită în baza expertizei proiectului de lege.

Nota de fundamentare și proiectul de lege (număr unic 1085/MDED/2024) au fost examinate în ședința Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător de pe 24 decembrie 2024. Prin scrisoarea nr. 38-78-14251 din 26.12.2024 Grupul de lucru AIR a prezentat avizul către MDED.

Totodată, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Prin scrisoarea nr. 04/2-1877 din 21.02.2025 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică a proiectului.

Prin scrisoarea nr. 06/2/2760 din 19.02.2025 Centrul Național Anticorupție a prezentat Raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege.

Urmare a recepționării rapoartelor din partea autorităților, toate rezultatele expertizelor au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Toate obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost ajustat proiectul de lege.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege urmează a fi corelat cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune, și nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al cadrului normativ în vigoare.

La elaborarea proiectului de lege s-au respectat principiile oportunității, stabilității și predictibilității normelor juridice. Acesta se integrează organic în cadrul instituțional și normativ existent, aferent domeniului comunicațiilor electronice.

Pe parcursul implementării noii legi vor fi identificate mai multe acte normative conexe de implementare, după caz.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege este necesară asigurarea elaborării/modificării cadrului normativ subsidiar.

Legea prenotată va intra în vigoare la data stabilită de Republica Moldova și Uniunea Europeană prin decizia Comitetului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană reunit în configurația Comerț referitor la acordarea regimului pieței interne pentru roaming în rețelele publice de comunicații mobile, cu excepția articolului 11 alineatul (1), care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Agenția, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu mai târziu de data punerii în aplicare a acesteia, va adopta actele de reglementare necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi, precum și va aduce actele sale de reglementare adoptate anterior în concordanță cu prezenta lege.

Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu mai târziu de data punerii în aplicare a acesteia, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege.

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI

SINTEZA
la proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming
cu statele membre ale Uniunii Europene (număr unic 1085/MDED/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-03/667/2042 din 09.12.2024)	1	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Ministerul Mediului (nr. 13-05/3687 din 31.12.2024)	2	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Ministerul Sănătății (nr. 23/4752 din 23.12.2024)	3	Comunică următoarea propunere: La Articolul 8 al. (1) după textul „din zona de roaming reglementat,” se adaugă următorul conținut „precum și numărul de telefon în situații de urgență.” Prin urmare, persoana care intră în zona de roaming este obligată să cunoască numerele de urgență în caz de necesitate emergentă. Prin recepționarea SMS-ului, împreună cu mesajul privind tarifele, aceasta va fi informată și va putea apela numerele respective la necesitate.	Se acceptă parțial Atât în statele membre ale UE, cât și în Republica Moldova se utilizează numărul european unic pentru apeluri de urgență „112”. Prevederile privind informarea clientului referitor la accesarea serviciilor de urgență au fost incluse în articolul 10.
Ministerul Educației și Cercetării (nr. 08/3-09/3/9 din 20.01.2025)	4	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Interne (nr. 30/4995 din 26.12.2024)	5	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr. 22/6637 din 30.12.2024)	6	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-6749 din 24.12.2024)	7	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Serviciul de Informații și Securitate (nr. E/18 din 02.01.2025)	8	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (nr. 01-DRA/1651 din 23.12.2024)	9	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Agencia Proprietății Publice (nr. 05-04-7946 din 23.12.2024)	10	Lipsa de obiecții sau propuneri. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Agenția Proprietății Publice a considerat necesar consultarea proiectului cu S.A. „Moldtelecom”, care urmează să implementeze prezentul proiect. Reieșind din cele expuse, Agenția Proprietății Publice consideră oportun la definitivarea proiectului să se țină cont de propunerile care urmează a fi înaintate de S.A. „Moldtelecom”	Se acceptă. Proiectul a fost consultat cu toți furnizorii de comunicații mobile, inclusiv cu reprezentanții S.A. „Moldtelecom”, în cadrul ședințelor de lucru.
Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”	11	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă

(1.4/1835/24 din 24.12.2024)			
Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică” (nr. 3007–252 din 17.12.2024)	12	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Instituția publică „Agenția pentru Securitate Cibernetică” (nr. 09-117 din 23 decembrie 2024)	13	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Consiliul Concurenței (nr. DJ-06/ 865 - 1745 din 30.12.2024)	14	Comunică următoarele: - Proiectul de lege prevede la art. 5 și art. 11 termeni ca utilizare abuzivă, utilizare anormală, utilizare rezonabilă, utilizare echitabilă și roaming involuntar fără a fi definit conținutul acestora. Astfel, Consiliul Concurenței propune ca proiectul legii să ofere o definiție acestor termeni, pentru a asigura previzibilitatea prevederilor date, proiectul urmează să stabilească expres în lege criteriile după care serviciile de roaming vor fi calificate ca abuzive, anormale, rezonabile și/sau echitabile (trafic de apeluri primite/efectuate și/sau volum de date consumate).	Se acceptă parțial La articolul 1, alineatul (2) a fost inclusă definiția noțiunii de roaming involuntar. De asemenea, a fost completat articolul 5 cu privire la utilizarea rezonabilă. Noțiunea de utilizare echitabilă a fost substituită cu utilizare rezonabilă pe parcursul întregului text al proiectului. Totodată, aspectele privind utilizarea abuzivă sau anormală vor fi reflectate ulterior în hotărârile Consiliului de Administrație al ANRCETI cu privire la regulile detaliate de furnizare a accesului în roaming cu amănuntul, care vor transpune inclusiv prevederile <i>Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/2286 al Comisiei din 15 decembrie 2016 de stabilire a unor norme detaliate cu privire la aplicarea politicii utilizării rezonabile, precum și la metodologia de evaluare a sustenabilității eliminării suprataxelor pentru serviciile de roaming cu amănuntul și la cererea care trebuie prezentată de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective.</i>
Centrul Național pentru Protecția	15	Art. 1 alin. (2) din proiectul de lege vizat statuează că, prezenta lege contribuie la funcționarea armonioasă a pieței interne, totodată <i>asigurându-se un nivel ridicat</i> de protecție a	Se acceptă parțial La articolul 1 alineatul (2) a fost exclusă sintagma „protecție a datelor”.

<p>Datelor cu Caracter Personal (nr. 04-01/5280/37 din 10.01.2025)</p>		<p>consumatorilor, <i>de protecție a datelor, confidențialitate și încredere</i>, încurajând concurența, independența și transparența de pe piață [...].</p> <p>Mai mult, conform notei de fundamentare la proiectul legii privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, sunt prevăzute unele garanții de prelucrare/colectare a datelor cu caracter personal, precum: <i>tipul de date colectate, scopul colectării acestora, dreptul de acces, rectificare, ștergere și portabilitate a datelor, perioada de stocare a datelor și posibilitatea de a retrage consimțământul pentru prelucrare, dacă e cazul.</i></p> <p>Astfel, ținem să menționăm faptul că, în conținutul proiectului vizat, nu au fost identificate norme detaliate de aplicare/implementare a garanțiilor prevăzute supra.</p> <p>Suplimentar, remarcăm faptul că, în ordinea art. 32 alin. (2) al Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, transmiterea datelor cu caracter personal se permite și se realizează, ținând cont de principiul liberei circulații a datelor, către: a) statele membre ale Spațiului Economic European; b) statele care asigură un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.</p> <p>Totodată, urmează a reliefa că un asemenea schimb de informații/transmitere transfrontalieră a datelor cu caracter personal urmează a fi reglementat clar și detaliat sub aspectul, măsurilor organizatorice și tehnice necesar a fi instituite pentru asigurarea securității și confidențialității datelor cu caracter personal vizate.</p>	<p>Scopul proiectului de lege nu prevede identificarea normelor detaliate de aplicare/implementare a garanțiilor de prelucrare/colectare a datelor cu caracter personal.</p> <p>Aspectele și prevederile ce țin de transmiterea și protecția datelor cu caracter personal se regăsesc în legislația națională, inclusiv în Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.</p> <p>Totodată, anumite aspecte ce țin de datele cu caracter personal vor fi reflectate ulterior în hotărârile Consiliului de Administrație al ANRCETI cu privire la regulile detaliate de furnizare a accesului în roaming cu amănuntul.</p>
<p>Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (nr. 38-78-14251 din 26.12.2024)</p>	<p>16</p>	<p>Comentarii, recomandări:</p> <p>Proiectul este elaborat în procesul de armonizare, ceea ce presupune că preluarea limbajului din Regulamentul UE poate rezulta în norme vagi, care necesită mai multe detalii pentru a asigura înțelegerea și aplicarea corectă și unele mecanisme juridice noi, care ar necesita modificări complementare a cadrului normativ național.</p>	

<p>Proiectul propus în parte deviază de la principiile stabilite în prezent de Legea nr.241/2007 în privința modului de reglementare a tarifelor. În prezent tarifele la telefonie mobilă sunt monitorizate de Agenție, fiind reglementate doar cele ce se referă la serviciu universal și telefonie fixă (operatorul având poziție dominantă pe piață). Astfel, în comparație cu piața energiei electrice sau gazelor naturale (care integral sunt piețe reglementate), mecanismele de supraveghere, control și autorizare propuse în proiect nu sunt tocmai proprii pentru piața actuală de servicii de telefonie mobilă.</p>	<p>Se acceptă parțial În prezent este în proces elaborarea unei legi noi a comunicațiilor electronice care va transpune Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice și va înlocui Legea nr.241/2007. Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 nu prevede reglementarea tarifelor de roaming. Mecanismele de supraveghere, control și autorizare propuse în proiect sunt total compatibile cu actele juridice UE și reflectă bunele practici implementate și asigurate de țările membre UE.</p>
<p>Astfel la art.6 din proiect se indică o „autorizație de a aplica o suprataxă” pentru roaming. În această formulare, aceasta apare ca un act permisiv distinct, în sensul Legii nr.160/2011, care se solicită în situații specifice și se acordă dacă un furnizor de servicii de roaming nu este în măsură să își recupereze costurile globale reale și preconizate ale furnizării de servicii de roaming. Cu toate că traducerea română deviază de la varianta engleză a Regulamentului UE, în care se prevede că operatorul „poate solicita autorizarea”, ca și acțiune de autorizare, și nu „solicita autorizația”, ca și act. Oricum, dacă se impune o procedură permisivă, atunci legea trebuie să prevadă cum aceasta se solicită și ce documente se depun, cum procedural se acordă și în ce termen. În acest sens sunt necesare completări în proiect, care ar putea fi incluse într-o anexă separată, dacă aceste se dovedesc a fi mai voluminoase ca text.</p>	<p>Se acceptă În articolul 6 a fost substituit cuvântul „autorizația” cu „autorizarea”.</p>
<p>În linii generale legea propusă este pe alocuri destul de vagă, cu mulți termeni și calificări interpretabile, necesitând o serie de acte sub-legislative care să acorde detaliile necesare, în lipsa cărora nu sunt funcționale toate elementele și drepturile din lege.</p>	<p>Se acceptă parțial Textul proiectului de lege a fost completat. Suplimentar la proiectul de lege respectiv, ANRCETI va emite actele de reglementare necesare ce vor specifica toate detaliile privind reglementarea tarifelor de roaming.</p>
<p>Din altă perspectivă, obligațiile primare din proiect în privința operatorilor vor intra în vigoare la data publicării (art.14), ceea ce poate cauza abuzuri din partea autorităților</p>	<p>Se acceptă În articolul 14 au fost modificate prevederile privind intrarea în vigoare a legii.</p>

		<p>publice sau altor părți vizate de proiect. Considerăm imperativ ca legea să intre în vigoare doar după un termen suficient pentru operatori să se asigure că au fost realizate investițiile necesare pentru conformare și în practică nu sunt necesare „mecanisme suplimentare de sustenabilitate” și doar după aprobarea celor mai importante reglementări de către Agenție. Cel puțin să fie clară aplicarea „politicii de utilizare rezonabilă” și „normele privind aplicarea suprataxelor”. Alternativ proiectul ar putea intra în vigoare în mod treptat, la publicare avînd putere juridică doar normele care se referă la obligațiile de reglementare și atribuțiile Agenției, ca obligațiile pentru operatori să intre în vigoare ulterior, după o perioadă rezonabilă.</p>	
<p>S.A. „Moldtelecom” (Nr. 01-10/1055 din 07.02.2025)</p>	17	<p>SA “Moldtelecom” a examinat proiectul de Lege privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene și comunică următoarele.</p> <p>Proiectul de lege are ca obiectiv transpunerea în legislația națională a Regulamentului (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 115 din 13 aprilie 2022 (în continuare “Regulamentul 2022/612”) în vederea instituirii cadrului legal primar de reglementare a serviciilor de roaming între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv, prin stabilirea atribuțiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației pentru punerea în aplicare a prezentei legi, fixarea drepturilor și obligațiile utilizatorilor și furnizorilor serviciilor de roaming.</p> <p>Totuși, ținând cont de particularitățile obiectului de reglementare al Regulamentului 2022/612 și anume - roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, rămân juridic neclare anumite aspecte privind modalitatea de punere în aplicare a normelor transpuse în proiectul național până la data aderării Republicii Moldova</p>	<p>Se acceptă</p> <p>În scopul adoptării cât mai curând posibil a actelor de reglementare, specificate la art. 11 alin. (1) din proiectul de lege, Agenția a început ajustarea, în colaborare cu MDED, a proiectelor actelor respective, elaborate de experții EU4Digital. Aceasta va permite lansarea procedurilor de consultare și avizare a proiectelor actelor menționate imediat după publicarea legii.</p> <p>Timpul rămas până la momentul intrării în vigoare a legii, care se estimează a fi 01.01.2026, va fi suficient pentru întreprinderea de către furnizorii de servicii de comunicații mobile a acțiunilor necesare în scopul de pregătire pentru aplicarea legii de la acest moment.</p> <p>În scopul includerii Republicii Moldova în zona de roaming reglementat al Uniunii Europene în cadrul celei de-a X-a reuniune anuale a Comitetului de Asociere RM-UE, în configurația Comerțului din 06.10.2023 a fost semnată Decizia Comitetului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană reunit în configurația Comerț de modificare a anexei XXVIII-B (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații) și a anexei XXVIII-C (Norme aplicabile serviciilor poștale și de curierat). Anexa XXVIII-B a fost completată cu acte normative UE, inclusiv cele care</p>

la Uniunea Europeană, ori, în mare parte, aceste prevederi sunt aplicabile exclusiv statelor membre ale Uniunii Europene și nu pot fi implementate de către un stat candidat la aderare.

În acest context, comunicăm următoarele:

1. Obiect și domeniu de aplicare (Art.1 din proiectul național)

Pct. 55 din preambulul Regulamentului 2022/612, stabilește că „Cetățenii Uniunii plătesc taxe de roaming ridicate când utilizează servicii de roaming cu amănuntul în țări terțe. Prin urmare, ar trebui încurajate inițiativele care urmăresc să reducă tarifele de roaming la serviciile de roaming între Uniune și țările terțe pe bază de reciprocitate...”. Astfel, Regulamentul 2022/612 este aplicabil exclusiv între statele membre Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European (SEE), iar orice inițiativă de reducere a tarifelor de roaming la serviciile de roaming între Uniune și țările terțe urmează a fi stabilite pe bază de reciprocitate. Astfel, în contextul art.1 din proiectul de Lege privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, în redacția inițială a acestuia, era neclar mecanismul de aplicare a tarifelor de roaming între Republica Moldova și fiecare stat membru al Uniunii Europene în parte. În cadrul celei de-a 2-a ședințe virtuale organizate în scopul examinării proiectului național, la recomandarea furnizorilor din RM. redacția articolului menționat supra a fost modificată de maniera în care să garanteze o abordare similară pentru implementarea unui sistem de roaming reciproc între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene. Totuși, până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, astfel de condiții, care ar garanta un tratament reciproc al furnizorilor din Uniunea Europeană față de furnizorii din RM în ceea ce privește prestarea serviciilor de roaming cu ridicata (aplicarea tarifelor interoperatori. încheierea acordurilor de roaming internațional) și organizarea serviciilor de roaming conform prevederilor din Regulamentul 2022/612, ar putea fi stabilite fie prin adoptarea unui act normativ al Uniunii Europene care ar stabili condiții

reglementează aspectele de roaming. În scopul transpunerii actelor normative respective au fost elaborate 2 proiecte de legi, unul dintre care este prezentul proiect, iar celălalt este proiectul noii legi a comunicațiilor electronice. Odată ce aceste legi vor fi adoptate de Parlament, iar Comisiei Europene vor fi prezentate textele acestora și tabele de concordanță, Comisia va emite o decizie privind tratamentul de piață internă.

Prin urmare, nu este necesară negocierea unui acord adițional între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene.

Totodată art. 14 a fost completat cu alin. (3) cu următorul conținut: „(1) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu mai târziu de data punerii în aplicare a acesteia, va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege.”. În conformitate cu art. 14 alin. (3) din proiectul de lege, MDDE în colaborare cu Ministerul Justiției, va elabora propuneri pentru modificarea Codul contravențional nr. 218/2008.

echivalente cu cele prevăzute de proiectul național, fie prin intermediul încheierii acordurilor internaționale între state sau prin extinderea reglementărilor de roaming ale Uniunii Europene către țările terțe care urmăresc să reducă tarifele de roaming la nivelul celor reglementate în Uniunea Europeană, și ar putea include următoarele măsuri:

Comisia Europeană ar putea promova un cadru legislativ mai larg, care să permită extinderea Regulamentului 2022/612 către țările terțe care urmăresc să reducă tarifele de roaming la nivelul celor reglementate în Uniunea Europeană.

- încheierea unui acord formal de roaming reciproc între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Acest acord ar trebui să fie bazat pe principiul „roaming ca acasă”, similar cu reglementările din Uniunea Europeană pentru statele membre și ar reglementa explicit tarifele de roaming între Republica Moldova și Uniunea Europeană, garantând că atât cetățenii din Uniunea Europeană, cât și cei din Republica Moldova beneficiază de tarife transparente și accesibile atunci când călătoresc în cealaltă regiune.

- OAREC și Comisia Europeană ar putea colabora pentru a crea un mecanism de monitorizare și control care să asigure că tarifele de roaming pentru utilizatorii din Republica Moldova și din Uniunea Europeană sunt respectate conform reglementărilor stabilite. Acest mecanism ar implica verificări regulate și sancțiuni pentru operatorii care nu respectă reglementările stabilite prin acordurile internaționale.

- Comisia Europeană ar putea organiza parteneriate strategice între autoritățile de reglementare din Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene, promovând schimbul de bune practici în domeniul telecomunicațiilor. În plus, campaniile educaționale destinate consumatorilor ar putea ajuta utilizatorii să înțeleagă mai bine tarifele și să profite de ofertele disponibile, protejându-i împotriva tarifelor excesive.

Prin implementarea unor astfel de măsuri, ar putea fi creat un cadru echitabil și sustenabil pentru roaming între Republica Moldova și Uniunea Europeană, garantând că

utilizatorii din ambele regiuni beneficiază de condiții de tarifare favorabile și similare.

Prin implementarea unor astfel de măsuri, ar putea fi creat un cadru echitabil și sustenabil pentru roaming între Republica Moldova și Uniunea Europeană, garantând că utilizatorii din ambele regiuni beneficiază de condiții de tarifare favorabile și similare.

2. Dispoziții finale și tranzitorii (Art.14 din proiect)

întrucât:

- realizarea obiectivului acestui proiect de lege este condiționată de adoptarea de către autoritatea națională de reglementare a unor acte subsidiare legii, precum și de lărgirea cadrului legislativ european în direcția extinderii reglementărilor de roaming ale Uniunii Europene care ar stabili condiții echivalente cu cele prevăzute de proiectul național,

- actele normative pot include dispoziții speciale care stabilesc un regim diferit de aplicare, în funcție de condițiile specifice ale domeniului reglementat, precum și dispoziții tranzitorii care stabilesc termene suplimentare pentru aplicarea anumitor reglementări, acestea fiind utilizate pentru a reglementa perioada de tranziție până la aplicarea integrală a actului normativ,

- pentru reglementările care necesită o perioadă mai lungă de implementare (de exemplu, în cazul în care sunt necesare reglementări secundare pentru implementarea actului normativ primar), termenul de intrare în vigoare poate fi mai lung.

- actele normative care transpun legislația europeană sau reglementări internaționale pot include și termene care depind de evoluțiile externe (de exemplu, de adoptarea unui regulament european sau de implementarea unor reglementări internaționale),

SA “Moldtelecom” susține noua redacție a articolului 14 din proiectul de lege (convenită în cadrul celei de-a 3-a ședințe virtuale organizate pe 5 februarie 2025 împreună cu reprezentanții MDED, ANRCETI și a furnizorilor naționali de

		<p>comunicații electronice), care prevede o clauză de aplicare condiționată, astfel, stabilind că aplicarea efectivă a prevederilor legale privind tarifele de roaming între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene este determinată de extinderea reglementărilor de roaming ale Uniunii Europene către Republica Moldova pe bază de reciprocitate. Astfel, se va crea o sincronizare între legislația Republicii Moldova și reglementările Uniunii Europene, evitând orice incertitudine și asigurând o aplicare corectă a reglementărilor.</p> <p>Totodată, solicităm organului central de specialitate și autorității naționale de reglementare să țină cont de faptul că furnizorii de servicii de roaming au nevoie de o perioadă de timp suficientă și rezonabilă pentru punerea în aplicare a prevederilor legii și a actelor normative subsidiare legii, cu atât mai mult cu cât implementarea acestora va necesita investiții financiare substanțiale pentru elaborarea mecanismelor/algoritmilor în materie de politica de utilizare rezonabilă, aplicarea suprataxelor, informarea corespunzătoare a clienților, etc.</p> <p>În concluzia celor enunțate. SA „Moldtelecom” consideră că proiectul actului normativ privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene, poate fi transmis spre expertizare. cu luarea în considerare a recomandărilor înaintat <i>supra</i> și a celor convenite de comun acord cu reprezentanții autorităților și a furnizorilor.</p>	
Avizare și consultare publică repetată			
<p>Consiliul Concurenței (Nr. DJ-06/ 130-208 din 21.02.2025)</p>	<p>18</p>	<p>Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 21 februarie 2025, a examinat, repetat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de lege privind reglementarea tarifelor de roaming cu statele membre ale Uniunii Europene (număr unic 1085/MDED/2024) și, în limitele competenței sale, reiterează despre necesitatea ca proiectul de lege să definească termenii ca utilizare abuzivă, utilizare anormală și utilizare rezonabilă, pentru a asigura previzibilitatea prevederilor date.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Aspectele privind utilizarea abuzivă, anormală și rezonabilă sunt reflectate în proiectul de lege în art. 5 precum și în art. 7 alin. (1) și (8), art. 8 alin. (2) și (5), art. 9 alin. (3) și (5), art. 11 alin. (1). Totodată definiția situațiilor de utilizare abuzivă, anormală și rezonabilă va fi realizată în hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției privind aplicarea politicii de utilizare rezonabilă, care urmează să fie aprobată conform art. 5 alin (4) și art. 11 alin (1) lit. a) din proiectul de lege.</p>

			<p>Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției va transpune prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/2286 al Comisiei din 15 decembrie 2016 de stabilire a unor norme detaliate cu privire la aplicarea politicii utilizării rezonabile, precum și la metodologia de evaluare a sustenabilității eliminării suprataxelor pentru serviciile de roaming cu amănuntul și la cererea care trebuie prezentată de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective.</p> <p>De asemenea, art. 9 alin (2) și (3) proiectul de lege instituie obligația de informare a utilizatorului, inclusiv politica de utilizare rezonabilă care vizează clientul serviciilor de roaming în zona de roaming reglementat și suprataxele care se aplică în plus față de limitele admise <i>de respectiva politică de utilizare rezonabilă</i>.</p> <p>De asemenea, după cum a fost menționat în urma primei avizări, articolul 5 cu privire la utilizarea rezonabilă. Noțiunea de utilizare echitabilă a fost substituită cu utilizare rezonabilă pe parcursul întregului text al proiectului.</p> <p>Inclusiv, în redacția precedentă, în urma primei avizări a proiectului de lege articolul 5 a fost completat cu prevederi suplimentare cu privire la utilizarea rezonabilă.</p>
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr. 22/703 din 11.02.2025)	19	Lipsa de obiecții sau propuneri.	Se acceptă
Expertizare			
Centrul de armonizare a legislației (nr. 31/02-126-14403 din 27.12.2024)	20	<p>II. Evaluarea din perspectiva compatibilității cu Dreptul UE.</p> <p>b) Obiecții de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 2022/612</p> <p>În partea ce ține de proiectul național, menționăm că acesta a transpus prin metoda transcrierii prevederile Regulamentului (UE) 2022/612, soluție justificată de autor în vederea realizării obligației asumate potrivit Acordului de Asociere RM-UE.</p>	

	<p>Totuși, ținând cont de particularitățile obiectului de reglementare al actului UE și scopul urmărit – roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii, rămân juridic incerte anumite aspecte privind modalitatea de punere în aplicare a normelor transpuse până la data aderării RM la UE, ori, în mare parte, aceste prevederi sunt aplicabile exclusiv statelor membre UE și nu pot fi implementate de către un stat candidat la aderare.</p> <p>Astfel, se impun a fi reexaminat următoarele prevederi ale proiectului național:</p> <p>I. Mecanismul de aplicare a tarifelor de roaming între Republica Moldova și fiecare stat membru ale Uniunii Europene în parte</p> <p>Pct. 55 din preambulul actului UE, statuează că „cetățenii Uniunii plătesc taxe de roaming ridicate când utilizează servicii de roaming cu amănuntul în țări terțe. Prin urmare, ar trebui încurajate inițiativele care urmăresc să reducă tarifele de roaming la serviciile de roaming între Uniune și țările terțe pe bază de reciprocitate...”. Astfel, actul UE este aplicabil exclusiv între statele membre UE și ale Spațiului Economic European (SEE), iar orice inițiativă de reducere a tarifelor de roaming la serviciile de roaming între Uniune și țările terțe (non UE și non SEE) urmează a fi stabilite pe bază de reciprocitate. În context, este neclar mecanismul de aplicare a tarifelor de roaming între Republica Moldova și fiecare stat membru al Uniunii Europene în parte, or, la moment (până la aderarea la UE), astfel de condiții au fost și sunt negociate prin intermediul acordurilor internaționale între state.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În scopul includerii Republicii Moldova în zona de roaming reglementat al Uniunii Europene în cadrul celei de-a X-a reuniune anuale a Comitetului de Asociere RM-UE, în configurația Comerțului din 06.10.2023 a fost semnată Decizia Comitetului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană reunit în configurația Comerț de modificare a anexei XXVIII-B (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații) și a anexei XXVIII-C (Norme aplicabile serviciilor poștale și de curierat). Anexa XXVIII-B a fost completată cu acte normative UE, inclusiv cele care reglementează aspectele de roaming. În scopul transpunerii actelor normative respective au fost elaborate 2 proiecte de legi, unul dintre care este prezentul proiect, iar celălalt este proiectul noii legi a comunicațiilor electronice. Odată ce aceste legi vor fi adoptate de Parlament, iar Comisiei Europene vor fi prezentate textele acestora și tabele de concordanță, Comisia va emite o decizie privind tratamentul de piață internă.</p> <p>Prin urmare, nu este necesară negocierea unui acord adițional între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene.</p> <p>De asemenea, vor fi operate modificări în anexa XXVIII-B la Acordul de Asociere.</p>
	<p>II. Obligații puse pe seama Comisiei Europene, dar și obligații puse pe seama autorității naționale în raport cu Comisia Europeană</p> <p>Proiectul național, în art. 5, alin. (5), art. 6, alin. (5), art. 11, alin. (5) și (6) și art. 13, atribuie Comisiei Europene, dar și autorității naționale responsabile, în speță, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului de lege au fost specificate doar drepturile și obligațiile care revin ANRCETI, care va stabili detaliile mecanismului de realizare/implementare a prevederilor din articolele menționate în proiectul național.</p>

	<p>Tehnologia Informației, atribuții de notificare/informare a Comisiei Europene cu privire la politica privind utilizarea rezonabilă în ceea ce privește consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate, mecanismul de sustenabilitate, confidențialitatea datelor sau alte informații privind normele de aplicare a sancțiunilor în temeiul legii date. Cu referire la obligațiile prestabilite, nu este clar mecanismul de realizare/implementare a acestora, or în calitate sa de stat candidat la aderare, Republica Moldova nu poate asigura și, ba mai mult, impune Comisiei astfel de angajamente. Reieșind din cele expuse, menționăm că atribuțiile în cauză nu pot fi preluate în cadrul legislației naționale și nici nu poate fi suspendată aplicabilitatea acestora până la data aderării, în măsura în care se transpune un Regulament UE care se va aplica direct din momentul în care Republica Moldova va deveni stat membru UE.</p>	<p>De asemenea, în tabelul de concordanță este menționat faptul că: „Prevederile alineatului (5) din Regulamentul (UE) 2022/612, care nu au fost incluse în prezentul proiect de lege, vor fi transpuse detaliat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI referitoare la normele pentru furnizarea de orientări și tarife pentru roaming cu ridicata.”.</p>
	<p>III. Baza de date cu seriile de numere ale serviciilor cu valoare adăugată și mijloacele de acces la serviciile de urgență Potrivit tabelului de concordanță, proiectul de lege, în art. 11, alin. (10), a preluat dispozițiile art. 16 din Regulamentul UE privind baza de date cu seriile de numere ale serviciilor cu valoare adăugată și mijloacele de acces la serviciile de urgență, fiind instituită obligația Agenției de a furniza OAREC prin mijloace electronice: a) bazei de date unice a intervalelor de alocare de numere pentru serviciile cu valoare adăugată în fiecare țară din zona de roaming reglementat; și b) bazei de date unice a mijloacelor de acces la serviciile de urgență care sunt obligatorii în fiecare țară din zona de roaming reglementat și pentru care este fezabil din punct de vedere tehnic să fie utilizate de clienții serviciilor de roaming. Cu referire la norma națională în cauză, se va completa tabelul de concordanță cu informații privind mecanismul de furnizare a informației date către o instituție UE precum OAREC sau temeiul juridic actual care permite furnizarea de informație în acest sens.</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost completat conform obiectivelor.</p>

	<p>IV. Referințe directe la acte ale Uniunii Europene Proiectul național definește noțiunea de „zonă de roaming reglementat”, care deși nu este prevăzută de Regulamentul (UE) 2022/612, identifică zonele care urmează a face obiect al reglementării prin proiectul de lege. Astfel, în noțiunea oferită se face trimitere la regiunile prevăzute de art. 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ori tehnica dată de transpunere este una accesibilă doar statelor membre UE. Subliniem că, potrivit pct. 25 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018, trimiterea la actele juridice europene nu reprezintă o metodă de transpunere și nu poate fi utilizată la elaborarea proiectelor de acte normative. Trimiterea se admite doar în textul clauzei de armonizare a proiectului de act normativ sau a actului normativ în vigoare. Prin urmare, se vor exclude din text referințele la actele UE și se va utiliza doar referința la actul național de transpunere a acestora.</p>	<p>Se acceptă. A fost exclusă expresia: „inclusiv în regiunile de la periferie menționate la articolul 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”.</p> <p>Art. 2, alin. (2), lit. a) va avea următorul conținut: „a) <i>zonă de roaming reglementat</i> – zona care acoperă Republica Moldova și Uniunea Europeană.”.</p>
	<p>Suplimentar, urmare a analizei de compatibilitate realizate, au fost identificate mai multe prevederi UE care deși nu au fost transpuse de proiect, tabelul de concordanță le califică drept „compatibile”. Așadar, urmează a fi reevaluat gradul de compatibilitate atribuit în compartimentul 8 al tabelului de concordanță pentru următoarele prevederi din Regulamentul (UE) 2022/612:</p> <p>– Art. 3 „Acces cu ridicata la serviciile de roaming” căruia i se atribuie gradul de compatibilitate „compatibil”. Cu referire la articolul dat, menționăm că potrivit expertizei de compatibilitate realizate, proiectul de lege asigură transpunerea parțială a art. 3 (5), nefiind transpuse prevederile alin. (6) – (7) la acesta. Mai mult, prevederea alin. (8) este calificată drept „compatibilă” pe când acesta conține o „Prevedere UE neaplicabilă”, caducă din punct de vedere juridic;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 6 „Mecanismul de sustenabilitate” și anume alin. (2) – (4) căruia i se atribuie greșit gradul de compatibilitate „compatibil”. În partea ce ține de prevederile art. 6 (2) – (4)</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>

	<p>din actul UE, menționăm că, proiectul național nu a preluat dispozițiile date, iar tabelul de concordanță prevede că acestea urmează a fi transpuse printr-un act subsidiar legii. În context, acestea vor fi calificate drept „Prevederi UE netranspuse”, iar compartimentul 9 va fi completat doar cu termenul preconizat pentru realizarea transpunerii;</p>	
	<p>– Art. 7 „Punerea în aplicare a politicii privind utilizarea rezonabilă și a mecanismului de sustenabilitate” în special alin. (4) la articolul dat. Menționăm că, potrivit expertizei realizate se constată o transpunere parțială a alin. (4) din art. 7 al Regulamentului UE, or proiectul de lege nu conține toate prevederile actului UE la care face referință alin. (4), respectiv, calificativul „compatibil” va fi substituit cu calificativul „parțial compatibil”. Totodată, va fi revăzut gradul de transpunere „compatibil” pentru alin. (5) al art. 7, care prevede termenul de aplicare al actului UE, în măsura în care proiectul de lege nu conține o prevedere similară acesteia.</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 8 „Aplicarea excepțională de suprataxe aferente serviciilor cu amănuntul pentru consumul de servicii de roaming cu amănuntul reglementate și prevederea de tarife alternative” în special alin. (1), (4), (5) unde calificativul „compatibil” urmează a fi substituit cu „Prevederi UE netranspuse”, iar pentru alin. (2) și (3) din art. 8 va fi prevăzut calificativul „parțial compatibil” și nu „compatibil” cum este la moment; Totodată, compartimentul 9 va fi completat doar cu termenul preconizat pentru realizarea transpunerii;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 9 „Tarife cu ridicata pentru efectuarea de apeluri în roaming reglementate”, art. 10 „Tarife cu ridicata pentru mesajele SMS în roaming reglementate” și art. 11 „Tarife cu ridicata pentru serviciile reglementate de comunicații de date în roaming” unde calificativul „compatibil” urmează a fi substituit cu „Prevederi UE netranspuse”, iar compartimentul 9 va fi completat cu termenul preconizat pentru realizarea transpunerii;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>

	<p>– Art. 12 „Tarife cu ridicata pentru comunicațiile de urgență” urmează a fi declarat transpus parțial, în măsura în care proiectul de lege nu conține toate prevederile actului UE la care face referință norma UE;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 13 „Transparența condițiilor serviciilor cu amănuntul pentru apelurile și mesajele SMS în roaming” în special alin. (2), (5) și (6) unde calificativul „compatibil” urmează a fi substituit cu „Prevederi UE netranspuse”, iar pentru alin. (1), (3), (4) din articolul dat, va fi prevăzut calificativul „parțial compatibil”, fiind indicat la compartimentul 9 actul național care va asigura transpunerea integrală a cestora, sau motivul imposibilității transpunerii;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 14 „Transparență și mecanisme de salvagardare pentru serviciile de comunicații de date în roaming cu amănuntul” și anume alin. (1) – (4) care urmează a fi declarat „parțial compatibil” și nu „compatibil” cum este prevăzut, fiind la fel, indicat la compartimentul 9 actul național care va asigura transpunerea integrală a cestora sau motivul imposibilității transpunerii. Totodată, la alin. (5) – (8) din articolul respectiv, se va substitui termenul „compatibil” cu „Prevederi UE netranspuse”, iar compartimentul 9 va fi completat cu termenul preconizat pentru realizarea transpunerii;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 15 „Transparența privind mijloacele de acces la serviciile de urgență” care a fost transpus parțial în art. 10, alin. (1) din proiectul de lege. Astfel, urmare a expertizei de compatibilitate realizate, este transpusă doar prima teză din art. 15 și nu articolul integral. În context, se impune a substitui calificativul „compatibil” cu „parțial compatibil”, completat corespunzător de argumentele care au dus la transpunerea parțială a acestei norme;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 19 „Sancțiuni” la compartimentul 7 va fi completat cu articolele din Codul Contravențional nr. 218/2008 și Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, care prevăd sancțiunile corespunzătoare;</p>	<p>Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.</p>
	<p>– Art. 22 „Cerințe de notificare” va fi completat cu un grad de transpunere corespunzător;</p>	<p>Se acceptă.</p>

		Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.
	Totodată, la art. 4 (3); art. 7 (1) – (3); art. 8 (6); art. 20 – 21; art. 23 - 24 din actul UE se va substitui calificativul „Normă adresată instituțiilor Uniunii Europene” cu „Prevederi UE neaplicabile”, iar compartimentul 9 la acestea să prevadă poziția expusă la moment la compartimentul 8.	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.
	<p>III. Respectarea mecanismului de armonizare</p> <p>a) Obiecții privind clauza de armonizare</p> <p>Reieșind din constatările expertizei de compatibilitate referitoare la transpunerea actului UE menționat supra, clauza de armonizare pentru proiectul național, urmează a fi modificată și expusă în următoarea redacție:</p> <p>”Prezenta lege transpune parțial Regulamentul (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii (reformare), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 115 din 13 aprilie 2022, CELEX: 32022R0612”.</p>	Se acceptă. Clauza de armonizare a proiectului de lege a fost expusă în redacția propusă.
	<p>b) Obiecții privind tabelul de concordanță cu Regulamentul (UE) 2022/612.</p> <p>În rezultatul examinării Tabelului de concordanță privind corespunderea acestuia cerințelor legale stabilite pentru acestea în HG nr. 1171/2018, menționăm că acesta urmează a fi modificat în partea ce ține de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - compartimentul 3 unde calificativul „transpune” va fi substituit cu calificativul „transpune parțial” - compartimentul 8 care urmează a fi revizuit în totalitate, or gradele de compatibilitate dintre prevederile actului juridic european care se transpune și prevederile corespondente ale proiectului de act normativ utilizează eronat calificativele de compatibilitate stabilite în pct. 42 din Regulament. <p>Așadar, potrivit pct. 42 din Regulament, tabelul de concordanță utilizează următoarele calificative de apreciere a gradului de compatibilitate:</p> <p>1) compatibil – prevederile proiectului actului normativ național transpun în totalitate prevederile actului Uniunii</p>	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost modificat conform obiecțiilor.

	<p>Europene și sunt conforme cu scopul și principiile actului Uniunii Europene;</p> <p>2) parțial compatibil – prevederile proiectului actului normativ național transpun prevederile actului Uniunii Europene, însă:</p> <p>a) nu în totalitate, iar prevederile actului Uniunii Europene netranspuse nu sunt fundamentale;</p> <p>b) prevederile actului Uniunii Europene fac referință la alte acte ale Uniunii Europene ce nu au fost transpuse sau au fost transpuse parțial de proiectul normativ sau de legislația națională în vigoare;</p> <p>3) incompatibil – prevederile proiectului actului normativ național nu sunt în conformitate nici cu prevederile actului juridic european, nici cu scopul și principiile care rezultă din aceste prevederi sau contravin acestuia;</p> <p>4) prevederi UE neaplicabile – prevederile actului juridic european nu pot fi transpuse motivat de Republica Moldova în general sau până la aderarea la Uniunea Europeană ori se referă la activitatea Comisiei Europene sau a altor agenții europene, ori sunt prevederi generale care nu sunt supuse procedurii de transpunere referitoare la intrarea în vigoare, transpunerea și aplicarea actului UE etc.</p> <p>5) prevederi UE netranspuse – prevederi fundamentale și obligatorii ale actului juridic european care nu sunt transpuse de proiectul de act normativ, dar urmează a fi transpuse obligatoriu printr-un alt proiect de act normativ național și/sau sunt transpuse deja de alte acte normative naționale. În cazul în care anumite prevederi ale actului UE sunt transpuse în alte acte normative naționale, se menționează expres actul normativ în cauză, se indică elementele structurale ale acestuia și se transcrie textul acestora;</p> <p>6) prevederi UE opționale – prevederi ale actului juridic european care lasă la discreția autorului selectarea unei opțiuni de reglementare din mai multe opțiuni oferite, cu transpunerea completă a acesteia, sau neimplementarea motivată a singurei opțiuni formulate.</p>	
--	---	--

		<p>IV. Concluzii</p> <p>Ca urmare a expertizei de compatibilitate realizate, în procesul de definitivare a proiectului național, se va asigura revizuirea proiectului și documentelor anexate prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate în prezenta Declarație de compatibilitate.</p> <p>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ci se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM – UE.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>A fost asigurată revizuirea proiectului și documentelor anexate prin prisma obiecțiilor și propunerilor enunțate.</p>
<p>Ministerul Justiției (nr. 04/2-1877 din 21.02.2025)</p>	<p>21</p>	<p>Sub aspect conceptual, semnalăm că obiectul de reglementare al <i>Regulamentului (UE) 2022/612</i>, statuat la art. 1, îl constituie abordarea comună, pentru a garanta că utilizatorii rețelelor publice de comunicații mobile <u>care călătoresc în interiorul Uniunii Europene</u> nu plătesc prețuri excesiv de mari pentru serviciile de roaming <u>pe teritoriul Uniunii</u>, comparativ cu prețurile naționale competitive, atunci când efectuează și când primesc apeluri, când trimit și primesc mesaje SMS și când utilizează servicii de comunicații de date cu comutare de pachete.</p> <p>Prin urmare, <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i> se aplică exclusiv statelor membre UE, pe teritoriul UE, ceea ce reprezintă o incertitudine vizavi de implementarea prevederilor acestuia de către un stat candidat la aderare. În acest sens, semnalăm că autorul nu a luat în considerare opinia Centrului de Armonizare a Legislației (scrisoarea nr. 31/02-126-14403 din 27.12.2024), care este autoritatea abilitată să efectueze expertiza de compatibilitate a proiectelor actelor normative naționale cu actele UE, în scopul asigurării compatibilității legislației naționale cu legislația UE. În afară de cele menționate supra, Centrul de Armonizare a Legislației a atenționat că „orice inițiativă de reducere a tarifelor de roaming la serviciile de roaming între Uniune și țările terțe (non UE și non SEE) urmează a fi stabilite pe bază de reciprocitate. În context, este neclar mecanismul de aplicare a</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În scopul includerii Republicii Moldova în zona de roaming reglementat al Uniunii Europene în cadrul celei de-a X-a reuniune anuale a Comitetului de Asociere RM-UE, în configurația Comerțului din 06.10.2023 a fost semnată Decizia Comitetului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană reunit în configurația Comerț de modificare a anexei XXVIII-B (Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații) și a anexei XXVIII-C (Norme aplicabile serviciilor poștale și de curierat). Anexa XXVIII-B a fost completată cu acte normative UE, inclusiv cele care reglementează aspectele de roaming. În scopul transpunerii actelor normative respective au fost elaborate 2 proiecte de legi, unul dintre care este prezentul proiect, iar celălalt este proiectul noii legi a comunicațiilor electronice. Odată ce aceste legi vor fi adoptate de Parlament, iar Comisiei Europene vor fi prezentate textele acestora și tabele de concordanță, Comisia va emite o decizie privind tratamentul de piață internă.</p> <p>Prin urmare, nu este necesară negocierea unui acord adițional între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene.</p>

	<p>tarifelor de roaming între Republica Moldova și fiecare stat membru al Uniunii Europene în parte, or, la moment (până la aderarea la UE), astfel de condiții au fost și sunt negociate prin intermediul acordurilor internaționale între state.”. Pornind de la cele evocate, sugerăm reexaminarea oportunității transpunerii la etapa actuală a <i>Regulamentului (UE) 2022/612</i>.</p>	<p>De asemenea, vor fi operate modificări în anexa XXVIII-B la Acordul de Asociere.</p>
	<p>Totodată, afereant rigorilor normative se vor reține următoarele: La art. 1 „Obiect și domeniu de aplicare”: din cuprinsul alin. (1) se va exclude cuvântul „inclusiv” ca fiind excedent;</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>cu referire la alin. (2), semnalăm că acesta este declarativ, iar obiectivele urmărite prin proiectul de lege, recomandăm a fi inserate în nota de fundamentare;</p>	<p>Nu se acceptă. Alin. (2) din art. 1 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (1) art. 1 din Regulamentul (UE) 2022/612. Totodată prevederile acestuia nu sunt declarative, deoarece descriu obiectul și domeniul de aplicare a legii.</p>
	<p>pentru rigoare normativă, în prima propoziție din alin. (3), expresia „inter alia” se va exclude, fiind utilizată eronat în textul actului normativ (observație valabilă și pentru art. 11 alin. (1));</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>la alin. (4), prevederea ce stabilește revizuirea anuală a tarifelor maxime, plafoanelor acestora exprimate în alte monede decât moneda euro, începând cu anul 2026 și aplicarea de la 15 mai, se referă la dispozițiile finale și, respectiv, urmează să se regăsească în art. 14;</p>	<p>Nu se acceptă. Alin. (4) din art. 1 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (4) art. 1 din Regulamentul (UE) 2022/612. Norma la care se referă obiecția urmează să producă efecte pe o perioadă nelimitată. Indicarea termenului „începând cu anul 2026” este o adaptare a termenului specificat în actul UE.</p>
	<p>la alin. (5), pentru o corectă informare juridică, recomandăm excluderea textului „nr. 241/2007”, în măsura în care este elaborat proiectul unei noi legi a comunicațiilor electronice, care urmează a fi aprobat de Guvern și prezentat Parlamentului spre adoptare (observație valabilă și pentru art. 2 alin. (1), art. 11 alin. (8), art. 12 și 13 din proiect);</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>

	<p>la alin. (6), abrevierea „OAREC” se va expune desfășurat. În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire.</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>La art. 2 „Definiții”: pentru precizie și în scopul utilizării uniforme a terminologiei conform legislației naționale, articolul va fi intitulat: „Noțiuni”;</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>alin. (1) și (2) propunem a fi comasate într-un singur enunț, redat după cum urmează: „În sensul prezentei legi, se aplică noțiunile prevăzute la articolul 2 din <i>Legea comunicațiilor electronice</i>, precum și următoarele noțiuni:”;</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>în cuprinsul lit. g), atragem atenția că noțiunea „contract cu amănuntul” nu se regăsește în cadrul normativ național, deci, urmează a fi revăzută prin prisma normelor cu privire la contracte din <i>Codul civil</i>. Observația dată se referă corespunzător și la art. 4 alin. (2), art. 9 alin. (1) „contract de servicii cu amănuntul”, art. 7 alin. (8) și (9) „contract cu amănuntul”;</p>	<p>Se acceptă parțial Sub aspect conceptual, urmează a nota că prin pct. 24 sbp. 1) din HG nr. 1171/2018¹, se dispune asupra faptului că transpunerea prevederilor actului juridic european, în special a <i>regulamentelor UE</i>², se realizează prin metoda <i>transpunerii directe</i> – preluarea <i>fidelă</i> a prevederilor actului juridic european în legislația națională, <i>fără reformulare</i>, utilizând <i>redacția, limbajul juridic și terminologia identică</i> sau similară cu cea a actului juridic european care se transpune. Transpunerea definițiilor, a formulelor, a schemelor, a valorilor numerice, a diferitelor tipuri de <i>limitări</i> și <i>excepții</i>, precum și a anexelor ce conțin specificații și cerințe tehnice, metode de încercări de laborator se realizează prin <i>transpunere directă</i>, păstrându-se <i>conținutul</i> și structura actului european. În acest sens, sintagma „contract cu amănuntul” este expusă și detaliată de Regulamentul (UE) 2022/612, transpus prin prezentul proiect de lege (a se vedea considerentele (34)-(35)).</p>

¹ Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația UE.

² *regulament* - act obligatoriu în toate elementele sale, cu scop general, direct aplicabil doar în statele membre ale Uniunii Europene;

directivă - act obligatoriu, definind obiectivele ce urmează a fi atinse în contextul politicii comune, *lăsând la discreția* statului alegerea *formelor și instrumentelor* necesare pentru atingerea acestora.

			<p>Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a notat că o prevedere legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 138 din 29 septembrie 2022, § 33).</p> <p>Astfel, Codul civil prin art.308, art.316, art.992 și art. 1013 consacră deja noțiunea de ”act juridic”/”contract” precum și forma încheierii lui, inclusiv ”contract la distanță”, iar spre exemplu, Legea nr. 231/2010, Legea nr. 183/2012, Codul fiscal sau același art.1013 din Codul civil utilizează și precizează termenul „amănuntul”, din care se poate deduce, care este aplicația (efectul juridic) al acestuia.</p> <p>Totodată, având în vedere prevederile art.1375 din Codul civil și pct.6 al Hotărârii ANCETI 48/2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului au fost operate modificări în proiectul de lege prin utilizarea sintagmei ”Contract de prestări servicii cu amănuntul”.</p>
		<p>la ultimul alineat, textul „În ceea ce privește litera o),” se va exclude, iar textul ulterior se va insera nemijlocit după definirea noțiunii „preț național cu amănuntul”.</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
		<p>La art. 3 „Acces cu ridicata la serviciile de roaming”: la alin. (2) semnalăm lipsa de precizie a normei, determinate de utilizarea sintagmei „Considerentele comerciale”, din care motiv recomandăm detalierea acesteia;</p>	<p>Nu se acceptă. Alin. (2) din art. 3 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (2) art. 3 din Regulamentul (UE) 2022/612. Totodată semnificația sintagmei respective este clară din sensul uzual al cuvintelor utilizate – se referă la scopurile urmărite de către agentul economic în activitatea sa comercială.</p>
		<p>la alin. (13) se va rectifica expresia „poate rezolva unilateral acordul de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata”;</p>	<p>Se acceptă. În alin. (13) din art. 3 din proiectul de lege, cuvântul „rezolva” a fost substituit cu cuvântul „rezolvi”, conform prevederile din alin. (6) art. 3 din Regulamentul (UE) 2022/612 și conform terminologiei legislației naționale</p>

		(Codul civil nr. 1107/2002 și Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative).
	la alin. (16), este neclară utilizarea după cuvântul „Agenția” a termenului „așteaptă”, deci, pentru predictibilitatea normei, cuvintele „așteaptă și” se vor exclude;	Se acceptă parțial. Au fost operate modificări în proiectul de lege. Textul „Agenția așteaptă și ia în considerare în cea mai mare măsură posibilă avizul OAREC” a fost substituit cu textul „Agenția, după recepționarea avizului OAREC, ia în considerare în cea mai mare măsură posibilă prevederile acestuia”.
	la alin. (18) este necesară revederea expresiei „masuri adecvate”, întrucât textul nu este suficient de clar.	Nu se acceptă. Alin. (18) din art. 3 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (6) art. 3 din Regulamentul (UE) 2022/612. Totodată semnificația sintagmei respective este clară din sensul uzual al cuvintelor utilizate – se referă la măsurile întreprinse pentru a combate activitatea ilicită respectivă. Cuvântul „adecvat” stabilește limitele aplicării acestor măsuri, care în cazul dat nu ar putea depăși cele permise de legislația statului respectiv.
	La art. 6 „Mecanismul de sustenabilitate”: primul alineat se va numerota corespunzător prevederilor art. 51 alin. (6) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> , în temeiul cărora alineatele articolului sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Prin urmare, se va revedea numerotarea celorlalte alineate din articol;	Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.
	la alin. (7), prin care sunt transpuse prevederile art. 7 alin. (4) din <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i> , referința la alin. (3) se va substitui cu referința la alin. (2), care transpune prevederile art. 6 alin. (3) din <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i> , la care se face trimitere în art. 7 alin. (4) enunțat.	Se acceptă parțial. În urma ajustării numerotației alineatelor din art. 6 din proiectul de lege conform obiecției Ministerului Justiției, cu privire la numerotarea alin.1 din art. 6, alin. (7) a devenit (8) iar alin. (2) a devenit (3). Respectiv prevederile alin. (8) din proiectul de lege corespund cu prevederile din Regulamentul UE și nu necesită modificarea referinței din cadrul acestuia.

	<p>La art. 7 alin. (5) se va ține cont că dacă se face referință la mai mult de două elemente structurale consecutive, enumerarea se redă prin cratimă (observație valabilă și pentru restul cazurilor similare).</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>La art. 8 alin. (3) textul „litera (a)” se va substitui cu textul „litera a)”. Similar se vor rectifica și restul referințelor la litere.</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>La art. 9 alin. (8), este utilizată eronat sintagma „Cu excepția”, astfel, propunem substituirea acesteia cu sintagma „Prin derogare”. Concomitent, atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare și nu poate fi extinsă prin interpretare. Totodată, în același alineat, textul „(3)” se va substitui cu textul „(4)”, întrucât alin. (4) transpune prevederile alin. (2) al doilea paragraf al art. 14 din <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i>, la care se face referință în alin. (8) al art. 14 din <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i>.</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>Cu referire la art. 13 „Sanțiuni”, în pofida faptului că transpune art. 19 din <i>Regulamentul (UE) 2022/612</i>, se va ține cont că, prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi reexamineate sau excluse. Deci, răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (civilă, contravențională sau penală), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.</p>	<p>Se acceptă parțial. Textul art. 13 a fost modificat astfel, încât să prevadă dreptul Agenției de a aplica sancțiuni contravenționalele sau administrative prevăzute de Codul contravențional nr. 218/2008 și de Legea comunicațiilor electronice. În conformitate cu art. 14 alin. (3) din proiectul de lege MDED în colaborare cu Ministerul Justiției va elabora propuneri pentru modificarea Codul contravențional nr. 218/2008.</p>
	<p>La art. 14 „Dispoziții finale și tranzitorii”: din denumirea articolului urmează a fi excluse cuvintele „și tranzitorii”, deoarece acesta stabilește doar dispoziții finale, care cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, precum și reglementări privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării;</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>

		<p>cu referire la alin. (1), ce vizează modalitatea de intrare în vigoare a legii, semnalăm că, în cazul în care se propune intrarea în vigoare a actului normative pentru o altă dată decât data publicării sau peste o lună de la data publicării, conform regulii generale, despre acest fapt se va indica concret în text, fără a se face trimitere la o eventuală reuniune a Comitetului de Asocieri Republica Moldova – Uniunea Europeană în configurația Comerț referitor la acordarea regimului pieței interne pentru roaming în rețelele publice de comunicații mobile. Utilizarea unor astfel de condiționări, fără un nivel de certitudine în privința datei (perioadei) intrării în vigoare nu ar trebui admisă, întrucât ar putea determina apariția unor aspecte de incertitudine juridică. În context, se va revizui și conținutul alin. (2).</p>	<p>Nu se acceptă. Intrarea în vigoare a prezentei legi este condiționată de acțiunile Comisiei Europene în raport cu Republica Moldova, deoarece includerea Republicii Moldova în zona <i>roam like at home</i> depinde de decizia Comisiei Europene. Fără decizia pozitivă a Comisiei Europene legea ar institui obligații unilaterale pentru furnizorii din Republica Moldova în privința serviciilor de roaming în timp ce furnizorii din UE nu ar avea astfel de obligații. Situația respectivă va provoca pierderi financiare considerabile pentru furnizorii din Republica Moldova.</p>
		<p>Cu titlu de remarcă generală, proiectul se va revedea în plan redacțional, fiind excluse din text expresia „de asemenea” (art. 8 alin. (6), art. 11 alin. (3)), precum și prevederile expuse cu titlu de exemplu (art. 9 alin. (4), art. 11 alin. (7)). Totodată, conform prevederilor art. 54 din <i>Legea nr. 100/2017</i>, textul actului normativ trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări. Verbele utilizate în text se vor expune la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective.</p>	<p>Se acceptă. A fost exclusă expresia „de asemenea” din art. 8 alin. (6) și art. 11 alin. (3). Au fost operate modificări în proiectul de lege în vederea excluderii expresiei „de exemplu” la art. 9 alin. (4) și substituirii la art. 11 alin. (7).</p>
<p>Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/2760 din 19.02.2025)</p>	<p>22</p>	<p>III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului</p> <p>Art.3 alin.(16); Art.5 alin.(5); Art.7 alin.(11); Art.8 alin.(7); Art.9 alin.(10); Art.10 alin.(4); Art.11 alin.(1); Art.11 alin.(10)</p> <p>Articolul 3 [...] (16) Atunci când OAREC a fost consultat, Agenția așteaptă și ia în considerare în cea mai mare măsură posibilă avizul OAREC, înainte de a lua o decizie, cu respectarea termenului de trei luni menționat la alineatul (14), dacă autorizează sau refuză să autorizeze rezoluțiunea acordului de comercializare a serviciilor de roaming cu ridicata.</p>	

Articolul 5 [...] (5) Atunci când adoptă norme prin care se stabilesc norme detaliate referitoare la aplicarea politicii privind utilizarea rezonabilă, Agenția ia în considerare în cea mai mare măsură actele de punere în aplicare relevante ale Comisiei Europene și următoarele:

Articolul 6. [...] (6) Agenția monitorizează și supraveghează strict aplicarea măsurilor privind sustenabilitatea furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale, ținând cont în cea mai mare măsură de factorii obiectivi relevanți și specifici Republicii Moldova și de diferențele obiective relevante între furnizorii de roaming.

Articolul 7. [...] (11) Cu scopul de a garanta aplicarea uniformă a prezentului articol, Agenția emite o hotărâre care conține norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 8 [...] (7) Agenția emite o hotărâre care conține norme mai detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul

Articolul 9 [...] (10) Agenția emite o hotărâre care conține norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 10 [...] (4) Agenția aprobă acte de reglementare care conțin norme detaliate privind aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările OAREC privind serviciile de roaming cu amănuntul.

Articolul 11. Supravegherea și punerea în aplicare (1)
Agenția emite hotărâri prin care stabilește norme detaliate de aplicare a dispozițiilor prezentei legi, inclusiv, inter alia:

Articolul 11 [...] (10) La elaborarea hotărârilor prevăzute la alineatul (1), Agenția ține cont în cea mai mare măsură de orice orientare, aviz, recomandare, poziție comună și bune practici adoptate de OAREC cu privire la aplicarea cadrului de roaming reglementat, în scopul de a asigura

implementarea uniformă a acestuia. În cazul în care Agenția se abate de la acestea, Agenția trebuie să prezinte motivele pentru această abatere.

Obiecții:

Utilizarea expresiilor "norme detaliate referitoare la" (Art.5 alin.(5)), "inclusiv, inter alia:" (Art.11 alin.(1)), "fine cont în cea mai mare măsură de", atribuie caracter ambiguu competenței de reglementare atribuită entității publice. Deficiența în cauză, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017 și poate exercitarea unor atribuții excesive de către agenții publici vizați de implementarea normei și multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate. În context, se remarcă prevederile art.16 al Legii nr.100/2017, după cum urmează:

Articolul 16. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome

(1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative.

(2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sînt emise sau aprobate.

	<p>Astfel, apreciind prin prisma principiilor activității de legiferare vizate de art.3 alin.(1) lit.c)-d),f), alin.(4) al Legii nr.100/2017, aprobarea normei în redacția propusă poate condiționa exercitarea unor atribuții excesive de reglementare de către entitatea publică vizată în context.</p> <p>Recomandări: La Art.11 alin.(1); Art.11 alin.(10), excluderea expresiei <i>”inclusiv, inter alia:” și cuvântului ”orice”</i>. Revizuirea expresiei <i>”ține cont în cea mai mare măsură de”</i> și substituirea cu o altă expresie ce va viza <i>”aplicarea”</i> standardelor prenotate și exclude marja de discreție atribuită entității publice sub aspectul delimitării ponderii implementării standardelor internaționale de referință.</p>	<p>Se acceptă parțial. Prima propoziție din alin.(10) art.11 a fost expusă în următoarea redacție: „La elaborarea hotărârilor prevăzute la alineatul (1), Agenția ține cont de orientările, avizele, recomandările, pozițiile comune și bunele practici adoptate de OAREC cu privire la aplicarea cadrului de roaming reglementat, în scopul de a asigura implementarea uniformă a acestuia.”.</p>
	<p>La Art.5 alin.(5), substituirea expresiei <i>”detaliat referitoare la”</i> cu cuvântul <i>”de”</i>.</p>	<p>Nu se acceptă. Alin. (5) din art. 5 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (2) art. 7 din Regulamentul (UE) 2022/612. Utilizarea cuvântului „detaliat” specifică faptul că normele respective adoptate de Agenție urmează să detalieze prevederile din lege privind aplicarea politicii privind utilizarea rezonabilă.</p>
	<p>Art.3. alin.(19) Articolul 3. Acces cu ridicata la serviciile de roaming (19) Dacă este cazul, Agenția impune modificări ale ofertelor de referință, inclusiv în ceea ce privește măsurile specifice pe care furnizorul rețelei vizitate le poate lua pentru a preveni roamingul permanent sau utilizarea anormală sau abuzivă a accesului cu ridicata la serviciile de roaming, precum și criteriile obiective în temeiul cărora furnizorul rețelei vizitate poate lua astfel de măsuri, pentru a permite îndeplinirea obligațiilor prevăzute la prezentul articol.</p> <p>Obiecții: Utilizarea expresiei <i>”Dacă este cazul,”</i> atribuie caracter ambiguu normei, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă stabilite de prevederile art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa interpretarea</p>	<p>Se acceptă parțial. Alin. (19) din art. 3 din proiectul de lege transpune prevederile din alin. (6) art. 3 din Regulamentul (UE) 2022/612. Totodată alin. (19) a fost completat după cuvintele „este cazul” a fost completat cu cuvintele „în condițiile prezentei legi,”, astfel fiind precizat că cazurile respective sunt specificate în proiectul legii sau în prevederile actelor de reglementare ale Agenției elaborate în baza acestuia.</p>

	<p>extensivă a normei și delimitarea tendențioasă de către agentul public a cazurilor vizate în context.</p> <p>Recomandări: Reconsiderarea expresiei "Dacă este cazul," cu reglementarea exhaustivă a cazurilor vizate în context.</p>	
	<p>Art.5 alin.(6); Art.6 alin.(7) Articolul 5. [...] (6) Agenția monitorizează și supraveghează strict aplicarea politicilor de utilizare rezonabilă. Agenția pune în aplicare, în timp util, cerințele prezentului articol și hotărârile pe care le va emite în conformitate cu alineatul (4). Agenția poate solicita în orice moment furnizorului de roaming să modifice sau să întrerupă aplicarea suprataxei, dacă aceasta nu respectă prezentul articol și hotărârile pe care le va emite în conformitate cu alineatul (4). Articolul 6 [...] (7) Fără a aduce atingere procedurii stabilite în conformitate cu alineatul (3), Agenția pune în aplicare, în timp util, cerințele prezentului articol și ale hotărârii emise în conformitate cu alineatul (5). Agenția îi poate solicita în orice moment furnizorului de roaming să modifice sau să întrerupă aplicarea suprataxei, dacă acesta nu respectă prezentul articol.</p> <p>Obiecții: <i>Primo</i>, se remarcă faptul că determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor în contextul în care formulează drepturi, obligațiile/îndatoririle entităților și agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici, care apare, în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agenții publici pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul</p>	<p>Se acceptă. Din textul alin. (6) din art. 5 și alin. (7) [alin. (8) urmare ajustării operate conform avizului Ministerului Justiției] din art. 6 au fost excluse cuvintele: „în timp util”, „în orice moment” și „poate”.</p>

	<p>în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.</p> <p><i>Secundo</i>, se remarcă faptul că utilizarea expresiei <i>”în orice moment”</i>, atribuie caracter ambiguu normei, fapt care poate condiționa interpretarea extensivă a acesteia la etapa implementării și</p> <p><i>i) inițierea arbitrară</i> a preogativei de a solicita furnizorului de roaming să modifice sau să întrerupă aplicarea suprataxei, dacă acesta nu respectă exigențele citate supra,</p> <p><i>ii) delimitarea tendențioasă</i> a momentului de inițiere a procesului de solicitare a modificării/întreruperii aplicării suprataxei. Deficiența în speță, denotă neînțelegerea exigențelor de calitate a legii vizate de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017 coroborat art.32 cod administrativ (<i>Articolul 54. (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.</i>)</p> <p>Reglementarea ambiguă a termenelor administrative întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici. Astfel, apare discreția excesivă a agenților publici, de a aprecia și stabili, în fiecare caz separat, termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.</p> <p>Recomandări: Excluderea formulei permissive de reglementarea a activității entității publice/agentului public. Reconsiderarea expresiei <i>”în orice moment”</i>, <i>”în timp util”</i>, cu delimitarea clară și fără echivoc a termenului administrativ aplicabil în context.</p>	
--	--	--

Art.6 alin.(1)-(3)

Articolul 6. Mecanismul de sustenabilitate. În situații specifice și excepționale, în vederea asigurării sustenabilității modelului național de taxare, dacă un furnizor de servicii de roaming nu este în măsură să își recupereze costurile globale reale și preconizate ale furnizării de servicii de roaming reglementate în conformitate cu articolele 4 și 5 din veniturile sale globale efective și preconizate generate de furnizarea unor astfel de servicii, furnizorul de servicii de roaming respectiv poate solicita autorizarea de a aplica o suprataxă.

Această suprataxă se aplică numai în măsura în care este necesară pentru recuperarea costurilor de furnizare a serviciilor de roaming cu amănuntul reglementate, ținând seama de tarifele cu ridicata maxime aplicabile stabilite de Agenție.

(1) Dacă un anumit furnizor de servicii de roaming decide să se prevaleze de alineatul (1), acesta transmite fără întârziere o cerere Agenției și pune la dispoziția acesteia toate informațiile necesare în conformitate cu actele de punere în aplicare menționate la articolul 7. Ulterior, la fiecare 12 luni, furnizorul de servicii de roaming actualizează informațiile respective și le transmite Agenției.

(2) La primirea unei cereri în temeiul alineatului (2), Agenția evaluează dacă furnizorul de servicii de roaming a stabilit că nu este în măsură să își recupereze costurile în conformitate cu alineatul (1), astfel că sustenabilitatea modelului național de taxare ar fi subminată.

Evaluarea sustenabilității modelului național de taxare se bazează pe factori obiectivi relevanți specifici pentru furnizorul de servicii de roaming, inclusiv diferențele obiective dintre furnizorii de servicii de roaming din statul în cauză și nivelul prețurilor și veniturilor naționale. Agenția autorizează suprataxa dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1) și la prezentul alineat.

(3) Cu excepția cazului în care cererea este vădit neîntemeiată sau au fost furnizate informații insuficiente,

Nu se acceptă.

Alin. (1) – (4) din art. 6 din proiectul de lege transpun prevederile din alin. (1) – (4) din art. 6 din Regulamentul (UE) 2022/612.

Totodată, art. 11 alin (1) din proiectul de lege prevede că Agenția emite hotărâri prin care stabilește norme detaliate de aplicare a dispozițiilor prezentei legi, inclusiv privind metodologia de evaluare a sustenabilității furnizării serviciilor de roaming cu amănuntul la prețuri naționale, precum și privind cererea care urmează să fie transmisă de furnizorul de servicii de roaming în scopul evaluării respective. Înainte de a fi aprobate, normele respective urmează a fi consultate /avizate de toate părțile interesate, inclusiv cu CNA, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Agenția autorizează suprataxa în termen de o lună de la primirea unei cereri în temeiul alineatului (2). În cazul în care Agenția consideră că cererea este în mod evident neîntemeiată sau că au fost furnizate informații insuficiente, după ce a acordat furnizorului de servicii de roaming ocazia de a fi ascultat, aceasta emite o decizie definitivă, în termen de alte două luni, privind autorizarea, modificarea sau respingerea suprataxei respective.

Obiecții:

Utilizarea expresiilor *"nu este în măsură să își recupereze costurile"*, *"în măsura în care este necesară pentru recuperarea costurilor"*, atribuie caracter ambiguu normelor, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017. Carența prenotată, poate determina incertitudine la etapa implementării normei, interpretarea extensivă a aspectelor ce urmează a fi justificate de către furnizor în contextul *argumentării necesității suprataxei și nemijlocit cuantumului acesteia, examinarea tendențioasă a cererilor de către entitatea publică responsabilă și multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.* Prevederile proiectului operează cu terminologie distinctă cu referință la același fenomen (*"vădit neîntemeiată"*, *"în mod evident neîntemeiată"*). Utilizarea neuniformă sau necorespunzătoare a noțiunilor în textul reglementării prin recurgera la sinonime pentru a desemna același fenomen și/sau prin aplicarea aceleași noțiuni la menționarea fenomenelor distincte, poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării.

În cele din urmă, se remarcă omisiunea autorului de a reglementa exhaustiv *temeiurile* de modificare sau

respingere de către Agenție a solicitării de aplicare a suprataxei respective, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 coroborat art.32 cod administrativ. Deficiența în speță, poate condiționa incertitudine în relațiile sociale prenotate, or vizează mecanisme de realizare a drepturilor de către furnizor, situație încare autoritățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.

Recomandări:

i) Reconsiderarea expresiei *"nu este în măsură să își recupereze costurile"* (substituirea cu o expresie ce delimitează clar și fără echivoc obligația *justificării* de către furnizor a faptului că nu își va recupera costurile asociate prestării serviciului în speță fără aplicarea suprataxei). Subsecvent, în expresia *"în măsura în care este necesară pentru recuperarea costurilor"*, cuvintele *"în măsura în care este necesară"* urmează a fi substituite cu cuvintele *"în cuantumul"*. În aceeași ordine de idei, la Art.6 alin.(2) expresia *"a stabilit că nu este în măsură să își recupereze costurile"* urmează a fi reconsiderată cu substituirea cu o expresie ce vizează obligația furnizorului *de a justifica faptul că nu își recuperează costurile aferente prestării serviciului fără aplicarea suprataxei solicitate.*

ii) Reglementarea exhaustivă a *temeiurilor de modificare și respingere* a suprataxei respective. Subsecvent, se recomandă reconsiderarea cuvântului *"modificarea"* și substituirea acestuia cu o expresie ce concretizează competența entității prenotate, vizînd concret *ajustarea cuantumului taxei la costurile efectiv suportate de către furnizor aferent prestării serviciului care au fost justificate corespunzător de către acesta.*

	<p>iii) La Art.6 alin.(3), expresia ”Agenția consideră că” urmează a fi exclusă, cu substituirea condescendentă a cuvântului ”aceasta” cu cuvântul ”Agenția”</p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>Art.11 alin.(5) (5) În cazul în care Agenția consideră că informațiile sunt confidențiale în conformitate cu legislația privind secretele comerciale, Agenția asigură o asemenea confidențialitate, inclusiv solicită OAREC și oricărei alte autorități naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene sau oricărei alte autorități competente, căreia îi divulgă informațiile, să asigure o asemenea confidențialitate. Secretul comercial nu împiedică schimbul în timp util de informații între Agenție, OAREC și orice alte autorități naționale de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene sau alte autorități competente interesate, în scopul revizuirii, monitorizării și supravegherii aplicării prezentei legi și a hotărârilor emise în conformitate cu alineatul (1).</p> <p>Obiecții: Apreciind prin prisma exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.55 al Legii nr.100/2017 coroborat Legea privind accesul la informațiile de interes public nr.148 din 09 iunie 2023, se remarcă caracterul defectuos al normei de trimitere ”în conformitate cu legislația privind secretele comerciale, Agenția asigură o asemenea confidențialitate,”, fapt care poate condiționa incertitudine la etapa implementării normei și restricționarea nejustificată a accesului la unele categorii de informații. Deficiența prenotată, este accentuată de utilizarea expresiei ”Agenția consideră că informațiile sunt confidențiale”, fapt care entităților atribuie prerogativa de decizie de ultimă instanță și poate condiționa interpretarea extensivă a normei și aplicarea tendențioasă a acesteia de către agenții publici responsabili. În context, se remarcă prevederile art.8 al Legii privind accesul la informațiile de interes public nr. 148 din</p>	

	<p>09.06.2023, după cum urmează: <i>Articolul 8. Informațiile cu accesibilitate limitată</i></p> <p><i>(1) Accesul la informațiile de interes public poate fi limitat în corespundere cu criteriul proporționalității prevăzut la art.9 dacă dezvăluirea informației va prejudicia: a) siguranța publică; b) relațiile internaționale; c) prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor; d) efectuarea urmăririi penale; 11 e) desfășurarea procedurii administrative sau judiciare; f) protecția datelor cu caracter personal; g) drepturile de proprietate intelectuală; h) secretul comercial. (2) Accesul la informațiile de interes public este limitat și atunci când restricția este prevăzută expres de lege, inclusiv în cazul informațiilor ce constituie secret de stat, bancar sau medical.</i></p> <p>Recomandări: <i>Substituirea expresiei ” În cazul în care Agenția consideră că informațiile sunt confidențiale în conformitate cu legislația privind secretele comerciale, Agenția asigură o asemenea confidențialitate, ” cu expresia ”Agenția asigură confidențialitatea informației ce constituie secret comercial, ”</i></p>	<p>Se acceptă. Au fost operate modificări în proiectul de lege.</p>
	<p>IV. Concluzia expertizei</p> <p>Potrivit notei informative, proiectul are drept scop transpunerea în legislația națională a Regulamentului (UE) 2022/612 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 aprilie 2022 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii.</p> <p>Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art. 28 al Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Analiza redacției propuse, denotă unele deficiențe ce pot distorsiona procesele administrative realizate și riscuri de corupție aferente:</p> <ul style="list-style-type: none">- exercitării unor atribuții extensive de reglementare;- impunerii modificărilor ofertelor de referință;- evaluării cererilor de aplicare a suprataxei și inițierii procesului de solicitare a modificării/întreruperii aplicării suprataxei;- asigurării accesului la informația de interes public. <p>Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.</p>	
--	---	--

Secretar de stat

Cătălina PLINSCHI